ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμὴ Φύλλου
10 λεπτὰ 10

ΕΤΟΣ Α'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακὴ 27 Ἰουλίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Οἰκονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 53

ΣΕΡΕΝΑΤΑ

Ξυπνα γλυκειά μου ἀγάπη
Τρεῖς ὧρες καρτερῶ
Κατ' ἀπ' τὸ παρεθύρι τὸ κλεισμένο,
Τὸ μονοπάτι πῆρα μὲ τ' ἄστρο τὸ λαμπρό,
Τόσα κι' αὐτὸ χλωμιάζει σ' ἕνα μουντὸ οὐρανό,
Στὸ σύβαμπο ποὺ κλώθει τὸ φῶς τὸ πρωϊνό,
Κ' ἐγὼ δὲν ἐβαρέθηκα καὶ σε προσμένω.

Ξυπνα γλυκειά μου ἀγάπη,
Μοῦ πλάγιασες ἄρεια,
Ξυπνα, μὲ περνοῦνε ὁλημερὶς πάγιαζι,
Σὰ δίκοπο μαχαίρι μου τυλίγει τὴν καρδιά.
Μὰ ἐκείνα δὲ μὲ νοιάζει
Ξυπνα γλυκειά μου ἀγάπη
Τ' εἶνε μιὰ μαχαιριὰ
Μπορεστὰ σ' ἕνα μαγαζί.

Ἀλήθεια τὸ φλασκί μου
Τὸ ξέχασα, μυαλό
Ποὺ τῶχω, νὰ τὸ πάρουν οἱ διαβόλοι.
Τώρα καλὰ μὲ λένε κ' ἀχμάκι καὶ τρελλό
Οἱ συντοπίτες μου ὅλοι,
Ἔλα καὶ ζέστανέ με
Φλασκί μου σπλαχνικό,
Τέτοιο σκοὶ ποτὲ μου δὲν τῶχω ξαναπεῖ,
Θὰ πίνω ὡς ποὺ τάστερι κ' ἄλλη φορὰ νὰ ἴγῃ
Στὸ τύβαμπο οὐρανο.
Θὰ πίνω καὶ θὰ πίνω
Ὡς ὅπου νὰ ξυπνήσῃς,
Κορμί μου ἀγγελικό.

Ἀλήθεια, τὸ φλασκί μου
Δὲν ἔχει πια ρακί,
Τί ξαστεσια περίσσια χυμένη ὁλογυρά μου!
Ξυπνα ἀκριβή κόρα μου
Κ' ἐγὼ σε καρτερῶ.
Νὰ τάστρο πάλι ἔγρκε ψηλὰ στὸν οὐρανο,
Νὰ το σὲ βλέπω μέσα
Στὰ πλήθεια χρώματα του,
Ξύπνα κατέβα κάτου.
Περβολιὰ ὁλογυρά μου ἀνθίζουν καὶ γελοῦν,
Χωρὶς σαν κρίνα ὁλάσπρα
Μᾶς κράζουν, μᾶς καλοῦν,
Ἔλα καὶ τάστρα λάμπουν σὰν ἥλιοι γύρωθέ μας
Σὰν ἥλιοι, ποὺ δὲν εἴδαμε ποτέ μας.

Δὲν ἔρχεσαι, θὰ φύγω
Μὲ τάστρα ποὺ χορεύουν,
Γιὰ κοίταξε μου γνέθουν,
Με κράζουνε ψηλὰ.
Γελᾶτε ἐσεῖς διαβάτες
Διαβάτες πρωϊνοί·
Ἀλήθεια ἀνοιχτομάτες
Πλαστήκατε, ὦ καλοί μου!
Ἐγὼ τὴν ἀκριβή μου,
Στ' ἀστέρια, τί καλὰ
Τὴν πέρνω ἐγὼ μαζύ μου.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΤΗΣ ΜΟΙΡΑΣ ΤΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ

Ἡ σπορά, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ καιροῦ, προχωροῦσε ὁλόγυρα καὶ πέρα ὡς τῶν βουνῶν τ' ἀνηφορίσματα. Σκαμμένη ὅλη ἡ πεδιάδα, γυμνὴ ὅσο βαστοῦσε ὁ κύκλος τῆς ματιᾶς, εἶχε τὴν ἀγκαλιά της διάπλατη ἀνοιγμένη 'σ τὸν ἥλιο τὸ χειμερινὸν καὶ βύζαινε μὲ τ' ἀπαλόθερμα φιλιά του πόθους βαθυοὺς 'σ τὰ σωτικά της.

Σὲ κάθε ὀργωμένο χωράφι ἦταν καὶ μιὰ εἰκόνα τῆς ξωμάχικης ζωῆς ζωγραφισμένη. Ἐδῶ τελείωνε ὁ γιωργὸς τὸ βωλοκόπημα, ὁδηγῶντας τ' ἀργαλειό του περήφανος σὰν κυβερνήτης καραβιοῦ. Πειὸ πέρα ἄδειαζε μὲ χαρὰ τὴν τελευταία ἁπλοχεριὰ τοῦ σπόρου του ὁ γιωργὸς κι' ἄδραζε τὴ χερολάβα κ' ἔβανε σὲ δρόμο τὸ ζευγάρι, νὰ τελειώσῃ καὶ τὸ διβόλισμα Ἀριά, ἐδῶ κ' ἐκεῖ, κανένας ζευγολάτης βαρετὸς τώρα μονάχα ἀρχήνιζε τὸ σπάρσιμο καὶ δὲ φαίνονταν νὰ βιάζεται νὰ τὸ βγάλῃ πέρα πρὶν χαμηλώσῃ ἡ 'μέρα. Ὅμως ἕνας ρυθμὸς κινοῦσ' ἐμπρὸς καὶ τὸ νωθρὸν ἀργάτη καὶ τὸ δουλευτὴ τὸ γλήγορο μὲ τὰ καματερά τους, τὰ βαρυὰ ἢ τ' ἀλαφροπόδαρα. Καὶ τῶν γιωργῶν τὰ κουρασμένα χουγιαχτὰ καὶ τῶν βοδιῶν τὰ μουγκητά, σὰν κουρασμένων παράπονα. καὶ κάθε χτύπος ἢ κραυγή, ἢ ξέμακρο ἀντιλάλημα, ἀδερφωμένα ἀνέβαιναν 'σ τὸν οὐρανὸ καὶ χάνονταν σὰ μιᾶς ψυχῆς γενναίας 'σ ὁλάκερη τὴν πλάση ἁρμονικὸ ξεθύμασμα, γιομάτο ἐπιθυμιὲς αἰώνιες.

Δυὸ ζευγολάτες γειτονικοὶ σαλαγοῦσαν. ὁ καθένας 'σ τὸ χωράφι του, παράλληλα τὰ καματερά τους καὶ μιλοῦσαν. Κατάκοποι ἀπὸ τὸν ἔργο τὸν πολήμερον, ἂν κ' ἡ σπορά τους βρίσκονταν 'σ τὴ μέση ἀκόμα, δὲ φαίνονταν νὰ βιάζωνται, δὲν ἔσπρωχναν τῶν βοδιῶν τὸ βάδισμα τ' ἀργὸ τ' ἀργὸ· ἡ βουκέντρα ἦταν ἄνεργη 'σ τὰ χέρια τους· ἀνύποπτη ἡ ματιά τους, δὲ χάνονταν 'σ τὸ ποθητὸ τόσων τόσων κόπων ξεπλήρωμα, πλανεμένη· γαλήνη γύρω τους βασίλευε καὶ τοὺς στεφάνωνε. Ἡ μέρα ἐκείνη καθαρή, ἀσυνέφιαστη, ἥμερη ὅπως κ' ἡ μέρα ἡ χτεσινή, καλοσήμαδη ὅπως κ' ἡ προχτεσινή, ἔταζε νὰ φέρῃ 'σ τοὺς χωριᾶτες κι' ἄλλες παρόμοιες μέρες, τόσο ὀλειγοευτὲς 'σ τὴ φτώχεια, ποὺ ἀπ' αὐτὲς ἐλπίζει ἀνεμπόδιστο τὸ σπάρσιμο τῶν χωραφιῶν. Κ' ὕστερα θἄρχονταν ἄλλες μέρες σκουντουφλές, μὰ νεροφόρες, εὐλογημένες μέρες, ἐνῶ οἱ δουλευτάδες ξαποσταμένοι θ' ἀγνάντευκν αὐτὸ τὸ σμίξιμο τῆς οὐράνιας καλωσύνης μὲ τοὺς δικούς τους κόπους τοὺς βασανισμένους, ἐνῷ θὰ χαίρονταν βλέποντας νὰ γίνωντ' ἕνα, χυμένα 'σ τῆς γῆς τὴν ἀγκαλιά, τὰ δάκρυα τὰ τόσο εὔθυμα τ' οὐρανοῦ τοῦ ὀργισμένου μὲ τὸ δικό τους ἵδρωτα τὸν πικροστάλαχτο.

Σαλαγοῦσαν οἱ δυὸ ζευγολάτες τὰ καματερά τους καὶ μιλοῦσαν. Ἔλεγαν ὅ,τι μποροῦν νὰ λὲν ἄνθρωποι ποὺ προσμένουν τῆς ζωῆς τὴν πολύπονη ἀπολαβὴ ἀπὸ τ' οὐρανοῦ τὴ χάρη. Τὴν 'σ τὸν ἑαυτό τους, ποὺ τοὺς ἔδινε ἡ ἴδια ἡ δύναμή τους, δὲν τὴν ἔχαναν ποτέ· κι' ὁ οὐρανὸς δείχνονταν τώρα καλοπρόσωπος 'σ αὐτοὺς καὶ τοὺς μηνοῦσε πλούσια τ' ἀγαθά του. Κ' ἦταν ἡ χαρὰ ζωγραφιστὴ 'σ τὰ πρόσωπά τους ὄχι σὰ μυστικὸ ἀντιφέγγισμα κόσμου ἀλλοινοῦ, παρὰ σὰν ἥμερο καθρέφτισμα τοῦ γύρω τους γαληνεμένου κόσμου, ποὺ ἅρπαζαν μὲ δύναμη οἱ ψυχές τους κάθε παλμὸ καὶ κάθε ἀχτῖνα του κ' ὕστερα τ' ἀνάδινκν τόσο πιστὰ καὶ τόσο ξάστερα, ποὺ νόμιζαν οἱ ἴδιοι αὐτοὶ πῶς ἡ πλάση ὁλάκερη ἔνοιωθε καὶ ποθοῦσε ὅ,τι ἔνοιωθαν κ' αὐτοὶ κί' ὅ,τι ποθοῦσαν.

Ἄξαφνα οἱ γιωργοὶ οἱ συνοῖτες σώπησαν. Σταμάτησαν τὰ καματερά. ἔβαλαν τὰ χέρια ἀντήλιο κ' εἶδαν δυτικά. Ὁ ἥλιος κατέβαινε νὰ βασιλέψῃ πρὸς τὰ βουνόκορφα τὰ μακρινὰ κ' ἐκεῖθε κάτι ἀνέβαινε σὰ μαῦρο σύνεφο κι' ὅλο μεγάλωνε σιγά σιγά. Ἀφοῦ εἶδαν μὲ πρασοχὴ τὸ δυσκολόβλεπτο μαυράδι, γύρισαν καὶ μίλησαν πάλι μεταξύ τους :

—Βροχῆς σημάδια! εἶπε ὁ ἕνας. Πολὺ γλήγορα!

—Ἀνεμοζάλη θἄχωμε! ὁ ἄλλος ἀποκρίθηκε.

—Κακοκαιριὰ κι' ὅπου κι' ἂν εἶναι φτάνει.

—Ἰδὲς πῶς ἁπλώνει κι' ὅλο ἔρχεται!

—Νὰ μὴ μᾶς ἔβγῃ σὲ κακό, ἂς δώσῃ ὁ Θιός!

—Νὰ μὴ μᾶς νερώσῃ ἀκόμα· αὐτὸ θέλω 'γώ.

—Ἄμποτε νὰ ξεθυμάνῃ, πρὶν θεριέψῃ!

—Ἀλοί! καὶ δὲν τελειώσαμε τὸ ἔργο! Ὠώ, Μαυρούλη, ὠώ!

—Ἂς κάμωμε πειὸ γλήγορα! Ὠώ, Κοκκίνη, ὠώ!

Κ' οἱ ζευγολάτες ξανάρχισαν τὸν ἔργο τους μὲ νειὰν ὁρμή. Σὲ λίγο ὅμως ἀντίκοψαν τὰ βόδια πάλι.

Στάθηκαν ἀνήσυχοι καὶ ξέταζαν τὸν οὐρανό.

—Πολλὴ μαυρίλα πλάκωσε !

—Μαύρη σὰν καλιακούδα !

—Σὰ νύχτα πάρωρη ἀπλώνεται 'σ τὴ γῆ,

—Πάει καὶ τὸν ἥλιο νὰ σκεπάση, πρὶν κρυφτῇ.

—Νἆναι κάλλιο βροχὴ καλοδεχούμενη.

—Κ' ὄχι νεροποντή, ποῦ νὰ μὴν ἀφήση σπειρὶ 'σ τὸ χῶμα !

—Ὁ Θιὸς νὰ γλύση τοὺς φτωχούς !

—Ἀπὸ τὴν ἴδια ὀργή του ἂς τοὺς φυλάη !

—Τί, ἂν σπείραμε. ἂν ὀργώσαμε, καὶ δὲ μᾶς ἀγαπᾶη !

—Μὴ σπέρνης, μὴν ὀργώνης,κι' ἂς σὲ βοηθάη. Ὠώ, Μαυρούλη. ὠώ !

—Ἡ γῆ καὶ μ' ἕνα λόγο του φέρνει καρπό. Ὠώ, Κοκκίνη, ὠώ!

Κ' οἱ ζευγολάτες ξανάρχισαν τὸν ἔργο τους μὲ νειὰν ὁρμή. Ἄξαφνα ὅμως παράτησαν καὶ χερολάβα καὶ βουκέντρα. Κ' ἔκραξαν βλέποντας 'σ τὸν οὐρανό·

—Αὐτὸ δὲν εἶναι σύνεφο. αὐτὸ δὲν εἶναι ἀντάρα!

—Μήτε κ' ἡ κόρη τοῦ παππᾶ, ποῦ ἔρχετ' ἀπὸ τ' ἀμπέλι !

—Κοπάδια κορακιῶν ! Μαῦρα μηνύματα σ' τὸν κόσμο !

—Τρέμω ὄχι τὸ μήνυμα· τρέμω τὸ μηνυτή.

—Πῶς σκέπασαν τὸν οὐρανό! Θανατικὸ μαντεύουν.

—Μακρυὰ ἀπὸ τὰ χωράφια ἡ πεῖνα τοὺς,'γιατ' εἶναι μάντεμα κακοῦ !

—Πῶς σκούζουν καὶ πῶς δέρνονται ! Πόλεμο θἄχουμε.

—Εἰρήνη 'σ τοὺς σπόρους τοὺς ριγμένους ! Τ' ἄλλα δὲν τα ροβοῦμαι.

—Ὅ,τι γράφη δὲν ξεγραφῆ. Φτάνει πειὰ τ' ὄργωμα !

Κι' ὁ ἕνας ζευγολάτης ἄρχισε νὰ λύνη τὰ λουριά, γιατὶ κι' ὅλα νύχτωνε, καὶ νὰ φορτώνη τ' ἀλέτρι του 'σ τὰ βόδια, μὲ σκοπὸ ν' ἀποσώση αὔριο τὸ διβόλισμα. Ὅμως ἂς εἶχε κι' ὁ ἥλιος βασιλέψη, κ' ἡ νύχτα ἂς ἔρχονταν σπουδαστικὴ 'σ τὸν κάμπο ἐκεῖνον τὸ βαθύ· ὁ ἄλλος ζευγολάτης δὲν ἔδειχνε σκοπὸ νὰ πάψη πρὶν ἀποδιβολίση ὁλότελα. Ἤθελε ἡ ἄλλη μέρα ναὔρη τὸ σπόρο του κρυμμένον καλὰ 'σ τὴ γῆ. Μ' ἀντρίκεια ἀπόφαση. ποῦ ἄστραφτε 'σ τὴν ὄψη καὶ 'σ τὴ ματιά του, κεντοῦσε τὰ καματερὰ καὶ κυβερνοῦσε τὸ ζυγάλετρο καὶ σαλαγοῦσε.

Καὶ τώρα τ' ἀμέτρητα κοπάδια τῶν κορακιῶν, σμιγμένα 'σ ἕνα ἀπέραντο κοπάδι, ἔφτασαν, ἁπλώθηκαν σὰν κῦμα θεόρατο πλημμυρισμένου ποταμοῦ, χύνοντας γύρω τὸ ροβέρισμα τῆς μυριόλαλης κραυγῆς του. Κάνοντας ἀργὸ κι' ὅλο ἀργότερο τὸ πέταμά τους, ἦρθαν κ' ἰσοζύγιασαν 'σ τὴ νιόσπαρτη πεδιάδα σὰ σύνεφο βαρύφορτο, ἕτοιμο νὰ ξεσπάση. Λαχτάρα ἔδερνε τους δόλιους καματάρηδες ' ἴσως κ' ἡ γῆ ἀκόμα ἔνοιωθε κάποιον παλμὸ 'σ τὰ στήθια, πόνο γιὰ τὰ παιδιά της. Ὅλων τὰ πρόσωπα γυρμένα κατὰ τὸν οὐρανὸ ἔδειχναν τὸ φόβο τοῦ θανάτου. Τάχα θ' ἀκολουθήσουν τὸ ταξείδι τους τὰ σταροφάγα ὄρνια, τὰ λιμασμένα ἀπὸ τὸ μάκρεμα τοῦ ταξειδιοῦ, ἢ θὰ πέσουν 'σ τὰ χωράφια ; Καὶ τότε ἀλοίμονο 'σ τὴν ἄμοιρη ἀργατειά ! Κ' οἱ ἐλπίδες χάνονταν κ' οἱ κόποι οἱ τόσοι ! Μαῦρο σὰν τὸ σύνεφο τῶν κορακιῶν ἁπλώνονταν ἀπανουθειό τους τὸ φάντασμα τῆς δυστυχιᾶς καὶ τῆς πείνας.

Καὶ τὰ κοράκια πάλι εἶχαν διαλυθῆ 'σ ἀμέτρητα μικρότερα κοπάδια κ' ἔφερναν γύρους κ' ἔκραζαν ἀνήσυχα, σὰ νὰ σκέφτονταν κάτι καὶ νὰ φιλοτικοῦσαν. Κι' ὅσο ἡ νύχτα ἁπλώνονταν, τόσο κατέβαιναν πειὸ χαμηλά. Κ' ἡ νύχτα τἄκρυψε μέσ' τὴν ἀγκαλιά της· κι' ἀκόμα ἐκεῖνα ἔσκουζαν τρομαχτικά· κ' ἦταν τῶν φτερουγιῶν τους τ' ἀνεμόδαρμα σὰν τοῦ βορειᾶ τὸ πέρασμα ἀπὸ πευκοφυτεμένο λόγγο.

Τὴν αὐγὴ τ' ἀνήμερα πουλιὰ ἦταν πεσμένα 'σ τὰ χωράφια. Κ' ἔβοσκαν ἀτάραχα καὶ κοκκολογοῦσαν τὸ σπαρμένο σιτάρι καὶ κριθάρι. Μαύριζε ἀπ' αὐτὰ ὁ τόπος καὶ θρηνοῦσε ἡ ἄμοιρη ἀργατειά. Κι' ὅλοι ἔμεναν μὲ χέρια σταυρωμένα κι' ἀγνάντευαν τὴ συφοριά. Κι' ὅσοι ἦταν τυχεροὶ κ' εἶχαν διβολίση, εἶχαν μικρὴ παρηγοριά. Κι' ὅσοι εἶχαν βολοκοπήση, εἶχαν τρανὴ χαρά. Μπορεῖ τότε 'σ τὴν πεῖνα τους ν' ἄφιναν τὰ πουλιὰ καὶ λίγους σπόρους. Οἱ ἄλλοι ὅμως ποῦ ἔσπειραν καὶ δὲν ἔφτασαν νὰ διβολίσουν, κάθισαν κ' ἔκλαιγαν τὴν μοῖρα τους. Καὶ πάλι ὅσοι δὲν εἶχαν σπείρη ἀκόμα ὁλότελα, δὲν ἤξεραν ἂν πρέπει νὰ χαίρωνται ἢ νὰ κλαῖν. Γιατὶ πόσον καιρὸ θἄμεναν ἐκεῖ τάχα ἁπλωμένα τὰ πουλιά ; Θὰ χόρταιναν καὶ θὰ ξαναπετοῦσαν νὰ φέρουν τὴν τρομάρα τῆς ὄψης τους κι' ἀλλοῦ, ἢ θὰ σταφνίζονταν σὰν καλοὶ νοικοκυραῖοι καὶ δὲ θὰ ματατόπιζαν πειὰ ὅλο τὸ χειμῶνα ;

Ἀπὸ τοὺς δυὸ συνορῖτες ὁ ἕνας, βλέποντας τὴ δυστυχιὰ ποῦ τὸν ἠῦρε, θέλησε ν' ἀποσώση τὴ σπορὰ καὶ τὸ διβόλισμα κ' ὕστερα ἂς γίνονταν τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημα. Βάλθηκε λοιπὸν ν' ἀποσπείρη, ἀλλὰ τότε τὰ κοράκια ἔπεσαν ἀπάνου του καὶ τοῦ ἄρπαζαν τὸ σπόρο μέσ' ἀπὸ τὰ χέρια. Ὅσο νὰ σπείρη μίαν ἁπλοχεριά, ἦταν κι' ὅλα φαγωμένη. Σὰ δαιμονισμένα τὰ πουλιὰ ζητοῦσαν μέσ' τὸ χῶμα τὰ σπειριά. Καὶ φαίνονταν νὰ μὴ χορταίνουν ὅσο ἔτρωγαν. Τότε κι' ὁ γιωργὸς παράτησε κάθε δουλειὰ καὶ παραδόθηκε 'σ τῆς μοίρας τὴν ἀπόφαση.

—Καλὰ τὄλεγα 'γώ ! εἶπε. Ἦταν συφορᾶς σημάδια αὐτὰ τὰ κοράκια ! Χαλασιὰ 'σ τὴ φτώχεια !

Ὁ ἄλλος συνορίτης εἶχε 'σ τὸ νοῦ νὰ παλαίψη πρὶν περαδοθῆ. Ἔζεψε γοργά, πρὶν καλοφέξη ἀκόμα, τὸ βολοκόπι του καὶ πάτησε καλὰ τὸ χῶμα, τὸ σπαρμένο καὶ διβολισμένο ἀπὸ χτές. Ὕστερα ἔπιασε τὸ ντουφέκι κι' ἄρχισε νὰ σκοτώνη τὰ κοράκια. Καὶ τὰ κάρφωνε σὲ ξύλα καὶ τἄκανε σκιάχτρα τῶν ἄλλων κορακιῶν. Καὶ σκότωνε καὶ σκότωνε. Ὅμως δὲν μποροῦσε ὅλα νὰ τὰ ξεπατώση. Γι'αὐτό, νύχτα μὲ νύχτα, ἐνῷ τὰ ὄρνια ἔφευγαν καὶ φώλιαζαν γύρω 'σ τὰ βουνά, ἔσπειρε, διβόλησε καὶ βολοκόπησε ἄλλη μιὰ φορά. Ἔτσι, μ' ὅσα κι' ἂν φᾶν τ' ἀνημερα πετούμενα, θὰ μείνη καὶ κάτι μέσ' τὴ γῆ. Κ' ἡ γῆ ξέρει αὐτὸ τὸ λίγο νὰ τὸ κατοστίση !

Τέλος, ὕστερ' ἀπὸ μέρες καὶ βδομάδες, σηκώθηκαν μιὰ μέρα τὰ κοράκια, ἔστησαν χορὸ ψηλὰ 'σ τὸν οὐρανό, ἔκραξαν περίγυρα τῆς νίκης τους τὸ θρίαμβο καὶ μπῆκαν πάλι σὲ δρόμο γι' ἄλλα μέρη. Τότε ἄρχιζε κι' ὁ σπόρος, ὅσος γλύτωσε, νὰ ξεπετιέται· κ' ἡ γῆ ἀνθοπρασίνιζε κάπου καὶ κάπου. Κι' ἀπὸ τὰ δυὸ χωράφια ἐκεῖνα, τὰ συναύλακα, τὸ ἕνα ἄνθισε καὶ κάρπισε κ' ἦταν χαρὰ 'σ τὸ νοικοκύρη του καὶ περηφάνεια καὶ τ' ἄλλο ἔμεινε γυμνό, ξερὸ, κλάμα κι' ἀπελπιτιὰ 'σ τὸ δικό του ἀφέντη.

23 τοῦ Ἀπρίλη 1903.

Γ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ.

ΚΑΙ ΒΥΘΙΣΘΗΚΑ ΣΤΟ ΔΙΑΒΑΣΜΑ

Ἐπάνω στὸν Ἀχαμνόοντά μου ἔκαμα σχέδια διάφορα. . . Νὰ δοξασθῶ καὶ νὰ διορθώσω τὸν κόσμον: Ἡ ἱστορία, ἔλεγα, θ' ἀναφέρει τὸ ὀνομά μου. .. μέσα στὸ βιβλίο τῶν Θεῶν.

Καὶ ὡσὰν νὰ μὲ «διησθάνετο» ὁ Ἀχαμνόων, ἔτρεχε ἀνάμεσα στὰ χωράφια μὲ ὅλη τὴν ἄρρωστη χαρά του.

Ἔξαφνα στὸ δρόμο μου ἀπάντησα τρία κορίτσια ποῦ κρατοῦσαν μπρὸς στὰ στήθη

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Θἄπρεπε βέβαια νὰ βάλω πολλοὺς στίχους παρμένους ἀπ' τοὺς ξένους γιὰ νὰ ὑποστηρίξω πιὸ γερὰ τὰ ὅσα εἶπα. Μὰ θερῶ πῶς ὅτα μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας μὲ τὰ πολλὰ τὰ λέει καὶ μὲ τὰ λίγα. Καὶ ἔξον ἀπ' αὐτὸ ἡ τέχνη εἶνε πολὺ ἀπαιτητικὴ σήμερα καὶ δὲν ἐπιτρέπει ὁλοκληρωτικὲς ὁμοιότητες σὲ στίχους ἀκόμα. Τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ Χάουπτμαν τοῦ ἔψαλαν ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια τὸν ἀναβαλλόμενο. Ὅταν κάποιος ἄλλος Γερμανὸς ἀνακάλυψε μέσα στὴ «Βουλιαγμένη Καμπάνα» ἢ στὴν «Ἀνάληψη τῆς Ἀνέλλας»—δὲ θυμᾶμαι καλὰ—μερικοὺς στίχους παρμένους ἀπὸ τὸ Σαικσπηρ. Καὶ τοσσπάθησε νὰ δικαιολογηθεῖ ὁ Χάουπτμαν, μὰ οἱ συμπατριώτες του δὲν τοῦ τὸ συχώρεσαν κι' αὐτὸ δὲν τον ζημίωσε καὶ λίγο στὴ συνείδησή τους.

Ἔξον ἀπ' τοὺς ξένους ὁ κ. Γρυπάρης ἔβαλε στὰ ποιήματά του καὶ μερικοὺς στίχους ἀπ' τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες, ποῦ τοὺς ἀνάλογούς τους τοὺς βρίσκουμε στοὺς ξένους ποιητές ποῦ ἀνάφερα παρὰ πάνου. Κι' αὐτὸ μᾶς δίχνει, ἄλλη μιὰ φορά, πῶς ἐνῷ ἔχουμε τὸ θησαυρὸ μπροστά μας δὲν ξέρουμε νὰ τὸν ξεμεταλλευτοῦμε, παρὰ περιμένουμε ἀπὸ ἄλλους νὰ μᾶς ἀνοίξουν τὰ μάτια καὶ τὸ δρόμο.

* *
*

Τὴν ἴδια ἐποχὴ ποῦ ἐφάνηκε ὁ κ. Γρυπάρης, μᾶς ἦρθε μήνυμ' ἀπ' τὴν Πόλη ὅτι καὶ δεύτερος γερὸς ποιητὴς ξεπρόβαλλεν ἐκεῖ. Κ' ἦταν αὐτὸς ὁ κ. Ἀγγ. Σημηριώτης. Ἡ ποιητική του συλλογὴ λέγονταν «Θυνάσιμα». Στὸν τίτλον αὐτὸν μπορεῖ κανένας νὰ βάλει καὶ τὴ λέξη ἁμαρτήματα γιὰ νὰ χαρακτηρίσει καλὰ τὸ βιβλίο, ποῦ μᾶς ἐγνώρισε μ' ἕνα πολὺ ἀπόκοτο τρόπο τὴν ψευτιὰ καὶ τὴν ἀνειλικρίνεια στὴν τέχνη. Μὲ καὶ δὲ μποροῦσε νὰ γίνει ἀλλιῶς, ἀφοῦ ποιητής,ποῦ μερικοὶ τοῦ ἠῦραν νεῦρα καὶ ζωή, γράφειστό 1896 σὲ καθαρεύουσα γλῶσα στίχους σὰν αὐτούς:

Ὦ παρθένε, εἰς ρέοντας στίχους
γλυκυτέρους τοῦ μέλιτος, φίλη,
τὰ ὠχρά μου θὰ σ' εἴπωσι χείλη
τῆς ψυχῆς μου τοὺς φρίσσοντας ἤχους.

ἢ σὰν αὐτούς ;

Οὕτως ὥστε τὸ πᾶν μελῳδία
καὶ ἀνέκφραστος ἔσται γλυκύτης,
ὅταν στέν' ἡ κιθάρα μου, ἥτις
παραχόρδως νῦν μέλπ' ἡ ἀγία!

ἢ σὰν αὐτοὺς τοὺς πραγματικὰ ἀμιμήτους:

Ὁ δύτης τὰς ξηρὰς ἀκτὰς ἀφίνων τῆς Καλύμνου
τὸ ἐρυθρὸν κοράλλιον τοῦ πόντου ἁλιεύει
εἰς φρίκην ὑποβρύχιον ἀβύσσου ἀποκρήμνου
ἣν καρχαρίας εἰδεχθὴς συχνότατα ἱππεύει
Θέλετε κι' ἄλλους ; χορτάσεε τους:
ὦ μόλις σὲ εἶχον γνωρίσει κ' ἡ ὥρα
νὰ φύγω μ' ἐβίαζεν, οἴμοι ! νὰ φύγω ! (οἴμοι!)
Εἰσέτι ἀλγῶν ἕνα στόνον συμπνίγω,
τοῦ πλοίου ἀπῆρεν, ἀπῆρεν ἡ πρώρα !
Φανταστῆτε πλοῖο ποῦ «ἀπαίρει ἡ πρώρα» του.

Ἀμ ἡ πρύμνα του τὶ ἔκανε ;

Μονάχα τὸ πῶς ὁ ποιητὴς αὐτὸς γράφει—ἢ ἔγραφε τότες καὶ μόνο—σὲ καθαρεύουσα εἶνε ἀρκετὸ γιὰ νὰ μᾶς πεῖ ὅτι τὸ ἔργο του δὲ θἄταν τίποτε ἄλλο παρὰ ψευτιὰ Δὲ μπορεῖ νὰ γίνει ἀλλιῶς. Τῶχει ἡ γουρσούζικη ἡ καθαρεύουσα νὰ συνοδεύει πάντα τὸ ψέμα. Καὶ νὰ ἡ ἀπόδειξη γιὰ τὸν ποιητὴν αὐτον.

Στὸν πρόλογό του λέει: «Τὸ καθ' ἡμᾶς προεπαθήσαμεν νὰ μὴ μιμηθῶμεν κανένα ἐκ τῶν ποιητῶν ὁμογλώσσων τε καὶ ξένων,, οὓς τυχὸν ἀνέγνωμεν». Ἡ ὑποβολὴ αὐτὴ τοῦ ποιητὴ στὸν ἀναγνώστη γιὰ νὰ τοῦ ἀναγνωρίσε, ἀμέσως τὴν πρωτοτυπία. κάνει τον πιὸ προσεχτικὸ νὰ ὑποψιαστεῖ ὅτι κάτι τρέχει. Κ' ἡ ὑποψία του αὐτὴ δὲ θἄνε ἄ-

τους ὦ ! τὰ στήθεια ποῖχαν τὸ χρῶμα ἑνὸς ἡλίου βασιλεύοντος κάτω στὴν Αἴγυπτο—κρατοῦσαν ὡραῖα βιβλία.—

Κιτε βαίνω κι' ἀφήνω τὸν 'Αχαμινόοντά μου ἐλεύθερο νὰ βοσκήσῃ στὰ χωράφια.

Καὶ πλησιάζω ἕνα κορίτσι καὶ τοῦ λέω:

— 'Ωραία μου, ἄφησέ μ' νὰ διαβάσω τὸ βιβλίο ποῦ κρατεῖς. . . .

— "Ανοιχτο καὶ διάβασε, τολμηρέ μουσιαβάτη.

Τ' ἀνοίγω ἐπάνω στὰ στήθεια της καὶ βυθίζομαι στὸ διάβασμα.

'Η ἱστορία περνῶντας, εἶδεν ἕνα διαβάτη ποῦ διάβαζε στὰ στήθεια μιᾶς ὡραίας κόρης κι' ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν διακόψῃ ἐξηκολούθησε τὸ δρόμο της. . . .

'Η ἱστορία ἄφησε τὸν ἥλιο νὰ βυθισθῇ στὴς 'Αφρικανικὲς ἀκτές.

Θ Ματρομμάτης

Ερια και Ημεραι

ΔΥΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ

'Ο βουλευτὴς Λευκάδος κ. Σκληρὸς εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ στείλῃ τὰ δυό του νομοσχέδια ποῦ ὑπέβαλε στὴ Βουλὴ – τὸ ἕνα γιὰ τὴ σύσταση Γεωργικῆς καὶ Κτηματικῆς Τραπέζης καὶ τὸ ἄλλο γιὰ τὶς φυλακες, τοὺς καταδίκους καὶ τοὺς φυγοδίκους.

'Η βουλὴ δὲν ἄδειασε νἀσχοληθῇ μὲ τὰ νομοσχέδια αὐτά, οὔτε τὰ πρόσεξε καθόλου, τἄφησε νὰ περάσουν καθολοκληρίαν ἀπαρατήρητα. Εἶχε, βλέπετε, τόσ' ἄλλα σπουδαιότατα ζητήματα νὰ λύσῃ, καὶ ποῦ καιρὸς καὶ κέφι γιὰ νἀσχοληθῇ καὶ μὲ τέτοια μικροπράγματα!

Κι' ὅμως τὰ νομοσχέδι' αὐτά, συνοδευμένα κι' ἀπὸ τὶς αἰτιολογικὲς ἐκθέσεις, τὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα λὲς καὶ τάχει ἐμπνεύσει καὶ τάχει ὑπαγορεύσῃ ἀκόμη λέξι πρὸς λέξι στὸν πατριώτη βουλευτὴ, ὄχι μόνον ὁ ἁγνὸς πατριωτισμὸς ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξόχως πρακτικὸν πνεῦμα—τὰ νομοσχέδι' αὐτα, τὰ μελέτησα, τὰ ἀνάλυσα, τὰ ἔνοιωσα καὶ τὰ α ἰ σ θ ά ν θ η κ α ἀκόμα.

Μάλιστα! Τὰ α ἰ σ θ ά ν θ η κ α, ὅπως θὰ αἰσθάνόμουν ἕνα ποίημα, μιὰ εἰκόνα, μιὰ γενναία πρᾶξι.

Γιατὶ ἔχουν κάτι ἀπὸ τὸ ποίημα καὶ κάτι ἀπὸ τὴν εἰκόνα καὶ κάτι ἀπὸ τὴ γενναία πρᾶξι, οἱ πόθοι καὶ τὰ ὄνειρα τοῦ πατριώτη, τἀποκρυσταλλωμένα στοὺς ψυχροὺς καὶ στοὺς καθερωμένους τύπους τῆς συντάξεως τῶν νομοσχεδίων.

Σ' ὅλην σελίδα δημοσιεύουμε κομμάτια ἀπὸ τὴν αἰτιολογικὴ ἔκθεσι τοῦ νομοσχεδίου τῶν Φυλακῶν. Διαβάστε τα καὶ θὰ πεισθῆτε ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς δὲν εἶνε καθόλου ὑπερβολικὸς, ἀφοῦ ἡ φυλακὴ τοῦ μέλλοντος, ὅπως τὴν ἐφαντάσθηκεν ὁ κ Σκληρὸς καὶ ὅπως τὴν διατύπωσε στὴν ἔκθεσί του ἠμπορεῖ νὰ ἐνθουσιάσῃ ὄχι μόνον τὸν ποινικολόγον ἀλλὰ καὶ τὸν ποιητή.

* * *

'Ανάλυσι τῶν νομοσχεδίων δὲν θὰ κάνω ἐδῶ. Δουλειὰ δική μου δὲν εἶνε. Δυστυχῶς δὲ οἱ βουλευταί μας ἀπόδειξαν πῶς καὶ δική τους δουλειὰ δὲν εἶν' αὐτό.

Θὰ 'πῶ μόνον δυὸ λόγια γιὰ τὸν κ. Σκληρὸ, καὶ πρῶτα πρῶτα θὰ φανερώσω ἐδῶ μὲ τὸν ἐπιστημότερο τρόπο πῶς τὰ δυό του αὐτὰ νομοσχέδια καὶ ἡ ἰδέα του ἡ ἄλλη, νὰ συστήσῃ τὸ «κόμμα τῶν ἀρχῶν», μ. ἔπεισαν ὅτι εἶχε μεγάλο δίκιο ἕνας σεβαστός μου φίλος ὅταν μοῦγραφε γιὰ τὸν κ. Σκληρὸ, τὸν ὁποῖον πολὺ καλὰ ἐγνώρισε στὴν 'Αγγλία καὶ τὸν ἐθαύμασε ἐργαζόμενον καὶ θριαμβεύοντα, νατὸν σέβουμαι καὶ νὰ τὸν θεωρῶ σὰν ἕνα ἀπὸ τοὺς λίγους διαλεχτοὺς ποῦ ἔχουν τὴν διάθεσιν νὰ ἐργασθοῦν μὲ ὅλη τὴν καρδιά τους γιὰ τὸ Ἔθνος καὶ νὰ μᾶς ἀποτραβίξουν ἀπὸ τὸν κακὸ δρόμο στὸν ὁποῖον κατρακυλοῦμε χρόνια καὶ χρόνια τόρα ἀσσυνείδητα καὶ ἀσυναίσθητα.

Τέτοιο τὸν ε ἶ δ α κ' ἐγὼ τὸν κ. Σκληρό, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσω προσωπικῶς, ἀφοῦ τέτοιο μοῦ τὸν ἔδειξαν οἱ τίμιες κ' οἱ πατριωτικές του προσπάθειες

'Αδιάφορο ἂν δὲν ἐστεφανωθήκαν ἀκόμη ἀπὸ ἐπιτυχίαν. 'Αδιάφορο ἂν εἶνε καταδικασμένες νὰ μένουν αἰώνια ὡς εὐγενικὲς προσπάθειες. 'Αδιάφορο ἂν λίγοι ἐπρόσεξαν σ' αὐτές.

Μέσα στὴν ρουτίνα ποῦ μᾶς περιζώνει ὁλοῦθε σὲ κάθε ἐκδήλωσι τῆς ζωῆς, εἶνε τόσο σπάνιες παρόμοιες ἐξαιρέσεις, ὥστε ἕνας Σκληρὸς ποῦ μ' ἐμπνέει σήμερα κι' ἕνας 'Ανδρεάδης ποῦ μ' ἐνέπνευσε προχθὲς σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἴδια στήλη, μοῦ φαίνονται σὰν κάτι παράξενα ὄντα, ποῦ ἦρθαν ἐδῶ ἀπ' ἄλλη χώρα μακρυνὴ καὶ ἀπόκοσμη, νὰ πολεμήσουν τὴν χιλιοκέφαλη ψευτιὰ καὶ νὰ σταθοῦν τῆς μεγάλης 'Αλήθειας τὸ ἀγάλμα.

Οἱ πολεμιστάδες αὐτοὶ —ἀλλοίμονο! — ἀναγκάζονται γρήγορα νὰ καταφέσουν τὰ ὅπλα,γιατ' ἡ ψευτιὰ ἔχει τόσους συμμάχους ἐδῶ γιατ' εἶνε Βασίλειο τῆς Ψευτιᾶς ἡ χώρα μας!...

* * *

Ὅταν ἐδιάβαζα γιὰ τρίτη ἢ τετάρτη φορὰ τὰ νομοσχέδια τοῦ κ. Σκληροῦ κι'ὅταν ἀναλογιζόμουνα καὶ γιὰ χιλιοστὴ φορὰ τὴν θ ε ρ μ ή κ' ἔ γ κ ά ρ δ ι α ὑποδοχὴ ποῦ οἱ πατέρες τοῦ Ἔθνους τοὺς ἔκαναν, ἔνιωσα κάποιο ἀνάμικτο ἀπὸ λύπη καὶ ἀπὸ σαρκασμὸ αἴσθημα ν' ἀπλώνεται στὴν ψυχή μου.

'Ελυπήθηκα ποῦ οἱ ὡραῖες αὐτὲς ἰδέες ἐθυσιάσθηκαν ἀγρίως στὸ βωμὸ τῆς Ρουτίνας. Κ' ἐγέλασα, ἐγέλασα πολὺ μὲ τὸν κ. Σκληρὸ ὁ ὁποῖος ἐφαντάσθηκε ὅτι τὸ Ρωμαϊκο εἶνε ἀλλοιώτικο παρ' ὅ,τι τὸ ἔπλασαν καὶ τὸ ἐμόρφωσαν οἱ πολιτικοί του, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τῆς Συνταγματοποιήσεώς του τὸ ἐκυβέρνησαν.

Τὴν ἔπαθε ὁ κ. Σκληρὸς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ. Τὴν ἔπαθε ἀκουσίως, καθὼς θὰ τὴν ἐπάθαινε κάθε ἄνθρωπος ποῦ θὰ εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ ζήσῃ, καθὼς αὐτὸς, στὴν 'Αγγλία, στὴν εὐτυχισμένη δηλ. χώρα τῆς ὁποίας κάθε κάτοικος, κι' ὁ εὐτελέστερος ἀκόμα. τὸ θεωρεῖ ὡς ἱερὰ ὑποχρέωσι νὰ ὑπηρετήσῃ πρῶτ' αὐτὴν κ' ὕστερα τὸ ἄτομό του καὶ τὴν ἀμελιά του—στὴν πανίσχυρη ἐκείνη χώρα τῆς ὁποίας ὅλ' οἱ πολιτικοὶ πολιτεύονται ὄχι γιὰ νἀνταλλάσσουν ρουσφέτια ἀλλὰ γιὰ νἀναδείχνουν τὴν πατρίδα τους μεγαλύτερη κ' ἐνδοξότερη.

'Απ' ἐκεῖ μᾶς ἦλθε ὁ κ. Σκληρός. 'Απ' τὴν ἐξωτικὴ χώρα ποῦ τὴν διευθύνουν δυὸ γίγαντες: ὁ Νόμος κι' ὁ Πατριωτισμός. 'Από τὴν κοιτίδα τοῦ Πραχτικοῦ πνεύματος.

'Απ' ἐκεῖ μᾶς ἦλθε. Κι' ἀφοῦ μᾶς ἦλθε ἀπ' ἐκεῖ, εἶχε μεγάλο δίκιο νὰ πιστεύῃ πῶς θὰ ἠμποροῦσε νὰ δουλέψῃ 'Εγγλέζικα καὶ στὴν χώρα τοῦ Φαμφαρονισμοῦ κ' εἶχε μεγάλο δίκιο νὰ χάνῃ τὸν καιρό του καὶ νὰ χαλνᾷ τὸ σπιρτό του γιὰ νὰ συντάσσῃ καὶ γιὰ νὰ ὑποβάλλῃ στὴν Βουλὴ τέτοια νομοσχέδια, σὰν ἐκεῖνα ποῦ δὲν ἔτυχαν οὔτε κἀν τῆς τιμῆς νὰ τά πολεμήσῃ ἕνας κ. Βιτάλης ἢ νὰ τά καταψηφίσῃ ἕνας κ Μπαλάσκας ἢ ἕνας κ. Πλατιοῦτσας, ἂν ἡ Βουλὴ εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ φιλοξενῇ καὶ τὸν τελευταῖον στοὺς κόλπους της.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

SPLEEN

Βαρειὰ σκεπάζει καταχνιὰ τὰ δάσῃ τὰ κιτρινιασμένα
Κ' ἐμεῖς καθόμαστε ἀγκαλιὰ στὰ φύλλα τὰ πεσμένα
Κι' ὅλο τὸ δάσος ἀδειανὴ λήκυθος μυροφόρα
Σὲ μῦρα ξεθυμαίνεται θαμπὰ καὶ λιγωμένα
Καὶ νὰ στὰ τόσα ὀνείρατα τὰ λιποθυμισμένα
—Μελαγχολίας σύγνεφα—πλακώνουν τὰ κοράκια τώρα.

Ποῦ ἀπὸ λαχτάρα μέθυσαν καὶ μαύρη ἐπιθυμιὰ
Ποῦ ἕνα κουφάρι θάβρισκαν στὰ μῦρα τοῦ θανάτου
Καὶ τώρα ποῦ δὲν τὄβρηκαν μέσα στὰ χώματά του
Μὲ τὶς φωνὲς τὶς ἄγριες ξερνοῦν ἀπελπισιά.

Κι' ὅλα σωπαίνουνε βουβὰ στὴν τόση ἀπελπισιά τους
Μόνο ἀπαντοῦν οἱ ἀντίλαλοι βραχνοὶ σὰν κόρακες
Μόνο ἀπαντοῦν στὰ βάθη μας θαμπὲς ἀμφιβολίες
Σὰ μυστικὰ θυμήματα στοὺς ἄγνωστους θανάτους.

Baudelaire

Μεταφ. ΣΤΑΜΟΥ ΣΤΑΛΑΚΗ

δικη. 'Αρχὴ διαβάστε κανένας πολλὰ ἀπ' τὰ πρῶτα ποιήματα καὶ καταλάβετε ὅτι ὁ Κοπὲ καὶ ὁ Οὐγκὼ κι' ὁ Μπάϊρον ἀκόμη τὸν ἐβοήθησαν γιὰ νὰ γράψει τὰ πιότερα απ' αὐτα, φτάνει καὶ σ' ἕνα ποίημα ποῦ λέγεται «τὸ σκουλήκι». Δυνατὸ παράξενο ποίημα! τὸ ξαναδιαβάζει καὶ τὸ βρίσκει δυνατότερο.

Μὰ καὶ μαζὴ βρίσκει ὅτι ὁ ποιητὴς ὅταν τὸ ἔγραφε εἶχε μπροστὰ του τὸ ποίημα τοῦ Οὐγκὼ «ἡ ἐποποιία τοῦ σκουλικιοῦ», ποὺ εἶνε μέσα στὴ «Legende de Siècles».

Τὸ 'Ελληνικὸ ποίημα εἶνε μιὰ πιστὴ περίληψη τοῦ Γαλλικοῦ καὶ δὲν ἔχει κανένας παρὰ νὰ διαβάσει ἕνα ἑξάστιχο ἀπὸ τὸ ποίημα τοῦ Οὐγκὼ γιὰ νὰ βρεῖ μέσα σ' αὐτὸ καὶ ὅλκερο τὸ ποίημα τοῦ κ. Σημηριώτη. 'Η μπορεῖ νὰ κάνει καὶ τὸ ἀντίθετο: νὰ διαβάσει ἕνα τετράστιχο τοῦ δεύτερου γιὰ νὰ βρεῖ τὸ περσότερο μέρος ἀπὸ τὸ ποίημα τοῦ πρώτου. Εἶνε γραμένο με τέτοιον τρόπο «τὸ Σκουλήκι» ποῦ δείχνει ὅτι σ' αὐτὸ δὲ μπορεῖ νὰ βρεῖ κανένας ἐπιδραστὴ ἢ μίμησι παρὰ καθάρια καὶ κάπως ἀδιάντροπη ἀντιγραφή.

Στὸν πρόλογο του ὁ ποιητὴς λέει καὶ τοῦτα: «Οὐδέποτε εἴχομεν ἀναγνώσει τὸν Στεκέτην Γουεφίνην, τὸ μὲν διότι ἀγνοοῦμεν τὴν 'Ιταλικήν, τὸ δὲ διότι μακρὰν τῆς οἰκείας γῆς ὄντες τότε δὲν ἐλάβομεν γνῶσιν τῆς ἐν τῷ Περιοδικῷ «Παρνασσῷ» δημοσιεύσεως, ἐν ᾗ ὁ κ. 'Α. Μάτσεις διὰ γλαφυρῶν στίχων μεταφέρει εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν τὰς ὡραίας τοῦ ἰταλοῦ ποιητοῦ ἐμπνεύσεις» κτλ. Δηλαδὴ ὁ ποιητὴς θέλει νὰ δικαιολογηθῇ πῶς ἀπὸ σύμπτωσι μοιάζει τὸ ποίημά του. «Καὶ πέραν τοῦ Τάφου»

Θάρθη μιὰ νύχτα πικραμμένη,
Ποῦ μοναχή σου στὴ γωνιά σου
Θὰ θυμηθῆς τὴν περασμένη
'Αξέχαστή σου ὡμορφιά. κτλ.

μὲ τὸ ποίημα τοῦ 'Ιταλοῦ Στεκέτη,

Ὅταν θᾶσαι γρηὰ καὶ θὰ διαβάζῃς
Αὐτοὺς τοὺς στίχους στῆς φωτιᾶς τὸ πλάϊ κτλ.

Ἴσως νὰ μὴν εἶχε διαβάσει τὸ Στεκέτη ἢ τὴ μετάφρατη τοῦ Μάτσει. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμποδίζει τὸ νὰ ἔχει διαβάσει τὸ Ρονσὰρ καὶ τὰ ποιήματά του «Sonnets à Hélène», ποῦ ἕνα ἀπὸ αὐτὰ ἀρχίζει μὲ τοὺς στίχους.

Quandtu aseras bien vieille
Auprès de la chaumière κτλ.

Καθὼς βλέπουμε ἡ ὁμοιότητα καὶ στοὺς τρεῖς ποιητὲς εἶνε πολλή. Τώρα πιὸν ἀπὸ τοὺς δύο ἀντίγραψε ὁ κ. Σημηριώτης δὲν ἠμποροῦμε νὰ ποῦμε, γιατὶ δὲν εἴμαστε κ' μάντηδες. Τὸ πῶς ἀντίγραψεν ὅμως μᾶς τὸ λένε κι' ἄλλα ποιήματά του κι' αὐτὴ ἡ διαμαρτύρησή του στὸν πρόλογο. Εἶνε μιὰ παροιμία ποῦ λέει ὅτι, ὁ κλέφτης φωνάζει πάντα, καὶ χωρὶς νἄνε ἀνάγκη, πῶς δὲν ἔκλεψε.

Μὰ μήπως ἡ «'Απελπισία» δὲν χρωστάει τοὺς περσότερους ἀπ' τοὺς λίγους στίχους της στὸν Στεκέτη καὶ κάποια τραγουδάκια δὲν εἶνε ἀντεγραμμένα ἀπ' τὸν Κοπέ, πρὸ πάντων ἀπὸ τῇ συλλογή του «Reliquaire»: Μήπως ἄλλα ποιήματα, αὐτὸ ποῦ ἔχει τὴ μουχλιασμένη ἐπιγραφὴ «τῷ Ἡλίῳ»δὲν εἶνε ἀπὸτὸ Σουλὶ Προυντώμ,ἀπὸ τὸν Οὐγκώ· ἀπὸ τὸ Μυσσέ, ἀπὸ τὸ Λαμαρτῖνο: Καὶ ποιὸς ἀπὸ τοὺ περασμένους Γάλλους ποιητὲς δὲν ἐβοήθησε τὸν κ. Σημηριώτη νὰ γράψῃ τοὺς στίχους του αὐτούς, ποῦ σὲ πολλὲς μεριὲς μὲ τὶς ἰδέες τους, τὴ φράση τους. τὸν τρόπο ποῦ εἶνε γραμμένα, δὲ μᾶς θυμίζουν τὴν ἐποχὴ καὶ τὴ τέχνη τῶν Σούτσηδων καὶ τῆς ἄλλης συντροφιᾶς τους:

Μὰ καὶ τὰ νεώτερα ποιήματα τοῦ κ. Σημηριώτη, ποῦ δημοσίεψε σὲ διάφορα περιοδικὰ κ' ἐφημερίδες, π. χ. ὁ «Ἰούδας»οἱ «Δρόμοι» καὶ ἄλλα. δὲν εἶνε παρὰ ἕνα ἀναμὰ σημαπαρόμοιων ποιημάτων, τοῦ Οὐγκώ, στοῦ Λεκὸντ—Δελίλ ἀκόμη, τοῦ 'Αλφρέδου δὲ Βινύ: Εἶνε μεγάλη ἡ ἀλήθεια ποῦ εἶπεν ἕνας κάποτες: ἡ ἁμαρτία γενάει ἁμαρτίας Δηλ. ἅμα ἕνας ποιητὴς ἀντιγράψει στὴν ἀρχὴ τοῦ ποιητικοῦ του δρόμου θὰν τὸ ξακολουθήσει γιὰ πολὺν καιρὸν τὸ πρᾶμ' αὐτό.

* * *

'Η ἐποχὴ αὐτὴ ποῦ πρωτοφάνηκαν οἱ δυὸ παραπάνου ποιητὲς ἦταν ἡ ἐποχὴ καὶ ἄλλων νέων. Τότες πρωτοδημοσίεψε στίχους καὶ ὁ κ. Πέτρος Βασιλικος ἕνας ἀπὸ τοὺς ποιητὰς ποῦ λογιάζεται ἀπὸ τοὺς πιὸ δυνατοὺς καὶ πρωτότυπους.

ΠΡΟΚΛΗΣ Δ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

(ἀκολουθεῖ)

Ο „ΝΟΥΜΑΣ„

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Μ' ΟΚΤΩ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κιόσκια τῶν πλατειῶν Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμων (Ὀφθαλμιατρεῖον, Σταθμοῦ Ὑπογείου σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια).

Ὁ „ΝΟΥΜΑΣ" δέχεται ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες καὶ τριμήνους συνδρομητές, μὲ δυὸ δραχμὲς προπληρωτέες τὴν τριμηνία.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

... ΚΑΙ ΤΩΡΑ

ποῦ 'βγαλε τὸ βιβλίο του, τὸ μεγάλο βιβλίο του, τὸ εἰνικό, γιὰ τὴ γλῶσσα, τὸ βιβλίο ποῦ τόσο χρόνια τὸν ἠρωπάλωνε καὶ μὲ τόσα βάσανα καὶ κόπους κατώρθωσε νὰ τὸ βγάλη, κάθεται ὁ μαχητὴς καὶ μ' ὅλη τὴν ἁπλότητα ποῦ χαρίζει ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὶς διάφορες συμφεροντολογικὲς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς καὶ ἡ φανατικὴ προσήλωσις στὴν Ἰδέα, φαντάζεται πῶς ὅλος ὁ κόσμος θὰ ἀναγνωρίσῃ τοὺς ἀγῶνές του καὶ πατεῖς με πατῶ σε θὰ τρέξῃ νὰ ἀγοράσῃ τὸ βιβλίο του.

— Τί διάβολο! ἔλεγε προχθὲς ἀκόμα σέναν λόγιον. Δὲν θὰ γοράσῃ πεντακόσια σώματα τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας; Δύσκολο εἶναι νὰ ψηφίσῃ μεθαύριο ἡ Βουλὴ μιὰ μικρὴ πίστωσι γιὰ νὰ γοραστοῦνε ἄλλα τόσα;

Πῶς φαίνεται ὅτι ἔζησε μακρὰν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὁ ἄνθρωπος ποῦ βρίσκει τόσο φυσικὰ αὐτὰ τὰ πράγματα!

Νὰ γοράσῃ πεντακόσια σώματα τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας; Νὰ τὰ κάνῃ τί; Νὰ τὰ μοιράσῃ στὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους; Κι' ἀπὸ πότε παρακαλοῦμε, ἄρχισε νὰ ἐνδιαφέρεται τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας γιὰ τόσο μεγάλα ζητήματα, ὅπως εἶναι τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας μας;

Ἀμ' ἡ Βουλὴ πάλι, τί σοῦ λέει; Ἂν ἦταν κανένας τρανὸς κομματάρχης ὁ κ. Ἀνδρεάδης κι' ἂν τὸν ὑποστήριζαν πέντε δέκα βουλευταί, ὑπουργικοὶ πάντοτε, εὔκολον ἦτο καὶ χίλια ἀκόμη σώματα νὰ γοράσῃ ἡ Βουλὴ γιὰ νὰ τὰ μοιράσῃ στοὺς βουλευτές, γιὰ νὰ τὰ ξαναμοιράσουν αὐτοὶ στοὺς μπακάληδες Τὸ χαρτὶ τοῦ βιβλίου του ἂν δὲν ἀντέχει στὸ τύλιγμα τῆς σαρδέλας, εἶνε ὅμως καταλληλότατο γιὰ τὸ τουλουμοτύρι. Κ' ἔτσι τὰ χρήματα τῆς Ψωροκώσταινας δὲν θὰ πήγαιναν στὰ χαμένα.

Ἀλλὰ ψηφοῦς ὁ κ. Ἀνδρεάδης δὲν διαθέτει. Κοντὰ δὲ σ' αὐτὸ ἔχει καὶ τὸ ἄλλο, τὸ μεγαλείτερο, ἀτύχημα νὰ πεινθύνεται πρὸς Ρωμιοὺς καὶ νὰ χῃ γραμμένο τὸ βιβλίο του Ρωμιέϊκα. Οἱ δὲ Ρωμιοί, ὡς γνωστό, διαβάζουμε θαυμάζουμε, κατακρίνουμε, ἀλλὰ δὲν ἀγοράζουμε βιβλία. Εἴμεθα οἱ μεγαλείτεροι τζαμπατζῆδες τοῦ κόσμου στὸ ζήτημ' αὐτό καὶ ὅποιος ἀμφιβάλλει ἂς ἐπισκεφθῇ τὶς ἀποθῆκες τῶν βιβλιοπωλείων, ὅπου θὰ ἰδῇ τὰ ἐκλεκτότερα βιβλία νὰ σαπίζουν στιβαγμένα σὲ σωροὺς.

Κι' ἀπόδειξι τρανωτάτη ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ κι' αὐτό: Τὴν περασμένη ἑβδομάδα εἶχα δημοσιεύσῃ στὴν «Ἑστία» ἕνα ἄρθρο γιὰ τὸ βιβλίο του. Τὸ ἴδιο βράδυ μ' ἀνταμώνει ἕνας φίλος μου στὸ δρόμο.

— Περιέργο, μοῦ λέει, βιβλίο αὐτό!

— Τὸ διάβασες;

— Ὄχι! Ἐδιάβασα τὸ ἄρθρο σου μὰ ἤθελα νὰ τὸ διαβάσω κι' αὐτό!

— Νὰ τὰ διαβάσῃς!

— Ἄκουσ' ἐδῶ! Σὺ θὰ τώχεις! Δὲν μοῦ τὸ δανείζεις γιὰ κάνα δυὸ μέρες;

Ἔτσι ὑποστηρίζουνται τὰ βιβλία στὸ τόπο μας. Μόνο δὲ ὅταν τὰ βγάζει κανένας γερὸς κομματάρχης, τὰ ὑποστηρίζει ἡ Πολιτεια καὶ μόνον ὅταν εἶναι γραμμένα Γαλλικὰ τάγοράζουν οἱ Φραγκολεβαντινοι, ὄχι πάντοτε γιὰ νὰ τὸ διαβάσουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἠμπορνῶν νὰ λὲν στὰ σαλόνια πῶς τάγόρασαν.

ΟΛΟΥΣ

τοὺς παπαρδελάδες. τοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς ἐκστρατεύσαντας κατὰ τῆς Γεν. Διοικήσεως, τοὺς ἔβαλε κάτω ὁ εὐθαρσὴς πρ. βουλευτὴς Ἄργους κ. Πλατούτσας, μὲ μιὰ του ἀνοιχτὴ ἐπιστολὴ ποῦ ἐδημοσίευσε στις ἐφημερίδες, ἱκετεύων ἐν ὀνόματι τοῦ Ἔθνους καὶ τῶν ἐκλογέων του τὴν Α. Υ. τὸν Διάδοχον νὰ παραιτηθῇ τῆς Γεν. Διοικήσεως.

Δὲν ἠξεύρομεν ἂν ἔφθασε μέχρι τῆς Α. Υ. ἡ ἀνοιχτὴ ἐπιστολὴ τοῦ κυ Κώστα. Ἂν ἔφθασεν ὅμως δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ τοῖχοι τῶν γραφείων τῆς Γεν. Διοικήσεως θὰ ἐκινδύνευψαν νὰ γκρεμισθοῦν ἀπὸ τὰ γέλοια.

Νομίζετε πῶς τόσον εὔθυμα περιστατικὰ παρουσιάζονται κάθε μέρα;

ΒΡΕΘΗΚΕ

τὴν ἑβδομάδ' αὐτὴ στὸ γραμματοκιβώτιό μας ἕνα ποιηματάκι συμβολικὸ καὶ καθολοκληρίαν ἀκατανόητο, δίχως τίτλο καὶ δίχως ὑπογραφή, τὸ ὁποῖον δημοσιεύουμε, προκαλοῦντες τοὺς ἀναγνώστες μας νὰ μᾶς ἐξηγήσουν τὴν αἰνιγματώδη ἔννοιά του:

Τὸ ταξείδι μου κοιτάζω
κι' ἂς χαλάσῃ ὁ ντουνιᾶς!
στὴν καρδιὰ κανὶ δὲν βάζω.

Τρώει, πίνει, ταξειδεύει,
ὁ καλὸς ὁ Βασιλιᾶς
καὶ γελᾷ καὶ κορωϊδεύει.

Τέτοιος εἶμαι. Καὶ γι' αὐτὸ
τὸ ταξεῖδι μου κοιτάζω
νὰ μὴ χάσω πώ! πώ! πώ!

Τὸ ταξείδι ἀγαπῶ
καὶ μὲ τὸν λαὸ τὰ πιάζω,
τὸν χαμάλη, τὸν κουτό.

ΚΥΡΙΕ ΡΑΛΛΗ

ὦ κύριε Ράλλη! Περὶ ἄλλα τυρβάζετε καὶ λησμονεῖτε ἕναν ἐθνομάρτυρα, ὁ ὁποῖος σαπίζει στὶς φυλακές!

Λησμονεῖτε τὸν ἐθνομάρτυρα Σαμψάκον!

Κι' ὅμως ὁ ἥρωας αὐτὸς ἐδούλεψε κ' ἐφώναξε καὶ βρίστηκε κ' ἐξυλοκοπήθηκε κ' ἐφυλακίστηκε γιὰ νὰ σᾶς κάνῃ Πρωθυπουργό!

Δὲν εἶνε ἐγκληματικὴ ἡ τόση ἀγνωμοσύνη ποῦ τοῦ δείχνετε;

Δὲν μιμεῖσθε τοὐλάχιστον τὸν συνάδελφό σας κ. Μερλόπουλον, ὁ ὁποῖος, εὐγνωμοσύνης ἕνεκεν, ἄφησε ἀκαταδίωκτο τὸν Εἰσαγγελέα τῆς Κυπαρισσίας;

ΣΦΙΓΓΟΥΜΕ

καὶ 'μεῖς ἐγκάρδια τὸ χέρι τοῦ ἀγαπημένου μας φίλου κ. Γ. Σουρῆ γιὰ τοὺς εὐτυχισμένους ἀρραβῶνες τῆς χαϊδεμένης του Ἑλλῆς μὲ τὸν κ. Ἀνδρ. Μοσχονᾶ.

Ὁ γαμπρὸς καλὸς εἶνε. Πρέπει ὅμως νὰ τῶχῃ γιὰ κεμάλι ποῦ παίρνει ἕνα κορίτσι ἀπὸ τὰ λίγα ποὺ ἔχει ἡ Ἀθήνα μας — ἕνα κορίτσι ποὺ κοντὰ στὴν ὀμορφιά του καὶ στὶς περίσσιες χάρες του, μὲ τὶς ὁποῖες τὸ ἐστόλισε ἡ Φύσι καὶ τοῦ ἐχάρισε ἡ μόρφωσι καὶ ἡ ἀνατροφή, ἔχει χαρακτῆρα καὶ φρονήματα ἀληθινῆς Ἑλληνοπούλας, ποὺ τὸν σπανιώτατο γιὰ τὴ σημερινὴ κοινωνία μας.

Τόσο ἀγαπητὸς εἶναι εἰς ὅλους τοὺς γράφοντας ὁ Σουρῆς καὶ τόσο σεβαστό μας εἶναι τὸ σπίτι του, ὥστε τοὺς ἀρραβῶνες τῆς Ἑλλῆς του τοὺς ἐγιορτάσαμε ὅλοι μας ὡς τοὺς ἀρραβῶνες μιᾶς μονάκριβης καὶ ἀγαπημένης ἀδελφούλας μας.

ΕΠΡΕΠΕ

νὰ φυγοδικήσῃ ὁ κ. Γενίσελος ὁ πρώην δηλ. Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας μας, γιὰ νὰ δοῦ ἀφορμὴ ὁ κ. Λευκάδιος νὰ ξεκαπνίσῃ πάλιν ἕνα τσάκο τῆς Στρατ. Ποινικῆς Δικαιοσύνης γεμᾶτο ἀπὸ βόδια.

Ὅτα ἔγραφε στὸ βιβλίο του κι' ὅτα μας ἀποκάλυψε μὲ τὸ γεμᾶτο φραμμαρολίνι κ' ἔβγαν γράμματα τοῦ ποῦ ἐδημοσίευσε στὴν «Ἀκρόπολιν», μᾶς ἔκανε νὰ φτύσουμε μὲ τὰ ὄρια ποῦ τελοῦνται τὸν ὀνόματι τοῦ Νόμου καὶ τοῦ Βασιλέως» μέσα στὰς αἰθούσας τῶν Στρατοδικείων καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους μάλιστα φορτωμένους γαλόνια καὶ παρασήμα, στοὺς ὁποίους ἡ Πολιτεία ἔχει ἐμπιστευθῇ τὴν ἀπονομὴ τῆς Δικαιοσύνης, ἀπηλλαγμένη ἀπὸ μικροπρέπεια καὶ ἀπὸ προσωπικὴν ἐμπάθεια.

Πῶς ἐκπληρώνουν οἱ γαλονάδες κύριοι τὴν σπουδαιοτάτην αὐτὴν ἐντολήν, διαβάστε τὸ βιβλίο καὶ τὴ διατριβὴ τοῦ κ. Λευκαδίου γιὰ νὰ τὰ ἰδῆτε.

Εἶναι νὰ βουλώνῃ κανεὶς τὴ μύτη του γιὰ νὰ μὴ τὸν πνίξῃ ἡ ἀπωρία ποὺ ξεφυσᾶ ἀπ' αὐτὴ τὴ σαπιδαμοστάτη ὑπόθεσι.

ΑΛΛΟ

πάλι κι' αὐτό. Μόλις ἔρεινε γνωστὸ ἐπισήμως πῶς ὁ Σουλτάνος ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμία νὰ ἰδῇ τὸν Βασιλιᾶ μας εὐθὺς ξεφύτρωσε στὴν μέση κι' ὁ κ. Θεόδωρος καὶ χαϊδεύοντας τὶς φαβορίτες του, ἀνακοίνωσε στὸ Πανελλήνιο πῶς κι' αὐτὸς ἄλλοτε, ἐπροσκαλέστηκε ἀπὸ τὸ Σουλτάνο στὴν Πόλη, ἀλλὰ δὲν ἐδέχτηκε τὴν πρότασι.

Ἦταν, βλέπετε, ἀπαραίτητο νὰ μάθῃ ὁ ποσφιλὴς Λαὸς πῶς ἐξὸν ἀπὸ τὸ Βασιλιᾶ μας κι' ὁ κυ Θεόδωρος ἀπολαύει τῆς Σουλτανικῆς εὐνοίας, γιὰ νὰ μὴ πέσουν τὰ φόντα του. Καλὸ κι' αὐτό.

ΑΓΕΡΑ

κοπανίζουν ὅσοι γράφουν καὶ φωνάζουν πῶς πρέπει νὰ καταργηθοῦν τὰ λοιμοκαθαρτήρια ἀφοῦ ὅπως ἄρχισαν νὰ παραδέχωνται ὅλα πιὰ τὰ πολιτισμένα Κράτη τοῦ κόσμου, μόνο τὸ ἐμπόριο βλάπτουν, χωρὶς νὰ προφυλάττουν καθόλου τὸν κόσμο οὔτε ἀπὸ τὴν χολέρα οὔτε ἀπὸ καμμιὰ ἄλλη ἐπιδημικὴ ἀρρώστεια.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐκηρύχθηκε ὑπὲρ αὐτῶν. Δὲν παραξενευόμαστε καθόλου, οὔτε τὸ ἀναγράφομε κυτὸ στὸ παθητικὸ τοῦ κ. Μαυρομιχάλη. Τὸ ἴδιο θάκανε καὶ κάθε ἄλλος Ρωμιὸς Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀφοῦ τὰ λοιμοκαθαρτήρια εἶνε ἀπαραίτητα στὸν τόπο μας, ὄχι γιὰ νὰ μᾶς προφυλάττουν τόσο ἀπὸ τὶς ἐπιδημίες ὅσο γιὰ νὰ μπαλόνωνται μερικοὶ φίλοι τοῦ κόμματος.

Καὶ θέλουν νὰ ποῦν πῶς μιὰ θέσι λοιμοκαθαρτηρίου, κ' ἡ μικρότερη ἀκόμα, εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ ἐπιζηλότερα κ' ἐπικερδέστερα ρουσφέτια ποῦ ἠμπορεῖ νὰ πάρῃ ἕνας Κυβερνητικὸς βουλευτὴς γιὰ τὸν ἰσχυρότερο κομματάρχη του.

Δὲν τὸ λέμε 'μεῖς. Τὸ μαρτυροῦν ὅσοι ἐπέρασαν κ' ἐγδάρθηκαν ἀπὸ ρωμαϊκὴ καραντίνα.

ΕΙΝΕ

μιὰ ἑβδομάδα καὶ περσότερο τώρα ποῦ οἱ «Καιροὶ» βγαίνουν δίχως τὸν κ. Γ Βουτσινᾶ. Ἂν εἶνε καλλίτεροι ἀπὸ πρῶτα ἢ χειρότεροι τώρα, δὲν θα τὸ δείξουμε. Ἄλλως τε καὶ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει καθόλου. Οἱ «Καιροὶ» εἶνε μιὰ κι' αὐτὴ ἐφημερίδα κοντὰ στὶς ἄλλες, ποῦ ἀγωνίζεται λυσασμένα γιὰ τὴν κυκλοφορία. Κι' ὅταν ὁ ἀγῶνας ἔχει αὐτὸ τὸ σκοπὸ, κάθε ἄλλος ἀγῶνας εὐγενέστερος ἀποκλείεται.

Μὰς ἐνδιαφέρει μονο ὁ κ. Βουτσινᾶς, ἕνας ἀπὸ τοὺς λίγους μορφωμένους Ἀθηναίους δημοσιογράφους, ὁ ὁποῖος ὡς διευθυντὴς τῶν «Καιρῶν» ἠμπορεσε νὰ φανερώσῃ ὅλα τα πολύτιμα δημοσιογραφικά του προσόντα καὶ νὰ κατορθώσῃ μιὰν ἀληθινὴ νεκρανάστασι, ἀφοῦ τοὺς «Καιροὺς» ἀπὸ τὴν τελευταία κυκλοφορία ποῦ τοὺς παράλαβε, τοὺς ἔφερε στὴν πρώτη, μὲ τὴ δεξιοτάτη διεύθυνσι του, κ' ἐκεῖ τοὺς ἄφησε.

Δὲν γνωρίζουμε τοὺς λογους τῆς ἀπομακρύνσεώς του ἀπὸ τὴν διεύθυνσι τῶν «Καιρῶν». Ὑποπτεύομεν ὅμως ὅτι ὁ ἀγαπητός μας συνάδελφος θὰ εἶχε προσκληθῇ ὡς ἀναδιοργανωτὴς τῆς ἐφημερίδας τὴν ὁποίαν διεύθυνε, καὶ ὅτι ἀφοῦ ἐτελείωσε τὴν ἀποστολή του θὰ ἀπομακρύνθηκε ἑκουσίως ἢ θὰ ἀναγκάσθηκε νὰ τὸ μακρυνθῇ.

Εὐχόμεθα οἱ «Καιροὶ» νὰ ἐξακολουθήσουν καὶ χωρὶς τὸν Βουτσινᾶ τὸν θριαμβευτικὸν δρόμο τους, ἂν καὶ πολὺ φοβούμεθα ὅτι ἡ εὐχή μας δὲν θὰ πιάσῃ, διότι δίχως τὸ Ἀμερικανικώτατο—αὐτὸν τὸν τίτλο ὅλοι τοῦ τὸν ἀνεγνώρισαν — Βουτσινᾶ οἱ «Καιροὶ» ξαναγυρίζουν στοὺς παλαιοὺς Καιροὺς τῶν «καθ' ἃ μᾶς γράφουσιν ἐκ Κοντοβαζαίνης» οἱ ὁποῖοι σήμερα δὲν ἔχουν καὶ τόση πέρασι.

Κ' ΕΝ ΠΡΩΤΟΙΣ

ἔπρεπε ὁ Σύλλογος, ἡ ἑταιρία, ὁ σύνδεσμος καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλετε, τῆς «Ἐθν. ἀναδιοργανώσεως» νὰ μὴ μᾶς παρουσιασθῇ πρὶν ἀπογαλακτισθῇ ἀκόμη, σὲ νηπιώδη κατάστασι, ἀλλὰ νὰ περιμείνῃ πρῶτα νὰνδρωθῇ κ' ἔπειτα νὰ μᾶς ἔλθῃ καὶ νὰ μᾶς 'πῇ τί θὰ κάνῃ καὶ μὲ πόσα μέσα θὰ μᾶς τραβήξῃ ἀπὸ τὸν Πολιτικὸ βόρβορο, ποῦ χρονια καὶ χρόνια τώρα σὰν γουρούνια κυλιόμαστε.

Ἀφοῦ ὅμως δὲν ἔγεινε αὐτὸ ποῦ ἔπρεπε νὰ γίνῃ, κι' ἀφοῦ ὁ Σύλλογος ἐβιάστηκε τοσο νὰρπάξῃ ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τὴν ρεκλάμα καὶ νὰρχίσῃ τὶς κοκεταρίες του, τὸν κρίναμε καὶ 'μεῖς ὅπως ἐστὶ κ' εὑρίσκεται καὶ σᾶς φανερόνουμε μὲ τὸν ἐπισημότερο τρόπο πῶς ὁ τοκετος του καθόλου δὲν μᾶς ἐνθουσίασε.

Ἕνας πολιτικὸς σύλλογος κι' αὐτὸς, ἴσως μ' ἀγνότερες ἀρχὲς, ἀπὸ τοὺς τόσους καὶ τόσους ποῦ ἦλθαν καὶ πέρασαν ὡς τώρα, χωρὶς νὰφήσουν ἴχνη τῆς διαβάσεώς τους, καὶ τίποτα παραπάνω. Τὰ περισσότερα καὶ τὰ σπουδαιότερα μέλη του τὰ εἴδαμε καὶ στὴν δρᾶσι, καὶ ὡς ὑπουργοὺς μάλιστα μερικὰ ἀπ' αὐτὰ, κι' ὅμως τίποτε δὲν ἔκαναν.

Ἔπειτα, γιὰ νὰ ποῦμε καὶ τἄλλο, τὸ σπουδαιότερο, τὰ χάλια μας εἶνε τέτοια ποῦ μὲ καταπλάσματα δὲν γιατρεύουνται. Ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ δὲν εἶνε στὸ Σύνταγμα, οὔτε στὴν κακὴ ἐφαρμογή του. Εἶνε ἁπλωμένη σ' ὅλο τὸ Ἔθνος. Καὶ πρέπει νὰ γίνῃ κάτι ἡρωικὸ, κάτι ἢ τοῦ βάθους ἢ τοῦ ὕψους, γιὰ νὰ ξεριζωθῇ τὸ κακὸ, γιὰ νὰρχίσῃ μιὰ λογικὴ καὶ σωστικὴ θεραπεία.

Σκολειὰ δὲν ἔχουμε. Κι' ὅταν μᾶς λείπει ἐκεῖνο ποῦ θὰ μορφώσῃ τοὺς ἀληθινοὺς πολῖτες καὶ τοὺς πραγματικοὺς στρατιῶτες, ὅταν μᾶς λείπει δηλ. ἡ βάσι τοῦ πολιτικοῦ ἀνθρωπισμοῦ μας, πιάνουμε νὰ χτίσουμε τὴν κορυφὴ γιὰ νὰ γκρεμιστοῦμε μιὰ ὥρ' ἀρχίτερα;

Ἀπὸ τὸ σκολειὸ θὰ πρωτοχτυπηθῇ ἡ ρουτίνα ποῦ μᾶς ζώνει καὶ μᾶς πνίγει. Κι' ἀπὸ ἐκεῖ πρέπει νὰρχίσῃ ἡ Ἐθνικὴ ἀναδιοργάνωσις. Ἐν τούτοις κανένας ἀκόμη σύλλογος δὲν ἐσυστήθηκε γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ, κανένας σύλλογος δὲν ἀνάλαβε νὰ φτιάξῃ πρῶτα ἀνθρώπους σωστοὺς, γιὰ νὰ 'ἔγοῦν ὕστερ' ἀπ' αὐτοὺς οἱ σωστοὶ πολῖτες ποῦ θὰ σκεφτοῦν γιὰ τὴν ἀναθεώρησι τοῦ Συντάγματος καὶ γιὰ τὴν ριζικὴ ἀναδιοργάνωσι τοῦ Ἔθνους.. Ἐδῶ εἴμαστε καὶ νὰ μᾶς θυμηθῆτε. Δὲν θὰ περάσῃ πολὺς καιρὸς ποῦ κι' ὁ σύλλογος αὐτὸς θὰ σβύσῃ σὰν μπουρμπουλίθρα, ἀφήνοντας ὀλίγη θολωμένη σαπουνάδα γι' ἀνάμνησι.

Ο ΖΑΡΑΤΟΥΣΤΡΑΣ

τοῦ Νίτσε, τοῦ ὁποιου κομμάτια, τὰ ἐκλεχτότερα, ἀρχίζουμε νὰ δημοσιεύουμε ἀπὸ σήμερα, ἀριστοτεχνικὰ μεταφρασμένα στὴν ἐθνικὴ μας γλῶσσα ἀπὸ τὸν κ. Παῦλον Γνευτόν, εἶν' ἀπὸ τ' ἀναγνώσματα ἐκεῖνα ποῦ δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ συστάσεις, ἀφοῦ ἀπό τὴν πρώτη γραμμὴ 'μιλοῦν μονάχα τους.

Ὁ «Νουμᾶς» ὑπερηφανεύεται ποῦ τέτοιο ἐκλεχτὸ ἀνάγνωσμα προσφέρει στοὺς ἀναγνῶστές του, καὶ δὲν ἔχει καμμιὰ ἀνάγκη νὰ δικαιολογηθῇ γιὰ τὴν ὑπερηφάνεια του. Ὕστερ' ἀπὸ ἕνα δυὸ φύλλα θὰ σᾶς δώσῃ καὶ τὸν «Κρὶτωνα» τοῦ Πλάτωνος, σὲ μιὰ μετάφρασι ἐπισης ἐθνικὴ ποῦ τὴν ἐφιλοτέχνησε ὁ συνεργάτης μας κ. Ι. Σταμνόπουλος, συντροφευμένος δὲ μὲ Νιτσε καὶ μὲ Πλάτωνα ἀποχτάει ὁ «Νουμᾶς» τὴ μεγάλη δύναμι ποῦ τοῦ χρειάζεται γιὰ τὸν Ἐθνικὸ ἀγῶνά του.

Ὁ «Κριτων» θὰ μᾶς μάθῃ νὰ σεβώμεθα τοὺς νόμους καὶ νὰ γινουμε καλοὶ πολῖται Ὅποιος δὲ διαβάσει τὸ «Ζαρατούστρα» θὰ πεισθῇ ἀπὸ τὶς πρῶτες γραμμές του πῶς μόνο λίγη καλὴ θέλησι χρειάζεται γιὰ νὰ μεταμορφωθῇ εἰς τέλειον ἄνθρωπον, δηλ. εἰς Ὑπεράνθρωπον.

Ὁ Νίτσε εἶνε ὁ ἀμειλιχτότερος γκρεμιστὴς τῶν εἰδώλων. Κ' ἐμεῖς — ἀλλοίμονόν μας! — ἔχουμε τόσα εἴδωλα νὰ γκρεμίσουμε γιὰ νὰρχισουμε νὰ μπένουμε στὸ δρόμο τῆς Πολιτικῆς καὶ τῆς Κοινωνικῆς ἀλήθειας!

ΚΛΑΙΕΙ

κι' ὁ «Νουμᾶς» γιὰ τὸ φυσικὸ θάνατο τοῦ Γιάννη Βερβέρη, ὅπως ἔκλαψε τόσες φορὲς γιὰ τὸν πνευματικό του θάνατο.

Γιατὶ ὁ Βερβέρης ὁμολογουμένως ἦταν ἀπὸ τὰ διαλεχτὰ ἐκεῖνα πνεύματα, ποῦ δείχνουν τί ἠμποροῦν νὰ κάνουν, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ κατωρθώνουν—ἴσως καὶ διότι δὲν τὸ θέλουν—νὰ κάνουν τίποτε.

Ὁ Βερβέρης ἔδειξε τί ἠμποροῦσε νὰ κάνῃ ὡς ἐπιφυλλιδογράφος τοῦ «Ρομπαγᾶ» τοῦ «Μὴ χάνεσαι» καὶ ὡς «Παληάνθρωπος» στὰ δυὸ πρῶτα χρόνια ποῦ ἀποτολμησε νὰ βγάλῃ ἐφημερίδα γραμμένη στὴ γλῶσσα τοῦ Λαοῦ.

Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ δὲν ἠθέλησε νὰ κάνῃ ὁ μακαρίτης, ἦταν ὅτι τὴν μεγάλη δύναμι ποῦ ἀποχτησε, πουλιώντας 12 καὶ 15 χιλιάδες φύλλα μέσα στὴν Ἀθήνα μοναχά, δὲν τὴν ἐξεμεταλλεύτηκε γιὰ ν' ἀνοίξῃ τὰ μάτια τοῦ λαοῦ, γιὰ νὰ τὸν φωτίσῃ, γιὰ νὰ τὸν σπρώξῃ στὸν ἴσιο δρόμο, ἀλλὰ τὴν κατασώτευσε γιὰ νὰ πλουτίσῃ τὸ Πρακτορεῖο τῶν Ἐφημερίδων καὶ γιὰ νὰ χαζοκουβεντιάζῃ μὲ τοὺς ἀναγνῶστές του, κομπάζοντας γιὰ τὴν δημοτικότητά του.

Ἡ δημοτικότης τὸν ἄφησε γρήγορα καὶ τὸ Πρακτορεῖο τῶν Ἐφημερίδων, ποῦ τόσο ἀσυνείδητα τὸν ἐξεμεταλλεύτηκε, τὸν ἐγκατέλειψε μέσα στοὺς πέντε δρόμους, ὅταν ἐπείσθηκε πῶς δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὸν βυζαίνῃ πιά.

Κ' ἔτσι ἕνας ἄνθρωπος ποῦ θὰ σημείωνε κάποια ἐποχὴ καὶ θάκανε καὶ δυὸ παράδες γιὰ νὰ τελειώσῃ τὴ ζωή του ἤρεμη, μέσα στὸ σπίτι του καὶ κοντὰ στοὺς δικούς του, πέρασε τα τελευταῖα χρονια τῆς ζωῆς του ἐλεεινὰ καὶ ἄθλια κι' ἀπόθανε μέσα στὸ Νοσοκομεῖο.

Τὸ τέλος του ἂς χρησιμεύσῃ γιὰ μάθημα σ' ἐκείνους τοὺς συναδέλφους του ποῦ βασίζονται τόσο στὴν πρόσκαιρη δημοτικότητα καὶ κομπάζουν τόσο γιατὶ ἔχουν κατακτήσει τὴν εὔνοια τῆς Α. Ε. τοῦ κ. Τσαγκάρη, τοῦ τέως ἐφημεριδοπώλου, καὶ νῦν μεγαλοκτηματίου Ἀθηνῶν καὶ Περιχώρων, καὶ παρασημοφορηθέντος μάλιστα, γιὰ τοὺς κόπους ποῦ κατέβαλε γιὰ νὰ ὑποδουλώσῃ ὁλόκληρο τὸν Ἀθηναϊκὸ τύπο στὸ εὐγλωττότατο ταμεῖο του.

ΤΗΝ ΒΡΩΜΕΡΗ

ὑπόθεσι τοῦ κ. Στάη, ποῦ συνδυάζεται μὲ τὴν ἐπίθεσι κατὰ τοῦ σεβ. Ἐπισκόπου Κυθήρων, ἀποφύγαμε ἕως τώρα νὰ τὴν θίξουμε, ἀπὸ φόβο μὴ λερώσουμε τὰ χέρια μας.

Ὅσο κι' ἂν γίνεται ἀκόμα λόγος γι' αὐτὴν στὶς στῆλες τῶν ἐφημερίδων, κι' ὅσο κι' ἂν ἀποτελεῖ ἐνδιαφέρον ἀνάγνωσμα, ποῦ ἠμπορεῖ νὰ προσελκύσῃ ἀναγνῶστες μὲ τὴ ντουζίνα, ἐπιμένουμε στὴν ἀπόφασί μας καὶ τὴν περνοῦμε μὲ ἀνασηκωμένα παντελόνια καὶ μὲ γαντοφορεμένα χέρια. Ὑπάρχει τόσος βοῦρκος μέσα της καὶ τριγύρω της.

Τοῦτο μόνον μᾶς ξιππάζει λίγο: Πῶς ὁ κ. Στάης, ποῦ ἐπανειλημμένως ἐποζάρισε καὶ ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς βουλῆς καὶ ἀπὸ τὴν ἕδρα τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ὡς ἀναμορφωτὴς τῆς Παιδείας καὶ τοῦ Κλήρου τἄβαλε μ' ἕνα ἀξιοσέβαστο πρόσωπο κι' ἀποφάσισε καὶ τὴν πατρίδα του ἀκόμα νὰ ζημιώσῃ, κα-

ταργῶντας τὴν ἐπισκοπή του, μόνο καὶ μόνο γιατὶ ἕνας δεσπότης, ἔχοντας πλήρη ἀντίληψι τῆς ὑψηλῆς του θέσεως, δὲν καταδέχτηκε νὰ γίνῃ κομματάρχης του.

Ὅταν οἱ ἀναμορφωταί μας—ποῦ νὰ μᾶς ζήσουν!—φέρνουντ' ἔτσι, τί νὰ περιμένουμε ἀπὸ τοὺς ρουτινιέριδες;

ΣΤΗΝ «ΕΣΤΙΑ»

τῆς περασμένης Κυριακῆς ἐδημοσιεύθηκε τὸ ἀκολουθο γράμμα, τὸ ὁποῖο καὶ ἀναδημοσιεύουμε, ἀφοῦ μᾶς ἐνδιαφέρει καὶ ἀφοῦ ἔχουμε νὰ παντήσουμε μερικὰ σ' αὐτο:

Φιλτάτη «Ἑστία».

Εἰς δυο προηγούμενα φύλλα τοῦ «Νουμᾶ» τὸ 50ὸν καὶ 51ον εἶδα μὲ λύπην μου νὰ γίνεται μία ἐπίθεσις συστηματικὴ κατὰ τοῦ μοναδικοῦ γλωσσολόγου μας καὶ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Χατζηδάκι. Δὲν ἠξεύρω ποῖος εἶναι ὁ κ. Κ. Τεφαρίκης, ὁ ὁποῖος μὲ τόσην λύσσαν τοῦ ἐπιτίθεται καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν σατυρίσῃ. Λυποῦμαι μόνον καὶ ἐκφράζω διὰ τῆς «Ἑστίας» τὴν λύπην μου, διότι ἡ γλωσσικὴ ἐμπάθεια ἔφθασεν εἰς τόσον ἀξιοθρήνητον σημεῖον, ὥστε ἐπιστήμονες τῆς περιωπῆς τοῦ κ. Χατζηδάκι νὰ προσπελακίζωνται καὶ νὰ σατυρίζωνται μὲ τόσην ἐλαφρότητα ὡς νὰ ἦταν τίποτε ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς τύπους τῶν Ἀθηναϊκῶν δρόμων. Ἐν τέλει ἐκφράζω καὶ τὴν ἀπορίαν μου πῶς ὁ ἀγαπητὸς «Νουμᾶς» ἐπιτρέπει αὐτὰ τὰ ὄργια ἀφοῦ ἡ μέχρι τοῦδε πορεία του μᾶς ἔχει πείσει, ὅτι τὰ ἄξια σεβασμοῦ πρόσωπα εἶναι καὶ διὰ τὴν πέννα του σεβαστά.

Μεθ' ὑπολήψεως
Ν. Κ.

Τὴν ἐπιστημονικὴ περιωπὴ τοῦ κ. Χατζηδάκι κανεὶς δὲν τὴν ἀμφισβήτησε οὔτε αὐτὸς ὁ πολύτιμος συνεργάτης μας κ. Κ. Τεφαρίκης. Φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι δὲν πρέπει κανένας ν' ἀμφισβητήσῃ καὶ τὴν ἐλαφρότητα μὲ τὴν ὁποίαν ὁ «μοναδικὸς γλωσσολόγος μας» μιλάει κάθε τσσο γιὰ τὰ γλωσσικά μας ζητήματα, καθως τὸ ἀπόδειξε τετραγωνικώτατα ὁ κ. Κρουμπάχερ στὸ ὑπέροχο βιβλίο του καὶ ὁ κ. Χαρ. Ἀνδρεάδης μέσα στὶς τρακόσες τόσες σελίδες τοῦ συγγράμματός του. Αὐτὴν τὴν ἐλαφρότητα τὴν ἀξίαν δριμυτέρας ἀκμῆ σατύρας, ἐσατύρισε ὁ κ. Κ. Τεφαρίκης καὶ γι' αὐτὴν τὴν ἐλαφρότητα μιλάει, ἀκόμη καὶ σήμερα, στὸ γράμμα του ποῦ σ' ἄλλη σελίδα δημοσιεύουμε. Ὁ κ. Ν. Κ. τῆς «Ἑστιας» ἠμπορεῖ νὰ μένῃ μὲ τὸν ἀπεριοριστο σεβασμὸ ποῦ τρέφει γιὰ τὸν «μοναδικὸ γλωσσολογο». Θὰ μένουμε ὅμως καὶ 'μεῖς μὲ τὶς ἰδέες μας. ὅσο κι' ἂν διατρέχουμε τὸν κίνδυνο νὰ δυσαρεστοῦμε μερικοὺς ποῦ ἐννοοῦν νὰ τρέφουν ἀπεριοριστο σεβασμὸ σὲ κάθε ἐτοιμορροπο εἴδωλο.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Φύλλα περασμένα τοῦ «Νουμᾶ» πωλοῦνται εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων καὶ εἰς τὰ κιόσκια τῶν πλατειῶν Συντάγματος Ὁμονοίας, Ἐθνικῆς Τραπέζης, Βουλῆς, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ σταθμοῦ τροχιοδρόμου (Ὀφθαλμιατρεῖον).

ΣΤΟ ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΑΛΛΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Τραγοῦδι τοῦ Burns μετάφρ. Ἀλ. Ἠφάλλη.

«Τάδε λέγει Ζαρατούστρας» (συνέχεια).

Ἄρθρο τοῦ κ. Ἀργύρη Ἐφταλιώτη

«Οἱ δυὸ πρώτες Ἡρωΐδες τῆς Ρωμιοσύνης».

Βιβλίδιο Βίωνος: ἐπιτάφιος στὸν «Ἄδωνη» μεταφρασμένος ἀπὸ τὸν Ἠλία Βουτιερίδη.

Διήγημα τοῦ Τσέχωφ

κτλ. κτλ.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ
ΤΟΥ Κου Χ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου «Ἡ Γλῶσσα μας» κ. Χαρ. Ἀνδρεάδης εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς στείλῃ τὴν κατωτέρω ἐπιστολή, τὴν ὁποία δημοσιεύουμε ἀφοῦ ἀπευθύνεται ὄχι μόνον σ' ἐμᾶς ἀλλὰ καὶ σ' ὅλους ποὶ ἀδελφωμένοι πολεμοῦμε γιὰ τὸ ἐθνικώτατο ζήτημα.

Ἀθήνα 22 Ἰουλίου 1903.

Ἀξιότιμε φίλε.

Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, παραπολύ, γιὰ ὅσα ἐγράψατε πρωτήτερα στὸν «Νουμᾶ» καὶ τελευταῖα τὴν «Ἑστία». Ἐγράψατε σὰν νὰ ἤμουν ἀδελφός σας, μὲ χάρι, μ' ἐνθουσιασμό, κ' εὐχαριστήθηκα σὰν εἶδα πῶς ἡ Ἰδέα μᾶς ἀδελφώνει, κι' ὅπως ἐγὼ σᾶς ἀγαπῶ ὅλους σας ποῦ εἶστε ἀδερφωμένοι στὸ σπαθὶ καὶ σύντροφοι στὸ πιστόλι, ἔτσι μ' ἀγαπᾶτε καὶ σεῖς. Φτάνει νὰ εἴμαστ' ἔτσι ἀγαπημένοι καὶ ἡ νίκη εἶναι δική μας.

Ἐκεῖ ποῦ ἠθέλατε νὰ μ' ἐπαινέσετε, ἐγράψατε στὴν «Ἑστία» πῶς ἂν ἄλλαζα τὸ μοτίβο μου μποροῦσε νὰ σᾶς πείσω πῶς ἡ καθαρεύουσα εἶνε ἐθνική μας γλῶσσα, ὅπως τώρα σᾶς πείθω πῶς ἡ δημοτική εἶνε ἡ ἐθνική μας γλῶσσα. Μὰ ἐγὼ ψέματα δὲν μπορῶ νὰ γράψω, ὅπως γράψανε μερικοὶ καθαριστάδες, κι' ἂν ἄλλαζα τὸ μοτίβο μου μήτε μιὰ λέξι θὰ μποροῦσα νὰ γράψω. Γιὰ τὴ δημοτικὴ μπορῶ νὰ γράψω τοὐλάχιστο τέσσερες φορὲς ἀκόμα περισσοτερα, γιατὶ θὰ γράψω ἀληθινὰ πράματα, μὰ γιὰ τὴ καθαρεύουσα, τὴ ψεύτικη γλῶσσα, τί νὰ γράψω; ψευτιές; — Ψευτιὲς δὲν μπορῶ νὰ γράψω, κι' ὅσοι γράφουνε γιὰ τὴ καθαρεύουσα, ψευτιὲς γράφουνε. Τ' ἀποδειξα καὶ μπορῶ πάλι πολὺ εὔκολα νὰ τἀποδείξω, ἂν τὸ καλέσῃ ἡ ἀνάγκη.

Σᾶς χαιρετῶ
ΧΑΡΑΛ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

ΦΡ. ΝΙΤΣΕ

"ΤΑΔΕ ΛΕΓΕΙ ΖΑΡΑΤΟΥΣΤΡΑΣ,,

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ ΤΟΥ κ. ΠΑΥΛΟΥ ΓΝΕΥΤΟΥ

Οἱ Περίφημοι Σοφοὶ

Στὸν λαὸν ἔχετε δουλέψει καὶ στοῦ λαοῦ τὴ δεισιδαιμονία, σεῖς ὅλοι περίφημοι σοφοί!— καὶ ὄχι στὴν ἀλήθεια! Κι' ἴσα ἴσα γι' αὐτὸ σᾶς κράτησαν σέβας.

Καὶ γι' αὐτὸ ἀκόμη ὑπόφεραν τὴν ἀπιστιά σας, γιατὶ ἦταν χαριτολόγημα καὶ γυρόστρατο κατὰ τὸ λαό. Ἔτσι ἀφίνει ὁ κύριος τοὺς σκλάβους του νὰ κάμνουν κι' ἀναγαλιάζει βλέποντας τὴν περηφάνεια τους.

Μὰ ἐκεῖνος ποῦ στὸν λαὸ εἶνε μισητὸς σὰν λύκος στοὺς σκύλους; Εἶνε τὸ Πνεῦμα τὸ ἐλεύθερον, ὁ ἐχθρὸς τῶν δεσμῶν, ποὺ δὲν λατρεύει τίποτε καὶ κατοικεῖ στὰ δάση.

Νὰ τὸ κυνηγήσουν ἀπ' τὴ φωλιά του, αὐτὸ ὀνομάζουνταν πάντα στὸ λαὸν ἡ «ἰδέα ὑπὲρ τοῦ δικαίου»: καταπάνω του πάντα ἀκόμη ἐρεθίζει τὰ γριόσκυλλά του. «Ἐειδὴ ἡ Ἀλήθεια εἶν' ἐκεῖ κι' ὁ λαὸς λοιπὸν ἐκεῖ! Ἀλοίμονον, ἀλοίμονο σ' ἐκεῖνο ποὺ ρεφνᾶ!» ἔτσι ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς ἀντηχοῦσε.

Στὸν λαὸν θέλατε νὰ δώσετε δίκαιο γιὰ τὴ λατρεία του: καὶ τὸ ὀνομάζετε «θέληση γιὰ τὴν ἀλήθεια», σεῖς περίφημοι σοφοί! Κ' ἡ καρδιά σας ἔλεγε πάντα μέσα της «ἀπὸ τὸν λαὸν ἦρθα: ἀπὸ ἐκεῖ μοῦ ἦρθε κ' ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

Ὑπομονετικοὶ κ' ἔξυπνοι, σὰν γαδάροι, ἦστε πάντα οἱ δικηγόροι τοῦ λαοῦ,

Καὶ κάποιος δυνατός, ποῦθελε νὰ τὰ πάῃ καλὰ μὲ τὸν λαόν, αὐτὸς ἐπῆγε κ' ἔζεψε μπροστὰ ἀπὸ τ' ἀλογά του— κ' ἕνα γαϊδοῦρι ἀκόμη — ἕνα σοφὸν περίφημον.

Καὶ τόρα ἤθελα, περίφημοι σοφοί, νὰ ρίξετε ἐπὶ τέλους ὅλως διόλου ἀπὸ πάνω σας τοῦ λιονταριοῦ τὸ δέρμα!

Τὸ δέρμα τ'ἄγριου θεριοῦ τοῦ παρδαλοῦ καὶ τῆς σκούφιες τοῦ ἐρευνητῆ, τοῦ ἐξερευνητῆ καὶ τοῦ κατακτητῆ! Ἄχ, γιὰ νὰ μάθω νὰ πιστεύω στὴν «Ἀληθοσύνη σας» πρέπει πρῶτα νὰ μοῦ σπάσετε τὴν λατροθέλησή σας.

Ἀλήθεια, ἔτσι ὀνομαζω ἐκεῖνον ποῦ πάει σὲ ἄθεες Ἐρημιὲς καὶ σπάζει τὴ λάτρισσα καρδιά του.

Σὲ κίτρινη ἄμμο κι' ἀπ' τὸν ἥλιο καμένος, διψασμένος,κάθεται καὶ λοξοβλέπει πέρα σὲ τόπους γεμάτους ἀπὸ τρεχάμενα νερά, κάτω ἀπ'τὸν ἴσκιο τῶν δεντρῶν ποῦ ἡ λεβεντιὰ κοιμᾶται.

Μὰ ἡ δίψα του δὲν τὸν καταπείθει νὰ γίνῃ ὅμοιος μ' αὐτοὺς τοὺς εὐχαριστημένους. γιατὶ ὅπου εἶνε Ὄασες ἐκεῖ καὶ Εἴδωλα εἶνε.

Ἐσεῖς μονάχα βλέπετε τοῦ Πνεύματος τῆς σπίθες, τ' ἀμμόνι δὲν τὸ ξέρετε, ποῦ αὐτὸ εἶνε, καὶ ὄχι ἡ σκληρότητα ποῦ ἔχει τὸ σφυρί του!

Ἀλήθεια ἐσεῖς δὲν ξέρετε τὴν περηφάνεια τοῦ Πνεύματος! Μ' ἀκόμη λιγώτερο θὰ ὑποφέρνατε τὴν Μετριοφροσύνη του, ἂν ἤθελε καμμιὰ φορὰ νὰ μιλήσῃ.

Καὶ δὲν θὰ τολμούσατε ποτὲ νὰ ρίξετε τὸ πνεῦμα σας σ' ἕνα λάκκο ἀπὸ χιόνι· γι' αὐτὸ δὲν εἶστε ἀρκετὰ ζεστοί. Δὲν ξέρετε τοὺς σπασμοὺς τῆς κρυάδας του.

Μὰ σὲ ὅλα μοῦ κάμνετε τὸν σχετικὸ μὲ τὸ Πνεῦμα· καὶ ἀπὸ τὴ Σοφία σας κάματε συχνὰ ἕνα Φτωχό κ' ἕνα Νοσοκομεῖο γιὰ κακοὺς ποιητάς.

Ἐσεῖς δὲν εἶστε ἀετοί. Ἐσεῖς δὲν εἴδετε ποτὲ τὴν εὐτυχία μέσα στοῦ Πνεύματος τὸν τρόμο. Καὶ ὅποιος δὲν εἶνε πουλὶ δὲν πρέπει νὰ πάῃ νὰ κάθεται στὴν ἄβυσσο ἀπὸ πάνω.

Ἐσεῖς μοῦ εἶστε χλιαροί· μὰ κάθε Γνώση βαθειὰ τρέχει σὰν κρύο ρέμα. Κατάψυχρες εἶνε οἱ ἐσώτατες πηγὲς τοῦ Πνεύματος· καὶ δρόσισμα γιὰ χέρια ἐργατικὰ καὶ ζεσταμένα.

Τιμημένοι μοῦ στέκεστε τώρα ἐκεῖ, ἀλύγιστοι, καὶ μὲ ὁλόϊσιες πλάτες. Ἐσεῖς περίφημοι σοφοί!—Ἐσᾶς δὲν σᾶς σπρώχνει κανένας ἀγέρας δυνατὸς καὶ θέλησι. Δὲν ἴδετε ποτὲ ἕνα πανὶ στὴν θάλασσα ἐπάνω νὰ τρέχῃ, στρογγυλὸ καὶ φουσκωμένο, καὶ νὰ τρέμῃ ἀπ' τὴν ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου;

Σὰν τὸ πανὶ τρέμοντας στὴν ὁρμὴ τοῦ Πνεύματος τρέχει ἡ Σοφία μου στὴν θάλασσα ἡ ἀγρια μου Σοφία!

Μὰ σεῖς ὑπηρέται τοῦ λαοῦ περίφημοι σοφοί,—πῶς θὰ μπορούσατε νὰ 'ρθῆτε μαζύ μου;

Τάδε λέγει Ζαρατούστρας.

Ἡ νίκη κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σου

«Θέλησι γιὰ τὴν ἀλήθεια· ἔτσι ὀνομάζετε, σεῖς οἱ σοφώτεροι, ἐκεῖνο ποὺ σᾶς σπρώχνει καὶ σᾶς φλογίζει;

Θέλησι γιὰ κατανόησι τοῦ κάθε ὄντος.

Ἔτσι ὀνομάζω τὴ θέλησή σας!

Κάθε ὃν θέλετε πρῶτα νὰ τὸ κάμετε εὐκολονόητο γιὰτί ἀμφιβάλλετε μὲ μιὰ καλὴ δυσπιστία ἂν εἶνε πιὰ εὐκολονόητο.

Μὰ κάθε ὃν θέλετε νὰ ὑποταχθῇ καὶ νὰ λυγιστῇ σ' ἐσᾶς. Ἔτσι τὸ θέλει ἡ θέλησή σας.

Γλιστερὸ πρέπει νὰ γένῃ καὶ καλοπάκουο στὸ Πνεῦμα ὅπως ὁ καθρέφτης του καὶ ἡ μορφή του.

Ἐκεῖ εἶνε ἡ θέλησή σας ὅλη, τῶν σοφῶν σοφώτεροι, σὰν μιὰ θέλησι γιὰ τὴ Δύναμη, ἀκόμη κι' ὅταν μιλᾶτε γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ καὶ γιὰ τῶν Ἀξιῶν τοῖς ἀξίες.

Θέλετε ἀκόμη νὰ δημιουργήσετε καὶ κόσμον, ποὺ μπορούσατε νὰ γονατίσετε μπροστά του-κι' αὐτὸ εἶνε ἡ στερνὴ ἐλπίδα σας καὶ μέθη.

Οἱ ἄσοφοι βέβαια, ὁ λαός,—μοιάζουν μὲ τὸ ποτάμι, ποὺ πάνω στὰ νερά του μιὰ βάρκα ἀρμενίζει, μαρμαρωμένες καὶ μὲς στὴν βάρκα κάθουνταν τῶν Ἀξιῶν οἱ ἀξίες μουρωμένες.

Τὴ θέλησή σας καὶ τοῖς Ἀξίες σας βάλατε ἐπάνω στὸ ποτάμι τοῦ γίνεσθαι· κ' ἐκεῖνο ποὺ πιστεύθηκε ἀπ' τὸ λαὸ ὡς Καλὸ καὶ Κακὸ μοῦ φανερώνει μιὰ παλιὰ θέλησι γιὰ τὴν δύναμη».

Σεῖς ἤσταν, σεῖς οἱ σοφώτεροι, ποὺ τέτοιους ξένους βάλατε μέσα σ' αὐτὴν τὴν βάρκα καὶ τοὺς ἐδώκατε στολὲς καὶ ὀνόματα μεγαλα.

Σεῖς κ' ἡ δεσποτική θελησή σας!

Μακρηὰ φέρνει τώρα τὸ ποτάμι τὴν βάρκα σας· πρέπει νὰ τὴν φέρνῃ. Καὶ δὲν σημαίνει τίποτε ἂν τ' ἀφρισμένο κῦμα πάει καὶ σπάζει στὰ πλευρά τῆς βάρκας θυμωμένο!

Ὁ κίνδυνός σας, ξέρετε, δὲν εἶνε τὸ ποτάμι καὶ τὸ τέλος τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Κακοῦ σας, σεῖς τῶν σοφῶν σοφώτεροι· ἀλλὰ ἐκείνη ἡ ἴδια ἡ θέλησι, ἡ θέλησι γιὰ τὴν δυναμη,—ἡ ἀνεξάντλητη ἡ γόνιμη ζωϊκὴ θέλησι.

Μὰ γιὰ νὰ καταλάβετε καλὰ τὰ λόγια μου γιὰ τὸ Καλὸ κα' τὸ Κακό, πρέπει νὰ σᾶς πῶ ἀκόμη μιὰ λέξη γιὰ τὴ Ζωὴ καὶ γιὰ κάθε ὃν ζωϊκό.

Στὸ ζωϊκὸ ὃν κατόπι του ἐπῆγα, τοὺς πιὸ μεγάλους καὶ τοὺς πιὸ μικροὺς δρόμους του ἐπῆρα, γιὰ νὰ μάθω τοῖς συνήθειες του.

Μὲ καθρέφτη ἑκατοπρόσωπο ἔπιασα τὴ ματιά του, ὄντας τὸ στόμα του ἦταν κλειστό: γιὰ νὰ μοῦ μιλήσῃ τὸ μάτι του. Καὶ τὸ μάτι του μοῦ μίλησε.

Μά, ὅπου βρῆκα ὃν ζωϊκό, ἐκεῖ ἄκουσα νὰ ὁμιλοῦν καὶ γιὰ ὑπακουή. Κάθε ὃν ζωϊκὸ ὑπακούει.

Κι' αὐτὸ εἶνε τὸ δεύτερο. Διατάζεται ἐκεῖνος ποὺ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπακούῃ στὸν ἑαυτόν του. Τοῦτο εἶνε συνήθεια τοῦ ζωϊκοῦ ὄντος.

Ὅμως αὐτὸ ποὺ ἄκουσα εἶνε τὸ τρίτο: ὅτι τὸ νὰ προστάξῃς εἶνε δυσκολώτερο παρὰ τὸ νὰ ὑπακούῃς. Γιατὶ ἐκεῖνος ποὺ προστάζει σηκώνει ὅλο τὸ βάρος ἐκείνων ποὺ θὰ ὑπακούσουν, καὶ τὸ βάρος αὐτὸ εὔκολα τὸν κατασυντρίβει:

Μία προσπάθεια καὶ τόλμη εἶδα μέσα σὲ κάθε προσταγὴ καὶ κάθε ὃν ζωϊκὸ ὄντας προστάζει τὴ ζωὴ κινδυνεύει. Μάλιστα ὄντας προστάζει τὸν ἑαυτόν του: κ' ἐκεῖ ἀκόμα, πρέπει νὰ τιμωρηθῇ. Στὸν ἴδιο του τὸ νόμο πρέπει νὰ γένῃ δικαστὴς καὶ ἐκδικητὴς καὶ θύμα.

Πῶς συμβαίνει λοιπὸν αὐτό; ἔτσι εἶπα ἀπὸ μέσα μου. Σὲ τί μᾶς πείθει τὸ ζωϊκὸν ὄν, ὅτι ὑπακούει καὶ προστάζει καὶ προστάζοντας ἀκόμα μαθαίνει στὴν ὑπακουή; Ἀκούσετε τὰ λόγια μου, σεῖς σοφώτεροι. Ἐξετάσετε τὸ σοβαρά, ἂν ἐχώθηκαν τῆς Ζωῆς τὴν καρδιὰ καὶ βαθειὰ ὡς τοῖς ρίζες τῆς καρδιάς της!

Ὅπου βρῆκα ζωϊκὸν ὃν ἐκεῖ βρῆκα καὶ θέλησι γιὰ τὴ Δύναμη, ἀκόμα καὶ στὴ θέλησι τοῦ ὑπηρέτου βρῆκα τὴν θέλησι νἆνε Κύριος

Τὸ ὅτι στὸ ἰσχυρότερο ὑπηρετεῖ τὸ ἀσθενέστερο, γι' αὐτὸ μᾶς πείθει ἡ θέλησι ποὺ ἔχει νἆνε κι' αὐτὸ κύριος σὲ ἄλλα ὄντα ἀσθενέστερά του· μονάχα αὐτὴ τὴ χαρὰ δὲ θέλει νὰ τὴ στερηθῇ.

Καὶ ὅπως τὸ μικρότερο παραδίνεται στὸ μεγαλείτερο, γιὰ νὰ χαρῇ κι' αὐτὸ καὶ νὰ κυριαρχήσῃ σ' ἄλλα μικρότερά του, ἔτσι καὶ τὸ μεγαλείτερο παραδίνεται ἀκόμη πάρα πέρα καὶ κινδυνεύει γιὰ τὴ Δύναμη τὴ ζωή του.

Ἡ παράδοσι τοῦ μεγαλείτερου εἶνε τόλμημα καὶ κίνδυνος καὶ γιὰ τὸ θάνατο κύβος.

Κι' ὅπου ὑπάρχει θυσία καὶ ὑπηρεσίες κι' ἐρωτικὲς ματιές, ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ θέλησι, νἆνε κανένας κύριος. Ἀπὸ δρόμους κρυφοὺς γλιστρᾶ καὶ χώνεται στὸ μέγαρο κι' ὡς τὴν καρδιὰ τοῦ δυνατοῦ καὶ κλέβει Δύναμη.

Κι' αὐτὸ τὸ μυστικὸ ἡ ἴδια ἡ Ζωὴ μοῦ τὸ εἶπε «Κύταξε, μοῦπε, εἶμαι Αὐτὸ ποῦ πρέπει πάντα μόνο του νὰ γένει ἀνώτερό του. «Βέβαια σεῖς τ' ὀνομάζετε θέλησι γιὰ γονιμοποίησι ἢ ἔνστιχτο τοῦ σκοποῦ γιὰ κάτι τὶ ἀνώτερο, μακρυνότερο, Πολυπληθέστερο: μὰ ὅλ' αὐτὰ εἶν' ἕνα, κ' ἕνα μυστικό.

Καλλίτερα πάω κι' ἀρανίζωμαι παρὰ ν' ἀπαρνηθῶ αὐτὸ τὸ ἕνα, καὶ ἀλήθεια, ὅπου ὑπάρχει ἀφανισμὸς καὶ ὅπου πέφτουν φύλλα, κύταξε, ἐκεῖ θυσιάζεται Ζωὴ—γιὰ Δύναμι!

Ὅτι ἐγὼ πρέπει νὰ εἶμ' Ἀγῶνας καὶ Γένεσι, καὶ Σκοπὸς καὶ ἐμπόδιο τοῦ σκοποῦ: ἄχ, ὅποιος μαντεύει τὴ θέλησή μου αὐτὸς μαντεύει καὶ ποιοὺς δρόμους λοξοὺς πρέπει νὰ πάρῃ!

Ἐκεῖνο ποὺ ἐγὼ δημιουργῶ, ὅσο κι' ἂν τ' ἀγαπῶ γρήγορα θὰ γίνω ἐναντίος σ' αὐτὸ καὶ στὴν ἀγάπη μου: ἔτσι τὸ θέλει ἡ θέλησή μου.

«Καὶ σὺ ἀκόμη Γνώστη, εἶσαι μονάχα ἕνα μονοπάτι κι' ἴχνος τῆς θέλησής μου. Ἀλήθεια ἡθέλησή μου γιὰ τὴν Δύναμη πλανᾶται ἀκόμη πάνω στὰ ἴχνη τῆς θέλησίς σου γιὰ τὴν ἀλήθεια!

Δὲν βρῆκε βέβαια τὴν ἀλήθεια ἐκεῖνος ποῦ ἔρριξεν ἀπὸ πίσω τὴν λέξι «Θέλησι γιὰ τὴν Ὑπαρξη»: Αὐτὴ ἡ θέλησι—δὲν ὑπάρχει.

Γιατὶ κάθε πρᾶγμα ποῦ δὲν ὑπάρχει, αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ θέλῃ, μὰ κάθε πρᾶγμα ποὺνε μεσ' στὴν ὕπαρξη πῶς μπορεῖ αὐτὸ νὰ θέλῃ τὴν ὕπαρξη!

Μόνον ὅπου ὑπάρχει Ζωὴ ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ θέλησι· ὄχι ὅμως θέλησι γιὰ τὴ ζωή, ἀλλὰ ἔτσι σὲ διδάσκει—Θέλησι γιὰ τὴ Δύναμη»

Πολλὰ πράγματα ἐκτιμᾶ τὸ ζωϊκὸν ὃν περισσότερο ἀπὸ τὴν ζωὴ τὴν ἴδια· μὰ μέσα ἀπ' αὐτὲς τῆς ἴδιες τῆς ἐκτίμησες, μιλάει ἡ θέλησι γιὰ τὴ Δύναμη. Ἔτσι μοῦ μάθαινε μιὰ φορὰ ἡ ζωή. κι' ἀπ' ἐδῶ, σοφώτεροι, θὰ λύσω τὸ αἴνιγμα τῆς καρδιᾶς σας.

Ἀλήθεια, σᾶς λέω: τὸ Καλὸ καὶ τὸ Κακὸ ποὺ θὰ ἦταν ἀμετάλλαχτο δὲν ὑπάρχει. Ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του πάντα πρέπει νὰ γίνεται ἀνώτερο.

Μὲ τοῖς Ἀξίες σας καὶ τὰ λόγια σας γιὰ Καλὸ καὶ γιὰ Κακὸ γυμνάζετε τὴ δύναμή σας, σεῖς ἐκτιμηταί; κι' αὐτὸ εἶνε ἡ κρυφή σας ἀγάπη. καὶ τῆς ψυχῆς σας σιγκίνησι. ξεχείλισμα καὶ λαμψες.

Μὰ μιὰ καινούρια δύναμη ἀπ' τοῖς Ἀξίες σας βγαίνει καὶ μιὰ καινούρια νίκη, ποὺ πάνω της τσακίζεται κι' αὐγὸ κι' αὐγοφυλλίδα.

Καὶ ὅποιος πρέπει νἆνε δημιουργὸς στὸ Καλὸ καὶ στὸ Κακό: ἀλήθεια, αὐτὸς πρέπει πρῶτα νὰ γίνῃ μιὰ καταστροφὴ καὶ νὰ τσακίζῃ Ἀξίες. Λοιπὸν τὸ ἀνώτερο Κακο στὸ ἀνώτερο Καλὸ ἀνήκει: μὰ τοῦτο εἶνε δημιουργία—Ἂς μιλήσουμε λοιπόν, σοφώτατοι, ἂν εἶνε ἀντάμα καὶ τὸ χειρότερο. Νὰ σιωπᾶς εἶνε τὸ χειρότερο: ἀλήθειες ποὺ σιωποῦν γίνουνται δηλητήρια.

Κι' ἄμποτε ὅλα νὰ σπάσουνε ὅσα μᾶς στοῖς ἀλήθειες μας—εἶνε γιὰ σπάσιμο. Εἶνε ἀκόμη μερικὰ σπήτια γιὰ χτίσιμο!—

Τάδε λέγει Ζαρατούστρας.

Οἱ ἔξοχοι ἄνδρες

Ἥσυχος εἶνε ὁ βυθὸς τῆς θάλασσας μου: ποιὸς θὰ μάντευε καὶ τὶ ἀστεῖα τέρατα μέσα του κρύβει!

Ἀτάραχα εἶνε τὰ βάθη μου: μὰ λαμποκοποῦν ἀπὸ αἰνίγματα. ποὺ κολυμποῦν, καὶ γέλοια.

Ἕναν ἔξοχον ἄντρα εἶδα σήμερο, ἕνα πανηγυρώτη, τιμωρητὴν τοῦ Πνεύματος, ὦ πῶς ξεκαρδίστηκε ἡ ψυχή μου ἀπὸ τὰ γέλοια βλέποντας τὴν ἀσχημιά του! Μὲ φουσκωμένα στήθια σὰν ἐκείνους ποὺ ἀνασαίνουν στεκόταν ὁ ἔξοχος ἐκεῖ σιωπῶντας.

Ἐπάνω του κρεμόνταν ἄσχημες ἀλήθειες, μὲ τὸ σακκὶ τοῦ κυνηγοῦ καὶ ξεσχισμένα ροῦχα, κ' εἶδα ἐπάνω του πολλὰ ποὺ κρεμουνταν ἀγκάθια—μὰ δὲν εἶδα τριαντάφυλλο κανένα.

Δὲν ἤξευρε ἀπὸ γέλοια κι' ἀπ' ὀμορφιά. Κα σκοτεινὸς ἐγύρισεν ὁ κυνηγὸς ὀπίσω ἀπὸ τὸ δάσος τῆς Γνώσης.

Ἀπ' τὸν ἀγῶνα ἐγύρισε στὸ σπίτι του ποῦχε μὲ τὰ θεριά, καὶ μέσα ἀπὸ τὴ σοβαρότητά του ἀκόμα καὶ τώρα ρίχνει τὴ ματιά του ἓν ἄγριο θεριὸ ἀκατανίκητο!

Σὰν μιὰ Τίγρη στέκει πάντα ἐκεῖ, ποὺ θέλει νὰ πηδήξῃ Μὰ δὲ μ' ἀρέσουν αὐτὲς οἱ ψυχὲς ποῦνε δεμένες στὸ ζυγό· καὶ δὲν αἰσθάνουμαι καμμιὰ ὄρεξι γιὰ ὅλους αὐτούς ποῦ ὑποχωροῦν.

Καὶ σεῖς μοῦ λέτε, φίλοι μου, πῶς δὲν πρέπει νὰ φιλονεικοῦμε γιὰ ὄρεξη καὶ γιὰ γέψη!

Ὄρεξη, εἶνε βάρος ζυγαριὰ καὶ ζυγιστὴς ἀντάμα, κι' ἀλοίμονο στὸ κάθε τί ποὺ ζῇ καὶ θἄθελε νὰ ζῇ

χωρίς φιλονεικία γιὰ βάρος γιὰ ζυγαριὰ καὶ γιὰ ζυγιστήν.

Ἐὰν θὰ κουράζουταν ἀπὸ τὴν ἐξοχότη του αὐτὸς ὁ ἔξοχος, τότε μονάχα θὰ ψήλωνε ἡ ὀμορφιά του.

Καὶ μόνον σὰν θὰ στραφῇ ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του, τότε πάνω ἀπὸ τὸν ἴδιο του τὸν ἴσκιο θὰ πηδήξῃ —κι' ἀλήθεια—μὲς στὸν ἴδικό του ἥλιο.

Πολὺ καιρὸ καθότανε στὸν ἴσκιο ὁ τιμωρητὴς τοῦ Πνεύματος, τὰ μάγουλά του χλώμιαναν κ' ἡ πεῖνα τὸν ξεθέωσε ἀπ' τὸ πολὺ καρτέρι.

Καταφρόνια εἶνε ἀκόμα μὲς στὴ ματιά του κι' ἀηδία κρύβεται στὸ στόμα του. Τώρα σχεδὸν ἀναπαύεται, μὰ ἡ ἀνάπαψή του δὲν πῆγε ἀκόμα νὰ ξαπλωθῇ στὸν ἥλιο. Σὰν τὸν ταῦρο ἔπρεπε νὰ κάμνῃ κ' ἡ εὐτυχία του ἔπρεπε νὰ μυρίζῃ Γῆ κι' ὄχι τῆς Γῆς τὴν καταφρόνια.

Ἤθελα νὰ τὸν ἔβλεπα σὰν ἕναν ἄσπρο ταῦρο ὁποὺ μπροστὰ ἀπὸ τάροτρο φυσομανᾶ, μουγγρίζει κι' ἔπρεπε ὕμνος γιὰ κάθε ἐπίγειο νᾶνε τὸ μούγγρισμά του!

Τὸ πρόσωπό του εἶνε ἀκόμα σκοτεινὸ καὶ τοῦ χεριοῦ ὁ ἴσκιος πάνω του παίζει.

Θολωμένη ἔχει ἀκόμα τὴ ματιά.

Ἡ ἐνέργειά του ἡ ἴδια δὲν εἶνε παρα μιὰ σκιὰ ἐπάνω του ῥιγμένη. Τὸ χέρι σκοτεινιάζει τὸν ἐνεργητικόν. Ἀκόμα δὲν ἔγινεν ἀνώτερος ἀπ' τὴν ἐνέργειά του.

Μ' ἀρέσει νὰ βλέπω πάνω του τὸν τράχηλο τοῦ ταύρου, μὰ θέλω καὶ στὸ μάτι του νὰ βλέπω μάτι ἀγγέλου.

Καὶ τὴν ἡρωϊκή του θέλησι πρέπει νὰ τὴν ξεχάσῃ. Ψηλωμένος πρέπει νὰ μοῦ εἶνε καὶ ὄχι ἔξοχος. Νὰ τὸν ψηλώσῃ ἔπρεπε ὁ ἴδιος ὁ αἰθέρας ὅποιον δὲν ἔχει θέλησι.

Αὐτὸς ἐδάμασε θεριὰ κ' αἰνίγματα ἔχει λύσει· μὰ ἔπρεπε τοῦτα τὰ θεριὰ καὶ τὰ αἰνίγματά του νὰ τὰ λυτρώσῃ πρῶτα, καὶ σὲ παιδάκια τ' οὐρανοῦ νὰ τὰ μεταμορφώσῃ.

Ἡ Γνώσι του ἀκόμα δὲν ἔμαθε νὰ μᾶς χαμογελᾷ καὶ νᾶνε δίχως φθόνο. Τὰ πάθη του ποὺ τρέχουνε σὰ χείμαροι ἀκόμα μὲς στὰ νερὰ τῆς ὀμορφιᾶς δὲν βρῆκαν ἡσυχία.

Ἀλήθεια, δὲν πρέπει ὁ Πόθος του νὰ σωπάσῃ καὶ νὰ βυθισθῇ στὸν κόρο μέσα, ἀλλὰ στὴν ὀμορφιά. Ἡ χάρη εἶνε χτῆμα τοῦ παλληκαριοῦ ποὺχει ψηλὴ τὴ σκέψη.

Καὶ πάνω στὸ κεφάλι του τὸ χέρι ἀκουμπισμένο, ἔτσι ἔπρεπεν ὁ Ἥρως νὰ ξεκουράζεται, κ' ἔτσι ἔπρεπε ἀκόμη νᾶνε ἀνώτερος ἀπ' τὴ ξεκούρασή του.

Μὰ ἴσια ἴσια στὸν Ἥρωα τὸ ὡραῖο εἶνε τὸ δυσκολώτερο ἀπ' ὅλα. Ἀπιάστο εἶνε τὸ ὡραῖο ἀπὸ κάθε ὁρμητικὴ θέλησι. Πότε πολύ, πότε λιγώτερο, αὐτὸ ἴσια ἴσια ἐδῶ εἶνε πολύ, καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ κυριώτερο. Νὰ στέκεστε μὲ ἄνεργα τὰ νεῦρα καὶ μ' ἐλευθερωμένη θέλησι, αὐτὸ εἶνε τὸ δυσκολώτερο γιὰ σᾶς, ὦ ἔξοχοι!

Ὅταν ἡ Δύναμη γίνεται πρόσχαρη καὶ κατεβαίνει τόσο ποὺ νὰ μπορῇ νὰ φαίνεται, ὀμορφιὰ ὀνομάζω ἐγὼ τέτοιο καταίβασμα.

Κι' ἀπὸ κανένα δὲν θέλω τόσην ὀμορφιὰ ὅσην ἀπὸ ἐσένα, Δυνατέ, ἡ καλωσύνη σου νᾶνε ἡ ὑστερινὴ αὐτοκατανίκησί σου. Ἐὰν μπορεῖς νὰ κάμῃς ὅλα τὰ κακά, γι' αὐτὸ θέλω ἀπὸ σένα καλωσύνη.

Ἀλήθεια συχνὰ γελῶ μ' αὐτοὺς τοὺς ἐξασθενημένους, ποὺ φαντάζονται πῶς εἶνε καλοὶ γιατὶ ἔχουν στραβὰ τὰ ποδάρια.

Τῆς κολώνας τὴν ἀρετὴ νὰ ζηλεύῃς, ποὺ γίνεται ὀμορφώτερη καὶ πιὸ λεπτή, μὰ μέσα της πιὸ στερεὴ ὅσο ψηλὰ 'νεβαίνει. Ναί, σὺ ἔξοχε, πρέπει νὰ γένῃς ὄμορφος καὶ τὸν καθρέφτη νὰ κρατῇς μπροστὰ στὴν ὀμορφιά σου.

Τότε θ' ἀνατριχιάσῃ ἡ ψυχή σου ἀπὸ πόθους θεϊκούς, καὶ μιὰ λατρεία θᾶνε ἀκόμη στὴ ματαιότητά σου.

Αὐτὸ εἶνε τὸ μυστήριο τῆς ψυχῆς, μόνον σὰν θὰ τὴν παραιτήσῃ ὁ Ἥρως τότε τὴν πλησιάζει, στ' Ὄνειρο—ὁ ὑπὲρ—Ἥρως.

Τάδε λέγει Ζαρατούστρας.

Ἡ χώρα τοῦ Πολιτισμοῦ

Εἶχα πετάξει μακρὰ μέσα στὸ Μέλλον, καὶ μ' ἔπιασε ἕνας τρόμος.

Κι' ὅταν εἶδα γύρω μου, κύταξε! ὁ χρόνος μόνο ἦταν ἐκεῖ ὁ μόνος σύγχρονός μου.

Κ' ἐγύρισα ὀπίσω, στὸ μέρος μου—κι' ὁλοένα βιαστικός, ἦρθα σὲ σᾶς, καὶ στὴ χώρα τοῦ πολιτισμοῦ.

Γιὰ πρώτη φορὰ ἔφερε μάτια μαζύ μου νὰ σᾶς δῶ, καὶ καλοὺς πόθους· ἀλήθεια, μὲ λαχτάρα στὴν καρδιά σᾶς ἦρθα.

Μὰ τί μοῦ συνέβη; Μ' ὅλο τὸν τρόμο ποὺχα ἔπρεπε νὰ γελάσω! Ποτέ μου δὲν ξανάειδα τέτοιο πρᾶμα παρδαλό. Γελοῦσα καὶ γελοῦσα, ἐνῶ τὸ πόδι μου ἔτρεμε κι' ἡ καρδιά μου ἀντάμα, καὶ εἶπα— «ἐδὼ λοιπὸν εἶνε ἡ πατρίδα ὅλων τῶν χρωματοκουτιῶν!» Μὲ πενῆντα μουτζαλιὲς μπογιατισμένοι, στὰ μέλη καὶ στὸ πρόσωπο ἔτσι γιὰ ἔκπληξή μου κάθουσταν ἐκεῖ σεῖς οἱ σημερινοί!

Καὶ μὲ πενῆντα καθρέφτες γύρω σας, ποὺ ἐκολάκευαν κ' ἐμιμοῦνταν τοὺς χρωματισμούς σας!

Ἀλήθεια δὲν θὰ μπορούσατε νὰ φορεῖτε καλλίτερη προσωπίδα, ἀπὸ τὸ ἴδιο σας τὸ πρόσωπο, σεῖς οἱ σημερινοί! Ποιὸς θὰ μποροῦσε νὰ σᾶς—ἀναγνωρίσῃ! μὲ τὰ σημάδια τοῦ περασμένου καιροῦ, κ' ἐπάνω ς' αὐτὰ τὰ σημάδια ἄλλα καινούρια σημάδια περασμένα, ἔτσι κρυφτήκατε καλὰ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ξέρουν κ' ἐξηγοῦν τὰ σημάδια.

Καὶ μὲ τὸ νᾶνε κανεὶς ὁ ἐτάζων καρδιὰ καὶ νεφρούς, ποιὸς πιστεύει ὅτι σεῖς ἔχετε νεφρούς; σεῖς φαίνεστε πακέττα ἀπὸ χρώματα καὶ δελτία κολλημένα.

Ὅλοι οἱ καιροὶ κι' ὅλοι οἱ λαοὶ κυτάζουν φύρδην μίγδην ποὺ μέσ' ἀπ' τῆς καλύπτρες σας, ὅλα τὰ ἤθη καὶ οἱ Πίστες μιλοῦνε ἄλλ' ἀντ' ἄλλων μεσ' ἀπ' τοὺς μορφασμούς σας.

Κι' ἂν ἤθελε κανεὶς νὰ βγάλῃ ἀπὸ πάνω σας, χρώματα, πανωχρώματα, καὶ μορφασμοὺς καὶ καλύπτρες, θὰ τοῦ ἀπόμενε μονάχα ἕνα πλάσμα νὰ τὸ βλέπουν τὰ πουλιὰ νὰ φεύγουν τρομαγμένα.

Ἀλήθεια, ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶμαι τὸ τρομαγμένο τὸ πουλί, ποὺ μιὰ φορὰ γυμνοὺς σᾶς εἶδα δίχως χρῶμα, κ' ἐπέταξα μακρὰ 'πὸ σᾶς, σὰν εἶδα καὶ τὸ σκελετὸ νὰ μοῦ γυρεύῃ ἀγάπη. Θὰ προτιμοῦσα νάμουνα ἐργάτης μὲς στὸν Ἅδη καὶ νὰ δουλεύω στὴ σκιὰ τῶν περασμένων χρόνων. Σεῖς εἶστε ἀκόμη πιὸ ἀχαμνοὶ κι' ἀπ' τοὺς νεκροὺς στὸν Ἅδη! Αὐτό, ναὶ αὐτὸ εἶνε στὰ σπλάχνα μου φαρμάκι, νὰ μὴ μπορῶ μήτε γυμνοὺς μήτε ντυμένους νὰ σᾶς ὑποφέρω, σᾶς τοὺς σημερινούς.

Κάθε κακὸ προμήνυμα γιὰ τὸ Μέλλον, καὶ κάθε σκιάχτρο τῶν πουλιῶν εἶνε πιὸ γατήνιο καὶ πιὸ ἥμερο ἀπ' τὴν «Πραγματικότητά σας».

Γιατὶ ἔτσι μιλᾶτε «Πραγματικοί εἴμαστε πέρα καὶ πέρα καὶ δίχως πίστη καὶ πρόληψες» ἔτσι φουσκώνεστε—ἄχ, καὶ δίχως στήθια!

Ναί, πῶς θὰ μπορούσατε νὰ πιστεύστε, σεῖς οἱ παρδαλοί!—σεῖς ποὺ εἶστε ζωγραφιὲς τοῦ Κάθε τί, ποὺ ἀπ' ἀρχῆς ἐπιστεύτηκε!

Σκέψες τῆς πίστης εἶστε σεῖς ποὺ ἐδὼ κ' ἐκεῖ πλανῶνται, καὶ φοντάδες ὅλων τῶν στοχασμῶν. Ὄντα ἀναξιόπιστα, ἔτσι σᾶς ὀνομάζω σᾶς τοὺς πραγματικούς!

Ὅλοι οἱ χρόνοι φλυαροῦν ὁ ἕνας κατὰ τοῦ ἄλλου μὲς στὸ πνεῦμα σας, κι' ὅλων τῶν χρόνων τὰ ὄνειρα κ' οἱ φλυαρίες ἦταν πραγματικώτερα ἀπὸ τὴν ἐξυπνάδα σας!

Στεῖροι εἶστε, γι' αὐτὸ εἶστε ἄπιστοι. Μὰ ἐ-

ΑΓΚΑΘΙΑ ΚΑΙ ΤΡΙΒΟΛΟΙ

Τ' ΑΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΗ

Ὁ Κὺρ Γιάννης ὁΜαριόλος, ἀπὸ τὴν Καστορὰ τῆς Μακεδονίας, ἦταν ὁ πιὸ ἥμερος χασάπης ποὺ γνώρισα, ὁ πιὸ ἀνοιχτόκαρδος, εἶχε ὅμως μιὰ κακὴ μανια νὰ κάνῃ ἀπ' τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ χωρατάδες μ' ὅποιον λάχῃ. με τὴ γυναικά του, μὲ τοὺς πελάτας του, με τοὺς γειτόνους· στὴν ἀνάγκη ἄμα δὲν εὕρισκε κανένα νὰ ξεσπάσῃ ἔδενε σ' τὴν οὐρὰ τοῦ σκύλλου του τενεκὲ καὶ κομάρωνε τὸ τρελλὸ τρέξιμό του. Σ' τὴ γειτονιὰ τὸν ἐβγάλανε καναρίνι γιὰ ἕνα μασκαραλίκι ποὺπαθε πρόπερσυ· ἤθελε δήλαδὴ νὰ βάψῃ μαῦρα τὰ μαλλιὰ καὶ τὰ μουστάκια του, π' ἄρχιζαν νὰ ξασπρίζουν, γιὰ νὰ φυγουράρῃ δὲ λιγάκι σ' τὴ γυναικά του τὴ κοπελλούδα, μὰ ἡ ἔρμαις ἡ τρίχες ἀντὶ νὰ γίνουν μαῦραις γείνανε κίτρινες σὰν τὸ χρυσάφι, ἔτσι ἀπὸ διαβολικὴ συνέργια! Βρε τὴς ἔπλυνε καὶ τὴς ξανάπλυνε μὲ χίλια ἀντιφάρμακα γιὰ νὰ μαυρίσουν, ἀλλ' αὐτάις μένουν πάντα κίτρινες, ὡς ποὺ ἀναγκάσθηκε νὰ ξουρίσῃ σύρριζα κάθε τρίχα του. Οἱ μάγκες τῆς γειτονιᾶς βλέποντας τὸ ξαφνικὸ αὐτὸ χρῶμα τῆς ζήλειας τοῦ κολλήσανε τὸ παρατσούκλι.

Ἐν' ἀπὸ τὰ πολλὰ χονδροαστεῖά του ἤτανε νὰ φέρῃ μιὰ νύχτα κλεισμένους σ' ἕνα σακκὶ τρεῖς τέσσερες γάτους καὶ νὰ τοὺς ἀπολύσῃ σ' τὴν κάμαρα τῆς πεθερᾶς του, δίχως κανεὶς νὰ τὸν νοιώσῃ· φανταστῆτε τώρα τὸ πατερντὶ ποὺ 'γινε μεσανυχτιάτικα σ' τὸ σπίτι καὶ τὴν τρομάρα τῆς φτωχῆς γρηᾶς, ποὺ νόμισε πῶς κατεβήκανε ὅλοι οἱ διαβόλοι νὰ πάρουν τὴν ψυχή της, χώρια ποὺ ἀγριεμμένοι οἱ γάτοι χύμησαν ἐπάνω της καὶ κόντεψαν νὰ τῆς βγάλουν τὰ μάτια. Αὐτὸ ἔγεινε αἰτία νὰ φύγῃ ἡ πεθερὰ ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ νὰ μὴ τρώῃ ψωμὶ 'μερωμένο τ' ἀντρόγυνο ὁλόκληρο μῆνα. Ἄλλοτες πάλι φορτώθηκε μιὰ νύχτα τὴ γυναικά του νὰ πᾶνε σὲ κάποιο φιλικὸ σπιτι γιὰ νὰ περάσουνε τὴν ὥρα· ἀπὸ 'νωρὶς εἶχε βρέξει κι' ἡ γυναικά του γκρίνιαζε πῶς θὰ βρίσκανε λάσπες καὶ δὲν ἤθελε νὰ βγοῦνε· ὤχ ἀδερφὴ καὶ σύ!—τῆς λέει θυμωμένος—πάντα τὸν κατακλυσμὸ καταιβάζεις σ' ὅ,τι ἀκούσῃς· ἂν φοβᾶσαι τὴν ὑγρασία τυλίξου καλά, σκέπασε τὸ πρόσωπό σου γιατὶ ἀπὸ τὴ μύτη πέρνει κανεὶς τὸ κρῦο, κι' ἐγὼ θὰ σ' ὁδηγῶ χωρὶς νὰ βλέπῃς· κράτα καλὰ τὸ μπράτσο μου κι' ὅπου βρίσκομε νερὸ θὰ σοῦ λέω—πήδα! Ἔτσι τὴν κατάφερε νὰ βγοῦνε. Αὐτὴ κοντούλα, κρεμάσθηκε σ' τὸ χέρι του καὶ ἀκλούθαγε μὲ δυσκολία τὰ δράσκελά του. Σὲ πέντε βήματα—πήδα, τῆς λέει, Ἑλένη, εἶνε ἕνα ποταμάκι· λίγο πάρα πέρα—πήδα γιατὶ 'ναι λάσπαις· πάρα κάτω πήδα! ἄλλο ποταμάκι. Ἔτσι πηδῶντας, σὰν καρακάξα, ἡ γυναικά του σὲ κάθε βῆμα, ὡς νὰ φθάσουνε σ' τὸ ξένο σπίτι ἔβγαλε τὸ φαὶ ἀπὸ τὴ μύτη της! Ἔ! μωρὲ μάτια μου τί ἔγεινε ἄμα τέλος ἔμαθε πῶς οὔτε λάσπαις ἄφησ' ἡ βροχὴ οὔτε ποταμάκια, ἀλλ' ἄδικα ξεθεώθηκε σ' τὰ πηδήματα! Τὴν ἔπιασαν ἀμέσως τὰ νεῦρά της, ἐνῶ οἱ ἄλλοι γελούσανε, καὶ ἀρον ἄρον γυρίσανε σ' τὸ καλύβι του σὲ κακὴ κατάστασι. Αὐτὰ βέβαια τὰ χώρατα δὲν ἄρεσαν σ' τὴ γυναικα του πολὺ τρυφεραῖς ἐνθύμισαις, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἔβανε γνῶσι καὶ γελοῦσε μοναχός του γιὰ τὴς ἐξυπνάδες του, μὴ ἐλπίζοντας νὰ γελάσῃ κι' ἄλλος τελευταῖος. Ἔ! σ' τὸν κόσμο ὅλα γυρίζουνε!

Ἤκανε καμμιὰ 'βδομάδα ποὺ 'πε μιὰ μέρα σ' τὸ σύντροφό μου—ξέρεις τί θὰ σκαρώσω σ' τὴ γυναικά μου ἀπόψε; τῆς εἶπα πῶς θὰ φύγω βιαστικὸς γιὰ τὸ Λαύριο καὶ νὰ μὴ μὲ περιμένῃ, ἀλλ' ἄξαφνα θὰ τῆς πάω τὰ μεσάνυχτα, πῶς θαρρεῖς; τυλιμένος σ' ἕνα βοϊδοτόμαρο, μὲ τὰ κέρατά του τὰ θεώρατα!—

κεῖνος ποὺ ἔπρεπε νὰ δημιουργήση εἶχε πάντα τ' ἀληθινά του ὄνειρα καὶ ἴχνη ἀπ' ἀστέρια—κ' ἐπίστευε στὴν Πίστη!

Μισανοιγμένες πόρτες εἶστε σεῖς ποὺ ἀπὸ πίσω καρτεροῦν τῶν πεθαμένων τάφοι.

Κι' αὐτὸ εἶνε ἡ πραγματικότης σας.

«Τὰ πάντα, ἀξίζει, νὰ καταστραφοῦν».

Ἄχ, πῶς μοῦ στέκεστε ἐκεῖ, σεῖς στεῖροι, πόσο ἰσχνοὶ κι' ἀποσκελεθρωμένοι! Καὶ κάποιος ἀπὸ σᾶς εἶχε κάποια ὑπόληψη στὸν ἑαυτό του.

Κ' ἔλεγε, «δὲν ἦταν θεὸς ἐκεῖνος ποὺ ρθε τὴν νύχτα ποὺ κοιμώμουν κ' ἐπῆρε ἀπὸ πάνω μου Κάτι; Ἀλήθεια, ἀρκετό, γιὰ νὰ πλάση κάνεις ἀπ' αὐτὸ μιὰ γυναῖκα!

Ἀξιοθαύμαστη εἶνε ἡ ρτώχεια τῶν πλευρῶν μου!» Ἔτσι ἔλεγε κάποιος Σημερινός.

Ναί, γιὰ γέλοια εἶστε, σεῖς οἱ σημερινοί! καὶ το περισσότερο σὰν θαυμάζετε τὸν ἑαυτόν σας!

Κι' ἀλοίμονο σ' ἐμένα ἂν δὲν ἤξερα νὰ γελῶ μὲ τὸν θαμασμό σας, καὶ τρισαλοίμονό μου ἂν ἔπρεπε νὰ καταπίνω ἀπὸ τὰ πιάτ σας τὴν κάθε ἀηδία!

Μὰ ἔτσι θὰ πάρω μαζύ σας τὸ πρᾶμα ἐλαφριά, γιατὶ ἔχω νὰ σηκώνω πιὸ βαρύτερο, καὶ δὲν μὲ μέλει ἂν κάθουνται στὸ δέμα μου κάνθαροι καισρῆκες!

Βαρύτερο δὲν θὰ γενῆ! Καὶ δὲν θὰ μοῦ ἔρθη ἀπὸ σᾶς τοὺς σημερινοὺς ἡ μεγάλη μου κούραση.

Ἄχ, ποὺ θὰ πάω ἀκόμη ν' ἀνεβῶ μὲ τὸν Πόθο μου! Ποῦ πάνω ἀπ' ὅλα τὰ βουνὰ θορῶ νὰ βρῶ πατρίδα καὶ χώρα μητρική.

Μὰ πουθενὰ δὲν βρίσκω πατρίδα, κ' εἶμαι διαβάτης ποὺ περνᾶ τοῖς πολιτείαις ὅλες, κ' ἕνα ξεπροβόδισμα σ' ὅλες τοῖς πόρτες.

Ξένοι εἶνε γιὰ μὲ καὶ περιγέλοια, οἱ Σημερινοί, ποὺνε λίγος καιρὸς ποὺ μ' ἐσπρωξε κοντά τους ἡ καρδιά μου. Κατατρεγμένος εἶμαι ἀπ' τὴν πατρίδα μου κι' ἀπὸ τὴν μητρική μου χώρα.

Τώρα μονάχα ἀγαπῶ τὴν χώρα τῶν παιδιῶν μου, ποῦ δὲν ἀνακαλύφτηκε σὲ μακρυνὰ πελάγη· γιὰ ἐκεῖ θὰ κάμω πανιὰ ζητῶντας καὶ ζητῶντας.

Στὰ παιδιά μου θὰ τὸ ἐπανορθώσω, τὸ ὅτι εἶμαι παιδὶ τῶν πατέρων μου, καὶ σὲ κάθε Μέλλον μπροστὰ θὰ ἐπανορθώσω—τοῦτο τὸ Παρόν!

Τάδε λέγει Ζαρατούστρας.

Ἡ ἀκηλίδωτη Γνώση

Σὰν ἔβγαινε χθὲς τὸ φεγγάρι, θαρροῦσα, πῶς θὰ γεννοῦσε ἕναν Ἥλιο, τόσο πλατὺ καὶ φουσκωμένο κοίτουταν στὸν οὐρανό.

Μὰ τἄκαμνε ψέματα, μὲ τὴν ἐγκυμοσύνη του, κι' ἀκόμη περισσότερο θὰ πιστέψωτὸν ἄντρα στὸ φεγγάρι παρὰ τὴν γυναῖκα.

Εἶνε ἀλήθεια, πῶς εἶνε λίγο ἄντρας, αὐτὸς ὁ δειλὸς νυχτογυριστής. Μὲ κακὴ συνείδησι πλανᾶται πάνω ἀπὸ τὰ δώματα.

Γιατὶ εἶνε φιλήδονος καὶ ζηλεμάρης, ὁ καλόγερος αὐτὸς μέσα στὸ φεγγάρι· λαχτάρα γιὰ τὴ Γῆ καὶ γιὰ ὅλες τοῖς χαρὲς τῶν ἐρωτεμένων.

Ὄχι δὲν μ' ἀρέσει ὁ γάτος αὐτὸς πάνω στοῖς στέγες! Ἀηδιάζω ὅλους, ποὺ γλυστροῦν καὶ χώνουνται μὲς στὰ μισανοιγμένα παράθυρα!

Θεοροβούμενος καὶ σιωπηλὸς πλανᾶται πάνω ἐκεῖ σάστρωκεντημένα ταπέτα Μὰ δὲν μ' ἀρέσουν τῶν ἀντρῶν τὰ σιγανὰ πατήματα ποὺ πάνω τους δὲν κουδουνᾶ οὔτ' ἕνα κἂν σπιρούνι.

Κάθε τίμιου ἀνθρώπου τὰ βήματα μιλοῦν, μὰ ἡ γάτα περπατεῖ κρυφὰ πάνω στὰ δώματα. Κύταξε σὰ γάτα προβέλνει τὸ φεγγάρι καὶ δίχως εἰλικρίνεια.

Τὴν παραβολὴ αὐτὴ τὴν κάμνω γιὰ σᾶς, ὑποκριταὶ εὐαίσθητοι, ποῦ θέλετε τὴν «ἄδολη Γνώση»! Σεῖς εἶστε— Φιλήδονοι!

Καὶ σεῖς ἀγαπᾶτε τὴν Γῆ καὶ τὰ Ἐπίγεια.

Σᾶς ἐννόησα καλά! Μὰ εἶνε ντροπὴ μὲς στὴν ἀγάπη σας καὶ κακὴ συνείδηση.

Με τὸ φεγγάρι μοιάζετε!

Ἔχουν πείσει τὸ Πνεῦμα σας νὰ καταφρονῆ τὸ κάθε ἐπίγειο, μὰ δὲν μπόρεσαν νὰ πείσουν καὶ τὰ σπλάχνα σας· γιατὶ σὲ σᾶς αὐτὰ εἶνε πιὸ δυνατὰ ἀπὸ τὸ Πνεῦμα σας!

Καὶ τώρα το Πνεῦμα σας ντρέπεται, ποῦνε ὑποταγμένο στῶν σπλάχνων σας τὴ θέλησι, καὶ παίρνει δρόμους κρυφοὺς γιὰ νὰ ξεφύγη τῆς ἴδιας τῆς ντροπῆς του

«Αὐτὸ θἄταν γιὰ μὲ τὸ ὑψηλότερο—ἔτσι λέει μέσα του τὸ ψεύτο—πνεῦμα σας—νὰ κυτάζετε τὴ ζωὴ δίχως πόθο, κι' ὄχι σὰν ἕνα σκυλὶ μὲ κρεμασμένη γλῶσσα.

Εὐτυχισμένος νᾶσαι βλέποντας, μὲ θέλησι πεθαμμένη, δίχως διάθεση ἁρπαχτικὴ κ' ἐγωϊστικὴ ἐπιθυμία—νᾶσαι κρύος καὶ σταχτερὸς σ' ὅλο τὸ σῶμα μὰ μὲ τοῦ φεγγαριοῦ τὰ μεθυσμένα μάτια!

Αὐτὸ θἄταν γιὰ μὲ τὸ καλλίτερο—ἔτσι ξελογιάζεται μόνος του ὁ ξελογιασμένος—νἀγαπᾶς τὴν Γῆ ὅπως τὴν ἀγαπᾶ τὸ φεγγάρι καὶ μὲ τὸ μάτι μόνο νὰ χαδεύῃς τὴν ὀμορφιά της.

«Κι' αὐτὸ ὀνομάζω ἐγὼ «ἄσπιλη Γνώση» ἄλλων πραγμάτων, νὰ μὴ γυρεύω τίποτε ἀπὸ τὰ πράγματα παρὰ μονάχα νὰ μπορῶ νὰ κάθουμαι ἀντικρύ τους σὰν ἕνας καθρέφτης ἑκατόμματος».

Ὦ ἐσεῖς ἀναίσθητοι ὑποκριταί, φιλήδονοι!

Σᾶς λείπει ἡ ἀθωότητα τοῦ Πόθου, καὶ γι' αὐτὸ καταλαλεῖτε τὴν ἐπιθυμία.

Κ' ἔτσι εἶνε, δὲν ἀγαπᾶτε σεις τὴν Γῆ σὰν δημιουργοί, σὰν γεννητόροι, ποῦ χαίρουνται γιὰ νὰ πλάσουν.

Ποῦ ὑπάρχει ἀθωότης; ὅπου ὑπάρχει θέλησι γιὰ παραγωγή. Καὶ ὅποιος θέλει νὰ πλάσῃ πάρα πέρα ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του, αὐτὸς ἔχει γιὰ μὲ τὴ πιὸ ἀθώα θέλησι.

Ποῦ ὑπάρχει ὀμορφιά; Ἐκεῖ ποὺ ἐγὼ πρέπει μ' ὅλη τὴ θέλησι νὰ θέλω, ἐκεῖ ποῦ θέλω νἀγαπῶ καὶ νἀρανίζουμαι, γιὰ νὰ μὴ μείνῃ μονάχα ἡ εἰς κόνα σὰν μιὰ εἰκόνα.

Ἀγάπη καὶ καταστροφή, αὐτὰ αἰώνια πηγαίνου ἀντάμα· θέλησι γιὰ ἐμένα, θὰ πῆ πῶς θέλεις νὰ πεθάνῃς—Ἔτσι μιλῶ σὲ σᾶς τοὺς φοβιτσιάρηδες.

Καὶ τὸ γυναικωμένο στραβοκύτταγμά σας θέλετε νὰ τὸ λέω «Ἐπιθεώρησι». Καὶ κάθε τί ποὺ ἀρέσει νὰ τὸ ψηλαφοῦν μὲ μάτια δειλὰ πρέπει νὰ βαφτιστῆ μὲ τὸ ὄνομα «Ὠρραῖο»! Ὦ σεῖς ποὺ λερώνετε τὰ ἐξευγενισμένα ὀνόματα!

Μὰ τοῦτο πρέπει νἄνε ἡ κατάρα σας, σεῖς οἱ ἄσπιλοι, ποὺ ἔχετε ἀθῶα Γνώση πῶς δὲν θὰ γεννήσετε ποτέ, κι' ἂς πᾶ' νὰ κοιτεσθαι στὸν οὐρανό, πλατειοὶ καὶ φουσκωμένοι!

Ἀλήθεια, γεμίζετε τὸ στόμα σας μὲ λόγια ἐξευγενισμένα, κ' ἐμεῖς πρέπει νὰ πιστεύσωμε πῶς ξεχειλᾶ ἡ καρδιά σας, ψεῦτες;

Μὰ τὰ λόγια μου εἶνε ταπεινά, μισὰ καὶ καταφρονεμένα λόγια, καὶ προτιμῶ καλλίτερα τὰ ψίχουλα νὰ παίρνω ποὺ πέφτουν κάτω ἀπ' τὸ τραπέζι σας σὰν πρῶτα.

Μὲ τοῦτα πάντα θὰ μπορῶ νὰ λέω σὲ σᾶς, ὑποκριταὶ τὴν ἀλήθεια! Ναί, μὲ τὰ ξώφλοια τῶν στρειδειῶν, μὲ τ' ἀγκιδόφυλλα καὶ μὲ τὰ ψαραγκάθια πρέπει κανεί, ὑποκριταί, νὰ σᾶς τρίβῃ τῆς μύτες!

Μολυσμένος ἀγέρας εἶνε πάντα γύρω σας καὶ στὰ συμπόσιά σας, γιατὶ στὸν ἀγέρα εἶνε οἱ φιλήδονοι στοχασμοί σας, τὰ ψεύδη σας κ' οἱ κακίες σας.

Τολμήσετε πρῶτα νὰ πιστέψετε τὸν ἑαυτόν σας—στὸν ἑαυτόν σας καὶ στὰ σπλάχνα σας! Ὅποιος δὲν πιστεύει τὸν ἑαυτόν του λέει πάντα ψέματα.

Τὴν προσωπίδα ἑνὸς θεοῦ βάλατε μπροστά σας, σεῖς οἱ «ἄδολοι» καὶ κάτω ἀπὸ τὴν προσωπίδα ἑνὸς

Μπᾶ! Θεὸς φυλάξοι! Μὴν τὸ κανῆς αὐτό, ἀδερφέ, τοῦ λέει ἐκεῖνος πιὸ φρόνιμος, γιατὶ μπορεῖ ἀπ' τὴν τρομάρα της νὰ πάθῃ τίποτε ἡ γυναῖκά σου καὶ θὰ χτυπᾶς ὕστερα τὸ κακακό σου.—Μωρὲ θὰ πάω μιὰ χαρὰ καὶ τίποτες δὲν θὰ πάθῃ· θὰ γιατρευθῆ μάλιστα κι' ἀπ' τοὺς τρελλοὺς φόβους της, σὰν ἴδῃ πῶς φανατάσματα τώρα γίνουνται μονάχα οἱ ἀνθρώποι... Τὸ γενάτι βγαίνει μάτι. Σὰν ἤρθαν τὰ μεσάνυχτα στραβωμένος ἀπ' τὴν τρελλή του λύζα, κανένα δὲν ἄκουσε· μ' ἕνα δεύτερο κλειδὶ ἄνοιξε τὴν ὀξώπορτα σὰν κλέφτης, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν νοιώσῃ, καὶ 'κεῖ δά, στὸ ἔμπασμα τοῦ φῶς ἑνὸς κεριοῦ, ἔκαμε τὴν τουαλέτα του: ἔχωσε τὸ κεφάλι του σ' τὸ βοϊδοτόμαρο, τυλιχθῆκε καλὰ καλά, τὸ σουβλόρραψε μὲ μιὰ σακκοράφα καλὰ καλά, γιὰ νὰ μὴ τοῦ φεύγῃ καὶ γύρω στὰ μάτια του ἔτριψε φώσφορο γιὰ νὰ λάμπουν διαολικὰ σ' τὸ σκοτάδι, μέσ' κατὶ τοῦ τομαριοῦ τῆς τρύπαις· σ' τὴν κορυφὴ δυὸ φοβερὰ κέρατα, μποροῦσαν νὰ σκιάξουν καὶ τὸν ἴδιο τὸν Βελζεβούλη! Ἔτσι, εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, ἔβγαλε τὰ παπούτσια του, ἀνέβηκε σιγὰ σιγὰ τῆς σκάλες καὶ σταθῆκε σ' τὴν πόρτα τῆς κρεββατοκάμαρας. Τί παράξενο πρᾶμμα! Κάτι σὰν μουγγρισμα ἀκούγεται, λὲς καὶ νὰ χωθῆκε 'κεῖ μέσα κανένα... ἄλλο βοῦδι· τί διάολο! ἡ γυναῖκά του ροχαλίζει ἔτσι σὰν νὰ εἶνε τύφλα σ' τὸ μεθύσι: μπαίνει μέσα μὲ ὁρμὴ καὶ σ' τ' ἀχνὸ τὸ φῶς τοῦ κανδυλιοῦ... ὦ τοῦ θάμματος! ξεχωρίζονται δυὸ κεφάλια σ' τὸ κρεββάτι, ξεχωρίζονται μουστάκια σὰν τοῦ βωδιοῦ τὴν οὐρά!

—Ἄχ! μωρὴ στρίγγλα, σ' ἔφαγα! Βγάνει μιὰ βραχνή, πνιγμένη φωνὴ καὶ πετιέται σὰν λύκος σ' τὸ κρεββάτι καὶ γίνεται μαζί τους ἕνα κουβάρι! Με τόνα χέρι ἄρπαξε τὸ μουσαφίρη ἀπὸ τὸ σβέρκο καὶ τὸν σρίγγει καὶ μὲ λύσσα τὸν τραβᾶ, σὰν νὰ θέλῃ νὰ τοῦ ξεβιδώσῃ τὸ κεφάλι, μὲ τ' ἄλλο πολεμάει νὰ λευθερώσῃ τὸ κορμί του ἀπ' τὸ τομάρι, ποῦ τὸν ἐμποδίζει, μὰ δὲν τὸ κατορθώνει, γιατὶ σὰν μάστορης τὸ στερέωσε· πνίγεται κι' ἀγκομαχιέται καὶ σὰν τὴ σβούρα στριβογυρνᾶ, μὰ τοῦ κάκου! Τὸ τομάρι εἶναι καλὰ κολλημένο! Σ' τὸ τέλος πέρνει τὴν ἀπόφασι πῶς ἔχει βωδινὸ κεφάλι καὶ μὴ βρίσκοντας μαχαῖρι ἐπάνω του, σκέπτεται νὰ ξετελέψῃ τὸν κλέφτη μὲ τὰ κέρατα! Ἡ γυναῖκά του πετάγεται ξαφνικά, τρομαγμένη σ' τὸν ὕπνο της, καὶ τί νὰ ἰδῆ: ἕνα σκιάχτρο τρικούβερτο, ποῦ ὁλόρθο χοροπηδοῦσε καὶ μουγγριζε καὶ χτυπιώτανε μὲ τὸ φίλο της καὶ ἄρριζε σὰν τὸ σκυλὶ τὸ λυσσάρικο καὶ κουτουλοῦσε φοβερὰ μὲ τὰ θεώρατα κέρατά του!

—Θὲ καὶ Κύριε! Γειτόνοι γιὰ τὸ Θεὸ προφτάξετε! Ξεφωνᾶ σὰν τρελλὴ καὶ χυμᾶ ν' ἀνοίξῃ τὸ παραθύρι· σὲ πέντε λεφτὰ ὅλη ἡ γειτονιὰ σηκώθηκε σ' τὸ ποδάρι ἀπ' τὴς φωναῖς της. Πρώτη σηκώθηκε, μὲ τὰ νυχτικά της, ἡ Κυρὰ Μανώλαινα ἡ ξελεχώστρα, μὲ τῆς τρεῖς κόρες της, σὲ λίγο δὲ μαζεύτηκαν ἀπὸ κάτω κι' ὁ ἀντικρυνὸς ὁ μπακάλης μὲ τὴ γυναῖκά του, κι' ὁ σιὸρ Δημητράκης, ὁ Δικηγόρος κι' ἄλλοι καλοὶ γειτόνοι, ἕτοιμοι πάντα σὲ κάθε περίστασι νὰ βοηθήσουνε. Ἡ δόλια ἡ γυναῖκα μὲ τὰ πρῶτά της ξεφωνήματα σωριάσθηκε σ' τὸ πάτωμα, βουβὴ καὶ παγωμένη, ἀλλ' ἀπ' τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο ἄκουγαν οἱ ἀπὸ κάτω μιὰ φοβερὴ ἀντάρα, σαν νὰ παλεῦαν δέκα δράκοι!

—Τί νὰ κάνωμε τώρα: νὰ φέρωμε μιὰ σκάλα ν' ἀνεβοῦμε ἀπ' τὸ παράθυρο, ἢ νὰ σπάσωμε τὴν ὀξώπορτα;

—Κάλλιο νὰ ξυπνήσουμε τὴν ἀστυνομία—εἶπε ὁ δικηγόρος ὁ πιὸ εἰδήμονας σ' αὐτὰ τὰ πράμματα. Ὁ κὺρ Ἀντώνης ὁ μπακάλης ἔτρεξε πρόθυμα σ' τὸ σταθμὸ καὶ σὲ λίγη ὥρα πλάκωσαν τρεῖς ἀστυφύλακες μ ἕνα χωροφύλακα.

—Τί τρέχει βρὲ παιδιά: ποιὸς κάθεται 'δῶ μέσα;

—Ὁ Κὺρ Γιάννης ὁ Μακεδόνας, ὁ χασάπης.

—Μακεδόνας λέει; κάποιον πετσοκόβουνε οἱ Βουλγάροι! Ἀπάνω τους, μωρὲ παιδιά! Φέρτε γλήγορα μιὰ σκάλα...

Ἀπ' τὸ μπακάλικο φέρανε μιὰ σκάλα καὶ τὴ

θεοῦ κρύβοταν τὸ ἀπαίσιο τὸ σκουληκόμουτρό σας.

Ἀλήθεια, ξεγελᾶτε, σεῖς οἱ «θεωρατικοί,». Κι' ὁ Ζαρατούστρας ἤταν μιὰ φορὰ τρελλὸς μὲ τὸ θεϊκό σας δέρμα, γιατὶ δὲν ἐφαντάζουταν ποτὲ τὶ φείδια εἶχε πάνω.

Τὴν ψυχὴ ἑνὸς θεοῦ ἐνόμισα πὼς ἔβλεπα νὰ παίζῃ στὰ παιγνίδια σας, σεῖς μὲ τὴν ἀθώα Γνώση! Καμμιὰ τέχνη καλλίτερη δὲν ἐφαντάζουμουν ἀπὸ τῆς τέχνες σας.

Ἀκαθαρσίες τῶν φειδιῶν καὶ βρῶμες μοῦκρυβε ἡ ἀπόστασή ἀπὸ σᾶς. Καὶ δὲν ἤξευρα πὼς ἐδῶ πέρα κρύβουταν ἡ πονηριὰ ἡ φιλήδονη μιᾶς κιτρινογουστέρας.

Μὰ σᾶς ἐπλησίασα, κ' ἐξημέρωσε—καὶ τώρα ξημερώνει καὶ γιὰ σᾶς—πᾶνε τοῦ φεγγαριοῦ! Ἀγάπες!

Γιὰ δέτε τοὶ Πῶς στέκεται χλωμὸ κι' ἀπορημένο μπροστὰ στὴ χαρουγή!

Νά, ἔρχεται ἡ φλογερή,—ἡ ἀγάπη της στὴ Γῆ προβέλνει! Ἀθώα εἶνε, καὶ Πόθος δημιουργικὸς ἡ κάθε Ἡλιοαγάπη.

Γιὰ ἴδετε! Πόσο ἀνυπόμονος ἀπὸ τὸ κῦμα βγαίνει! Δὲ νοιώθετε τὴν δίψα του καὶ τὴ θερμὴ τσ 'ἀγάπης του ἀνάσα;

Θέλει νὰ πιῇ τὴ θάλασσα καὶ νὰ φουφήξῃ τὰ βάθη της ἐπάνω. Καὶ φουσκώνει ὁ πόθος τῆς θαλασσας μὲ χίλια στήθια.

Φιλημένη καὶ φουφηγμένη θέλει νᾶνε ἀπ' τὴ δίψα τοῦ Ἥλιου. Ἀγέρας θέλει νὰ γενῇ καὶ ὕψος καὶ μονοπάτι τοῦ Φωτὸς κ' ἡ ἴδια Φῶς νὰ γένῃ!

Ἀλήθεια, σὰν τὸν Ἥλιο ἀγαπῶ τὴν Ζωὴ κι' ὅλες τοῖς βαθοθάλασσες.

Αὐτὸ θὰ πῇ γιὰ μὲ Γνώση: κάθε βάθος πρέπει ἐπάνω—στὰ δῶ μου!

Τάδε λέγει Ζαρατούστρας.

(ἀκολουθεῖ).

στησανε, πρῶτος δὲ ὁ χωροφύλακας ἀνέβηκε θαρρετὰ μὲ τὴ ξιφολόγχη σ' τὸ χέρι· μόλις πῆγε νὰ πηδήσῃ σ' τὴν κάμαρα, γυρίζει πίσω μονομιᾶς, μὲ μάτια γουρλωμένα καὶ σταυροκοπιέται καὶ κατρακυλᾶει ἀπὸ τὴ σκάλα μὲ τὰ τέσσερα...

—Φτῦστε τὸν κόρφο σας καὶ κάνετε τὸ σταυρό σας! Κύριε ὅπλο κατὰ τοῦ διαόλου σου!

—Τί λες μωρὲ Βασίλη: τρελλάθηκες;

—Βρε τι νὰ τρελλαθῶ, ποῦνε μέσα ὁ ἴδιος, ὁ τρισκατάρατος, μὲ τρεῖς πῆχες κέρατα! Ἄκα!!

Δεν πρόφθασε νὰ τελειώσῃ ὅταν πλάφ! γκρεμοτσακίζεται ἀπ' τὸ παραθύρι ὁ μουσαφίρης τοῦ κὺρ Γιάννη, ποῦ σ' τὸ πάλαιμα κατωρθωσε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὰ νύχια του, ἀμέσως δ' ἀπὸ πίσω του, μ' ἕνα γκρρ τρομερὸ ξεπέφτει κι' ὁ Κὺρ Γιάννης, γκρεμίζοντας μαζί του καὶ τὴ σκάλα μὲ τὴ βιά του. Τὸ βωδινὸ κεφάλι μισοβγαλμένο, κρέμεται στὸ σβέρκο του σὰν ἀνασηκωμένη περικεφαλαία, μὰ δὲν ἔχει ἀκόμη σκοπὸ νὰ ξεκολλήσῃ· ἡ ὄψι του εἶνε μελανή, σὰν τοῦ πνιγμένου, καὶ κρύος τὸν λούζει ἱδρωτας. Νομώθετε, βέβαια πὼς τὸ πάλαιμα δεν τὸ ἀποτελείωσαν σ' τὸ δρόμο. Ὁ μουσαφίρης σ' τὸ πέσιμο ἔσπασε τὸ ποδάρι του καὶ τὸν πήγανε σ' τὸ νοσοκομειο· ἔτσι ἔμαθε πὼς ὁ Ἔρωντας... δὲν εἶναι πάντα ρτερωτός! Ὁ Κὺρ Γιάννης, ὅπως ἤτανε, πῆγε μὲ παράπα σ' τὴν ἀστυνομία, ὅπου πολὺ τὸν ἐβασανίσανε νὰ μαρτυρήσῃ ποῦ ἔχει κρυμμένο τὸν δυναμίτη... ἡ γυναῖκά του!

Αὐτὸ ἤταν τὸ πιὸ ἐπιτυχημένο χώρατο τοῦ Κὺρ Γιάννη· ἡ γυναῖκά του μισοπεθαμένη ἀπ' τὴν τρομάρα εἶδε κ' ἔπαθε νάρθῃ σ' τὰ σύγκαλά της, πῆγε τὴν ἄλλη μέρα σ' τὴ μάννα της ἀποφασισμένη νὰ χωρισθῇ ἀπ' ἄνδρα ποῦ τὸν κρίνανε σ' τὴν ἀστυνομία γιὰ Βούλγαρο καὶ μάλισα μὲ βωδινὸκεφάλι!

JUDAS ERRAT

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΚΑΣΙΔΑΚΕΩΣ ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Φίλε κ. Διευθυντά,

Σ' ἕνα του γράμμα ὁ ἀνταποκριτής του κ. Ι. Σ. παρακινεῖ νὰ μὴν πειράζουμε τὸν κ. Χατζιδακιν ὡς ἄνθρωπο τάχα τῆς ἐπιστήμης. Ἔχει δίκιο ὁ κ. Ι. Σ. πῶς οἱ ἐπιστήμονες εἶνε σεβαστοί. Εἶναι ὅμως σεβαστοὶ ὄχι μοναχὰ μὲ τὸ νὰ κατέχουν ὑπερσυντέλικους καὶ γενικὲς ἀπόλυτες, παρὰ καὶ γιατὶ γνωρίζουν πῶς ἀφτοὶ πρῶτοι νὰ σέβουνται τοὺς ἄλλους. Ὁ καθηγητὴς ὅμως, ποῦ εἴπαμε, ὅσο κι' ἂν τοῦ φέρθηκαν οἱ ἄλλοι ἀρχοντικά, ποτές του μὲ κανένα δὲ συζήτησε, δίχως νὰ βαρβαρολογήσει καὶ νὰ στρεψοδικήσει, εἴτε συζητοῦσε μὲ δικούς μας, εἴτε μὲ ξένους. Ἔτσι φέρθηκε μὲ τὸν Βερναρδάκη, τὸ Ροΐδη, τὸν Ψυχάρη, τὸν Ἐφταλιώτη, τὸν Πάλλη (1), τὸν Πετροκόκινο, τὸ Leaf καὶ νομίζω μιὰ φορὰ τόλμησε καὶ τὸ Παλαωρίτη (2) νὰ κατηγορήσει. Τὸ μόνο δικό μας ποῦ ποτές του παίνεσε εἶνε ὁ Κόντος, κι' ἀφτὸς σὰ νὰ μοῦ φαίνεται πῶς γλύτωσε, ἐπειδὴ ὁ ἔπαινός του τοῦ χρησίμεβε γιὰ νὰ βαρβαρολογήσει ἄλλους. Ἕνας μιὰ φορὰ συζητῶντας μ' ἕναν του φίλο ὑποστήριζε πῶς πρέπει νὰ καταργηθεῖ ἡ θανατικὴ ποινή, κι' ὁ φίλος του πολὺ σωστά, νομίζω, τ' ἀπάντησε: «Ἂς κάνουν τὴν ἀρχὴ οἱ δολοφόνοι». Ἔτσι ἂς ἀρχίσει πρῶτα ὁ κ. Χατζιδακις νὰ μιλεῖ σὰν ἄνθρωπος—καὶ πρῶτα ποῦτα ἂς μάθει τὴν ἀλήθεια—καὶ τότες ἂς ἀπαιτεῖ νὰ τὸν σέβεται κι' ἀφτὸν ὁ ἄλλος κόσμος.

Βέβαια εἶνε γνωστὸ πῶς ἡ κακογλωσσιὰ τοῦ κ. Χατζιδάκεως πηγάζει ἀπὸ ἀκοσμιὰ καὶ ἀξιοπρέπεια. Μὰ εἶνε τὸ ἴδιο γνωστὸ πῶς τέτοια λογῆς ὑποκείμενα μοναχὰ παίρνουν ἀπὸ ἕνα μου καὶ ἕνα σου κ' ἕνα παραπάνου. Μιὰ παροιμία Ἐθνικὴ—ἡ χυδαία, ὅπως δίχως ἄλλο θάλεγε ὁ κ. Χατζιδακις—πολὺ σωστὰ λέει:

Ἔχεις τὸ χωριάτη φίλο;
Βάστα καὶ κομάτι ξύλο.

κι' ἀνάλογα λέγε καὶ σύ:

Ἔχεις τὸ χωριάτη ὀχτρό;
Κλώτσα τον στὸ ψυχικό.

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

(1) Τὴν ἐποχὴ τῶν Ἐβαγγελικῶν, ξέροντας πῶς ἦταν ἀδύνατο νὰ λάβει ἀπάντηση, τὴν ὠφελήθηκε ὁ κ. Χατζιδακις γιὰ νὰ σπείρει τὶς χωριατές του σ' ἀνατολὴ καὶ δύση. Ἄνθρωπος ἐπιστήμονας μὲ λίγο κόσμο κι' ἀρχοντιὰ δὲν θὰ καταδέχουνταν τέτοια ἀνανδροσύνη. Γιατὶ τί χρησιμέβει ἡ ἐπιστήμη ἐὰν ἀ μᾶς καλιτερέβει τὴν ψυχή—τὴν ψυχὴ τὴ δική μας καὶ τὴν ψυχὴ τῶν ἄλλων;

(2) Ἀφοῦ ἔτυχε λόγος, ἂς πῶ καὶ τοῦτο τὸ περιστατικό. Ὅταν τὸ περασμένο καλοκαίρι εἴμουνα στὴν Ὀλλάντα, πῆγα νὰ δῶ τὴν περίφημη βιβλιοθήκη τοῦ Λάϊντων κ' ἐκεῖ παρατήρησα δυὸ ντουλάπια μὲ Museum CATSIANUM χρυσὸ γραμένο ἀπ' ἔξω. Ἐκεῖ φυλάνε θρησκεφτικὰ κάθε ἔγδοση τοῦ ποιητὴ Cats, ποῦ τὴ ζωγραφιά του τὴ βρίσκεις μέσα σ' ὅλες τὶς Ὀλλαντικὲς πινακοθῆκες. Τὴν κατόπι μέρα ρώτησα ἕναν καθηγητὴ κάτοχο καὶ τῆς φιλολογίας μας, ποῦ θὰ κατατάξει τὸν Cats, ἂν π. χ. εἶναι ἴσος μὲ τὸ δικό μας τὸ Σολωμὸ καὶ τὸ Βαλαωρίτη. «Ὤ, ὄχι, ὄχι», μοῦ εἶπε ὁ τίμιος καὶ φιλάληθος Ὀλλαντὸς «Δὲν ἔχει τόση ἀξία!» Κι' ὡς τόσο κοίταξε πῶς τὸν τιμοῦν οἱ Ὀλλαντοί. Δὲ μοιάζουν μὲ τοὺς ἀνθρώπους κάποιου μέρους ποῦ δὲν ὑπάρχουν παρὰ ξενοδιαβάστες φραγκολεβαντίνοι καὶ λιβόχνωτοι δασκάλοι.

Η ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ

Φίλτατε Νουμᾶ

Ἀποροῦμεν πῶς βρέθηκαν μὲ τὴν τελευταία ἀστιατρικὴ ἐπιθεώρησι μερικὰ ξενοδοχεῖα καὶ μαγειριὰ ἀκάθαρτα, καθὼς ἀπορροῦμε πῶς βρίσκονται ὕστερ' ἀπὸ κάθε ἄλλη εἰδικὴ ἐπιθεώρηση ταμεῖα καὶ σχολεῖα καὶ ἄλλα διάφορα δημόσια καταστήματα ἀφ' λαμποκοποῦντα μέσα κ' ἔξω ἀπὸ καθαριότητα κι' ἀπὸ ἀμόλυντη διαχείρισι.

Ὅπως γίνονται αἱ ἐπιθεωρήσεις, δηλαδὴ μὲ τρουμπέτες καὶ μὲ τοὺμπανα, σ' ὡρισμένες ἡμέρες καὶ ὧρες ποῦ φροντίζουν νὰ τὶς κάνουν γνωστὲς ἀπὸ ἡμέρες καὶ μῆνες, τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς, ἔπρεπε οἱ ἀστίατροι—ἀφοῦ γι' αὐτοὺς σήμερα πρόκειται νὰ μὴ βρίσκουν τίποτε ἀκάθαρτο καὶ τίποτε μπαγιατικο καὶ τίποτε σάπιο μέσα στὰ ξενοδοχεῖα, κ' ἔπρεπε οἱ ἴδιοι νὰ δημιουργοῦν ἕνα δυὸ φανταστικὰ ξενοδοχεῖα ἀκάθαρτα γιὰ νὰ ποικίλλουν τὶς ἐκθέσεις τους καὶ νὰ δικαιολογοῦν τὴν ὕπαρξί τους

Μιὰ ἀτμάκατος τοῦ Λιμεναρχείου Πειραιῶς περιπολεῖ ταχτικώτατα κάθε πρωί, σὲ ὡρισμένη ὥρα, τριγύρω στὸν Πειραιᾶ γιὰ νὰ ἐμποδίζει τοὺς ψαράδες νὰ σίγνουν δυναμίτη. Ἂν ρωτήσετε τὸν καπετάνιο της θὰ σᾶς πῇ πῶς κανένας δὲν μεταχειρίζεται δυναμίτη γιὰ ψάρεμα, ἀφοῦ κανένα δὲν ἔπιασε στὴν περιπολία του. Καὶ νὰ τὸν πιστέψετε. Καὶ νὰ πιστέψετε καὶ μᾶς ὅταν σᾶς βεβαιώσουμε μὲ τὸν ἐπισημότερο τρόπο ὅτι τὰ μισὰ ἀπὸ τὰ ψάρια ποῦ τρῶτε εἶνε σκοτωμένα με δυναμίτη, ὁ ὁποῖος ἀναποδογυρίζει κυριολεκτικῶς τὴν θάλασσα, μόλις ἡ ἀτμάκατος τοῦ Λιμεναρχείου τελειώσῃ τὴν περιπολία της;

Θέλετε οἱ ἐπιθεωρήσεις νὰ πιάνουν τόπο: Κάνετέ τις ἀλλοιώτικα, χωρὶς νὰ ὁρίζετε τὶς ἡμέρες καὶ χωρὶς νὰ τὶς προαναγγέλλετε. Κάνετέ τις ἀποτόμως καὶ δίχως τάξι. Σήμερα τὸ δεῖνα καὶ τὸ δεῖνα ξενοδοχεῖο. Λύριο δυὸ τρία ἀκόμη καινούργια κ' ἕνα ἀπὸ τὰ χτεσινά. Μεθαύριο τὸ ἴδιο.

Ὅπως γίνονται τώρα, καλλίτερα νὰ καταργηθοῦν. Ἐκτὸς πιὰ ἂν γίνονται γιὰ νὰ ρεκλαμάρουνται μερικὰ ξενοδοχεῖα ἐξ ἐπαγγέλματος καθαρὰ καὶ μερικὰ μαγειριὰ ποῦ ἔχουν καλὸ ρεστοράν κι' ἀνοίγουν πίστωσι στοὺς ἀστυφύλακες.

ΦΟΥΣΕΚΗΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

—δ. Ἀροδαφνοῦδα. Ἔχετε δίκιο νὰ παραπονιέσθε γιὰ τὰ πολλὰ τυπογραφικὰ λάθη ποῦ εἶχε τὸ τελευταῖο σας ἄρθρο. Καὶ ἡ ἄλλη ὕλη δὲν εἶχε λιγότερα. Τὸ λάθος εἶνε δικό μας, γιατὶ ἡ σελιδοποίησις ἔγεινε βιαστική, ἕνεκα ὅλως ἀπροόπτου κωλύματος. Τὸ ἄρθρο ποῦ μᾶς ἐστείλατε χθὲς, θὰ δημοσιευθῇ στὸ φύλλο τῆς Κυριακῆς.—κ. Π. Γνευτ. Τὰ λάβαμε. Τὸ «τραγούδι τοῦ τάφου» τὸ στείλαμε ταχυδρομικῶς.—κ. Γ. Ὀρφανίδην Ἀλεξάνδρειαν Ἐλάβαμε τὴν συνδρομή. Εὐχαριστοῦμε. Ὁ «βουτηχτὴς» τοῦ Σίλλερ εἶνε μεταφρασμένος καὶ μὲ μεγάλη ἐπιτυχία. Περιμένουμε τὸ ἄλλο καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλετε.—κ. Ἀπ. ἐπὶ τέλους! θὰ δημοσιευθῇ. Τοῦ κ. Μαυρ. πολὺ καλὰ καθὼς βλέπεις δημοσιεύονται ὅλα.—κ. Πεῦκον Ἀρεινόν. Τὰ «ροοδόκρινά» σας τὰ ἀνεδημοσίευσε τὸ «Φῶς» τῆς Σάμου στὸ δίκον φύλλο του. Γιατὶ δὲν μᾶς ἐστείλατε κι' ἄλλα:—κ. Ι. Σταμ Τὸ λάβαμε. Πολὺ ὡραῖο. Θὰ σᾶς γράψουμ ἰδιαιτέρως.—κ.κ. Σ. Τ. Γ. Φ. Τί σᾶς ἐνδιαφέρει γιὰ τὄνομα; Ἀρκεῖ ποῦ σᾶς ἀρέσουν ὅσα διαβάζετε—κ. Π. Μ. Πασχ. Στεῖλτέ μας τὴ διεύθυσί σας, νὰ σας ἀπαντήσουμε ἰδιαιτέρως. Ὅσα γράφετε γιὰ τὸν κ. Νρ.σωστὰ καὶ ἅγια, ἀλλὰ δὲν ἀξίζει νὰ γίνεται κουβέντα. Ὁ κύριος αὐτὸς ἔχει χαρακτηρισθῇ ἀπὸ ὅλους μας ὡς ἀνυπότακτος, συνεπῶς ἔχει τὸ ἐλεύθερο νὰ κάνῃ ὅ,τι θέλει.—κ. Νιπόλ. Ἀργεντ. Ὅ,τι μᾶς γράφετε, τὸ εἴχαμε σκεφθῇ καὶ μεῖς. Καὶ γι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ ἄλλο φύλλο θἀρχίσουμε νὰ δημοσιεύουμε τὸ Ε'. μέρος τοῦ ἐθνικοῦ βιβλίου τοῦ κ. Χαριλ. Ἀνδρεάδη τὸ μέρος δηλ. ποῦ ἐπιγράφεται. «Ἡ γλῶσσά μας καὶ τὸ κέρδος ποῦ θἄχουμε». Στὸ μέρος αὐτὸ ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει τὸ μεγάλο ζήτημα ἀπὸ τὴν πρακτική του ὄψι, ἠμπορεῖν δὲ νὰ τὸ νοιώσουν καὶ ὅσοι ἀκόμη δὲν ἔχουν οὔτε εἴδησι ἀπὸ γλωσσολογία, οὔτε κἂν φαντάζονται πῶς ὑπάρχει γλωσσικὸ ζήτημα.—κ. Συνταγματικόν. Θὰ δημοσιευθῇ.—κ. Κ. Περ. Ὡραῖο. Θὰ δημοσιευθῇ στὸ ἄλλο φύλλο.—κ. Πορτιέρη. Ὁ ἥλιος λυώνει... κ' ἐλύθηκε κ' ἡ δική σου σιωπή. Ἔτσι, βέβαια!

ΤΑΧΑ ΝΑ ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΕΣ;

Τάχα νὰ χαμογέλασες: Νὰ ἦταν' χαμόγελο τὸ ἄρωστο φῶς, ποῦ μαραμένα φώτισε τ' ἄνθια τῆς νειότης σου.

Κάποιας παλιᾶς χαρᾶς ἀπομενάρι, λάμψι κρυμμένη στὴν ψυχή σου, μὴν καθρεφτίστηκε στὴν ὄψι σου;

Ἢ μὴν τὸ πρόσωπό σου, ποῦ δεχότανε κάθε χαρᾶς σου λευκὸ γέλοιο, σκορπάει τώρα τὸ μαῦρο πόνο σου συνειθισμένο ἀπὸ τὸ γέλοιο, χαμογέλοιο;

Τάχα νὰ χαμογέλασες: ἢ μὴν τυχὸν τοῦ ἥλιου ποῦ βασιλεύε λυπόθυμες σβυστήκανε στὴν ὄψι σου οἱ ἀστερνὲς ἀχτῖνες του;

Μάϊος 1903 **ΕΛΕΝΗ ΜΑΡΑΚΗ**

ΑΕΡΟΛΙΘΟΙ

4

Οἱ χρονογραφοι εἶναι ἡ πρώτη πηγὴ τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ ἡ πρώτη της πληγή.

Φανατικοὶ καὶ ἀνεπιστήμονες καὶ ἐνίοτε τερατολόγοι.

Πολὺ κατηγορούσαν τοὺς Σταυροφόρους καὶ δὲν τοὺς πολυπίστευα.

Μία λεπτομέρεια μὲ μετέβαλε ριζικῶς.

Ἔμαθα ὅτι δὲν ἦταν πολὺ καθαροὶ αὐτοὶ οἱ ἱππότες. Καὶ ἡ φαντασία, ἡ ὁποία ἔχει ἐπὶ τέλους δικαιώματα καὶ αὐτή, μοῦ ὑπέδειξε ὅτι θὰ ἦτο παράτολμον, αὐτόρρημα πολεμικόν, νὰ ἤρχετο κανεὶς εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὴς μπότες των. Ἀντίο Λεονόρα, Ρενάλδα, Λαύρα, Ἀσμίδα! καλὰ ἐμεῖς οἱ βιοπαλαισταί. Ἀλλὰ αὐτοὶ ποῦ εἶχαν ὡς σκοπόν των νὰ εἶναι καὶ νὰ φαίνωνται λαμπροὶ ἥρωες, νὰ ντύνωνται ὡραία, νὰ εἶναι ὡραῖοι, νὰ ὑποσταυρίζουν τὰς ὡραίας, νὰ φέρουν ἐπάνω των τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ νὰ πολεμοῦν ὑπὲρ τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισθέντος Χριστοῦ, αὐτοὶ νὰ πάσχουν ἀπὸ ὑδροφοβίαν; Δι' αὐτὸ ἐλύσσαξαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων (κατὰ τοὺς χρονογράφους).

Τί κουτὲς ἦταν ἡ πυργοδέσποινες ποῦ τοὺς ἐπερίμεναν λυπημένες καὶ δὲν τοὺς ἔγραφαν ἕνα γράμμα νὰ τοὺς ἐρωτήσουν τί μέρος λόγου εἶναι.

Ἄμ' οἱ ρωμαντικοὶ συγγραφεῖς τί σοῦ λέγουν; ἄμ' ὁ ρωμαντισμὸς ἐν τῷ βίῳ; Ψευτιὰ καὶ χλιαρότης! Πίπτει εἰς ἀερόλιθος. Εἰς τὴν ράχιν του ἔχει σκαρφαλώσει μία ὕπαρξις περασμένης ἐποχῆς. Λέγει:

«Ἐγὼ εἶδα τὴν παλαιὰν ἀσχημίαν. Νοσταλγῶ νὰρχίσω πάλιν τὴν ζωήν. Ἀλλὰ τώρα ἡ γνῶσις νὰ τὴν φωτίζῃ καὶ ἡ καλοσύνη νὰ τῆς δίδῃ τὸ χρῶμα τῆς χαρᾶς. Μία ἁρμονία νὰ δονῇ καὶ τὰ τευλαῖα κύτταρα τῆς ὑπάρξεως, τὰ τορνευτὰ ἔργα τῆς βουλήσεως νὰ προκαλοῦν εἰς ὕμνους καλλίφωνα τὰ αἰσθήματα. Ἡ εἰλικρίνεια νὰ ἀσπάζεται τὴν εὐγένειαν καὶ ἡ φιλία ἢ ὁ ἔρως ἢ ἕξις, ὁ πόθος ὅπως θέλετε, νὰ γεννᾶται ἀπὸ τὸ φίλημά των.

Ἂς καλέσωμεν νεορωμαντισμὸν τὴν καθαρισμένην αὐτὴν ζωήν. Μὴ χανώμεθα εἰς λέξεις. Τὸ σπουδαῖον εἶναι τοῦτο. Τώρα ποῦ ὑπάρχουν ταχυδρομεῖα, τηλέφωνα, τηλέγραφοι ἐνσύρματοι ἀσύρματοι καὶ ὀπτικοί, ἁμάξια αὐτοκίνητα.....νὰ γνωρισθοῦν οἱ ἄνθρωποι μεταξύ των καὶ νὰ ἔλθουν εἰς μίαν ἀληθινὴν συννενόησιν, καὶ νὰ μὴ τὸ κάνουν σὰν τῆς πυργοδέσποινες, ποῦ ἐκλείοντο εἰς τὸ σπίτι των λυπημένες καὶ δὲν ἤξευραν οὔτε τί εἶναι οὔτε τί γίνονται οἱ ἱππόται των».

Καρδία ὑπὸ αερόλιθον
Ἐν Νέᾳ-Πόλει. Σὲ χαιρετῶ
CONSTANS

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΣΤΟΝ κ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟ

Ἐδῶ ὁ Ἐπισκοπόπουλος βαθειὰ κοιμᾶται.
Στρωμένος εἶναι ὁ τάφος του μὲ χίλια ἴα.
Μὰ ὄχι ἐκεῖνα ποῦ στοὺς κήπους ἀπαντᾶτε,
Μαρ' ἀπ' τῶν ἔργων του τὰ μία καὶ τὰ ὁποῖα.

Φτωχοπρόδρομος

ΛΕΝΑ Α. ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΥ

Δεκαεφτὰ χρόνια μενεξεδένια τὰ ἐσκέπασε τὸ χῶμα τῆς Ἀττικῆς.

Κρῖμα στὰ λουλουδένια νειάτα καὶ κρῖμα στὴν καλωσύνη τὴν ἀγγελικιά. Κρῖμα.

Σὲ τέτοιους χαμοὺς σπαραχτικοὺς θυμᾶται κανένας ἄθελα τὸ «Ἠκρόποιο τῆς πεθαμένης» καὶ θαρρεῖ πῶς ἀπὸ τὰ κλεισμένα γιὰ πάντα χείλη τῆς κόρης ἀκούει τοὺς θλιμμένους, σὰν ἰτιὰ γυρμένη, στίχους:

Μόλις εἶχα ἡ μαύρη ἀρχίσῃ
ἀντιπόκρισι γλυκειὰ
μὲ τ' ἀέρι, μὲ τὴ βρύσῃ,
μὲ τὰ πρόσινα κλαριά.

Τὰ λουλούδια, ἡ χλόη, τὸ πλῆθος
ἀπὸ τάστρα τοῦρανοῦ
κάτι μοῦλεγαν στὸ στῆθος
ποῦ δὲν ἔφτανε στὸ νοῦ.

Δεκαεφτὰ χρόνια!.... Ποιὸ μοιρολόγι θλιβερότερο ἀπ' αὐτὰ τὰ δυὸ λόγια ἠμπορεῖ νὰ γροικηθῇ;

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

(Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ περὶ φυλακῶν, φυλακισμένων καὶ φυγοδίκων νομοσχεδίου).

Μία τῶν μεγάλων πληγῶν, αἵτινες καθίστανται αἰσθηταὶ ὄχι μόνον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν εἶνε καὶ τὸ σύστημα καθ' ὃ λειτουργοῦν ἐν Ἑλλάδι αἱ φυλακαί. Σύστημα μὴ ἔχον οὔτε ἐπιστημονικὴν οὔτε πρακτικὴν βάσιν καὶ μὴ ἐκπληροῦν τὸν σκοπὸν δι' ὃν προωρίσθησαν αἱ φυλακαί ὡς τόπος, σωφρονισμοῦ τῶν ἐγκληματισάντων. Αἱ φυλακαὶ δὲν πρέπει μόνον νὰ ὦσι τόπος καὶ μέσα πρὸς τιμωρίαν ἀλλὰ μέσα διαπλάσεως τῶν ἐγκληματισάντων, ὅπως οὗτοι εἰς τὸ μέλλον καταστοῦν χρηστοὶ καὶ φιλήσυχοι πολῖται.

Εἶνε πρόδηλον ὅτι ἐν Ἑλλάδι δὲν ἔχομεν κακούργους ὑπὸ τὴν μορφὴν ὑπὸ τὴν ὁποίαν παρουσιάζονται εἰς τὰς μεγαλουπόλεις τῆς Εὐρώπης. Προκειμένου περὶ ἀνθρωποκτονιῶν σπάνιοι εἰσὶν οἱ φόνοι, τουτέστι αἱ μετὰ τὴν σκέψιν καὶ ἀπόφασιν ἀνθρωποκτονίαι, καὶ δὴ ἐπὶ σκοπῷ ἰδιωφελείας. Συνηθέστερον δὲ αἱ ἀναιρέσεις ἔχουσι γενεσιουργὸν αἰτίαν κυρίως τὸ εὐερέθιστον τοῦ Ἕλληνος εἰς τὸ ὁποῖον συμβάλλουσι τόσοι κλιματολογικοὶ λόγοι ὅσον καὶ αἱ κοινωνικαὶ συνθῆκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας διαπλάττει τὸ ἦθος καὶ ρυθμίζει τὰς ἕξεις αὐτοῦ.

Ἀσήμαντος πολλάκις λογομαχία, ἢ λόγος κακῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐννοουμένης φιλοτιμίας ἐνίοτε δὲ καὶ λόγοι οἰκογενειακῆς τιμῆς προσβληθείσης εἰσὶ κυρίως τὰ ἐλατήρια τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκληματούντων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὡς σπανιώτατα ἐξαιραίσεις ἀναφαίνονται κακοῦργοι τῆς μορφῆς τοῦ ἐσχάτως καταδικασθέντος Καρύδα καὶ τῶν δραστῶν τοῦ ἀκεφάλου πτώματος.

Διὰ τοῦτο σπανίως θὰ εὕρῃ τις μεταξὺ τῶν διανυόντων οἰκτρῶς τὸν βίον αὐτῶν εἰς τὰς ὑγρὰς καὶ ἀνηλίους τρώγλας τῶν Ἑλληνικῶν Φυλακῶν, ἀνθρώπους, ἀπὸ φύσεως ῥέποντας εἰς τὸ ἔγκλημα, διὰ τοὺς ὁποίους πᾶν μέτρον σωφρονισμοῦ θὰ ἦτο ἀνωφελές. Τοὐναντίον οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων φυλακισμένων περιελθόντες εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐγκληματίσωσι δὲν ἔκαμον τοῦτο ἢ δι' οὓς λόγους εἴπομεν προηγουμένως καὶ συνεπῶς διάγουσι τὰς ἡμέρας αὐτῶν ἐν μετανοίᾳ, ἀνυπομονοῦντες νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς οἰκογενείας των, εἰς τὰς ὁποίας συνηθέστατα ἀποδίδονται μετὰ τὴν ἔκτισιν τῆς ποινῆς των ὡς πολῖται χρηστοὶ καὶ φιλήσυχοι.

* * *

Δυστυχῶς τὴν τάσιν τοῦ ἐγκληματεῖν καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς σωφρονεστέροις τῶν φυλακισμένων ὑποθάλπει αὐτὴ αὕτη ἡ κατάστασις τῶν φυλακῶν ἐν Ἑλλάδι οἵτινες ἀποβαίνουσιν ἑστίαι διαφθορᾶς καὶ ἐξαχριωσεως, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς συναναστροφῆς τῶν πολλῶν πρὸς τοὺς ὀλίγους ἀπὸ φύσεως ῥέποντας εἰς τὸ κακουργεῖν, τὸ δὲ διότι διάγοντες τὰς μακρὰς ἡμέρας τῆς φυλακίσεώς των ἐν ἀργίᾳ ὑφίστανται ταύτην τὴν βαρυτέραν καταδίκην ἥτις καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῶν ὑποσκάπτει. Διὰ τοῦτο καὶ συχνὰ συμβαίνουσιν ἐντὸς τῶν φυλακῶν κακουργήματα, πολλοὶ δὲ τῶν ἀποφυλακιζομένων ἀποδίδονται εἰς τὴν κοινωνίαν ἢ ἄχρηστοι σωματικῶς ἕνεκα ρευματιώσεως ἢ ἕνεκα τῆς πολυχρονίου ἀργίας τὸ σῶμα καθίσταται ἀνίκανον πρὸς ἐργασίαν ἢ ἐπικίνδυνοι εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ ἕτοιμοι νὰ διαπράξουν νέα ἐγκλήματα ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν διδαγμάτων, τὰ ὁποῖα προσεπόρισεν αὐτοῖς ἡ ἐν ταῖς φυλακαῖς διαμονή των ὑπὸ τοιούτους ὅρους. Ἀλλὰ ἐὰν καὶ ὑπὸ ἔποψιν οἰκονομικὴν ἐξετάσωμεν τὸ σύστημα τῶν ἐν Ἑλλάδι φυλακῶν θὰ ἴδωμεν ὅτι ἀποβαίνει λίαν ἐπαχθὲς εἰς τὸ Κράτος ἕνεκα τῆς διασπορᾶς καὶ τῆς ἐγκαταστάσεώς των ἐντὸς πόλεων καὶ ἐνοίκια μεγάλα ἀπαιτοῦνται καὶ συντήρησις φρουρῶν πολυαρίθμων καὶ ἡ τροφὴ τῶν φυλακισμένων πολυδάπανος.

Δι' ὅλα ταῦτα καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὴν Βουλὴν ἐπιβάλλεται νὰ λάβωσι σύντονον πρόνοιαν περὶ βελτιώσεως τῆς καταστάσεως τῶν φυλακῶν κατὰ σύστημα πρακτικώτερον δυνάμενον καὶ τὴν θέσιν τῶν φυλακισμένων νὰ καταστήσῃ βελτίονα καὶ τὸ Κράτος νὰ ἀπαλλάξῃ ἂν ὄχι ὅλου, τοὐλάχιστον τοῦ μεγαλειτέρου μέρους τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς συντήρησίν των δαπάνης.

* * *

Τοιοῦτον σύστημα διαλαμβάνει τὸ νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ ὁποίου βραχεῖαν προεισαγωγὴν ποιοῦμαι.

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο αἱ φυλακαὶ δέον νὰ μετενεχθῶσιν ἐπὶ νησιδίων ἀκατοικήτων καταλλήλων πρὸς καλλιέργειαν καὶ πᾶσαν γεωργικὴν ἐργασίαν καὶ παρεχόντων εὐχερῆ τὴν ἀσφάλειαν ἀπὸ τῆς θαλάσσης.

Ἐκεῖ αἱ φυλακαὶ δύνανται ν' ἀποβῶσιν ἀληθῆ γεωργικὰ κέντρα ἐν οἷς κατάλληλοι γεωπόνοι διδάσκοντες γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, πτηνοτροφίαν, μελισσοκομίαν, κηπουρικὴν κτλ. θὰ καταρτίσωσι τοὺς φυλακισμένους ἱκανοὺς νὰ ἐργάζωνται τὴν γῆν ἐπιστημονικῶς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔχει πρωτίστην ἀνάγκην ἡ χώρα ἡμῶν ἡ τόσον παραγωγὸς καὶ τόσον ὑστεροῦσα εἰς τὴν γεωργίαν.

Καὶ οὐ μόνον γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν ἀλλὰ καὶ τέχνας δύνανται κατὰ τὴν ἑσπέραν νὰ διδάσκωνται ἐκεῖ ἐν ἀνέσει παρὰ τεχνιτῶν καταλλήλων οἱ σήμερον ἐν ἀργίᾳ κατασωτεύοντες τὸν χρόνον των καὶ τὴν ὑγείαν των φυλακισμένοι, εἰς τρόπον ὥστε ἐξερχόμενοι τῶν φυλακῶν νὰ δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὡς πολῖται χρήσιμοι καὶ ἐργατικοί, μεταδίδοντες ὅ,τι οὗτοι ἐδιδάχθησαν.

Τοιουτοτρόπως αἱ φυλακαὶ ἀπὸ φυτώρια κακούργων θὰ καταστοῦν πραγματικὰ καὶ πρακτικὰ σχολεῖα φιλοπονίας καὶ ἠθικοποιήσεως καὶ ὠφέλιμοι παράγοντες τοῦ Κράτους. Δι' αὐτῶν θὰ κατορθώσωμεν πρῶτον νὰ ἔχωμεν πρακτικοὺς γεωργοὺς καὶ κτηνοτρόφους ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένους, τοὺς

ὁποίους δὲν θ' ἀποκτήσωμεν ἔστω καὶ ἂν ἑκατονταπλασιάσωμεν τους λειτουργοῦντας σήμερον γεωργικοὺς σταθμοὺς καὶ σχολὰς συνιστῶντες εἰς ἑκάστην πόλιν καὶ κωμόπολιν ἀπὸ ἕνα γεωργικὸν σταθμὸν ἢ σχολήν, ἀφοῦ τόσον ἀπρόθυμοι δείκνυνται οἱ Ἕλληνες γεωργοὶ εἰς τὸ νὰ βελτιώσωσι τὰς γαίας των, καὶ τοὺς ὁποίους δὲν δυνάμεθα νὰ διάσωμεν· δυνάμεθα ὅμως νὰ ἐπιβληθῶμεν εἰς τοὺς φυλακισμένους.

Θὰ δυνηθῶμεν οὕτω νὰ διασπείρωμεν κατ' ἔτος καθ' ὅλον τὸ Κράτος, 1000 ἕως 2000 γεωργοὺς καὶ κτηνοτρόφους, πρακτικοὺς οὗς καὶ ἐὰν ἑκατὸν ἔτη περιμένωμεν διὰ τῶν γεωργικῶν σχολῶν καὶ σταθμῶν δὲν θὰ κατορθώσωμεν ἐντὸς 5 ἐτῶν διὰ τοῦ τρόπου τούτου.

Ὁ Ἕλλην ἔχει τάσιν τοῦ μιμεῖσθαι· βλέπων λοιπὸν ἕνα ἢ δύο πρακτικοὺς γεωργοὺς προοδεύοντας εἰς ἕκαστον χωρίον διὰ τῆς γεωργίας, θὰ σπεύσῃ καὶ οὗτος νὰ τὸν μιμηθῇ καὶ ἡ Ἑλλὰς οὕτω θὰ καταστῇ πρότυπον γεωργίας ἄνευ ἐξόδων.

***

Ἐπὶ πλέον ἂν ὑποθέσωμεν τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας 5,000 φυλακισμένων ἀντὶ 30 δραχμῶν καθ' ἑκάστην παρουσιάζεται ἐτήσιον κέρδος εἰς τὸν προϋπολογισμὸν 4 ἢ 5 ἑκατομμυρίων μολονότι ἡ ἐργασία ἑκάστου εἶναι βέβαιος ὅτι θὰ ἰσοδυναμεῖ πλέον τῶν τριῶν δραχμῶν καθ' ἑκάστην διότι θὰ ἐργάζηται πλειοτέρας ὥρας καὶ μὲ μεγαλειτέραν ἄνεσιν.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου δυνάμεθα προσέτι νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν τροφὴν τῶν κτηνῶν τοῦ στρατοῦ, τὴν ὑπόδυσιν καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐνδυμάτων τῶν στρατιωτῶν. Κυρίως δὲ θὰ ἐξασφαλίσωμεν τὰ ἔξοδα τῆς συντηρήσεως τῶν φυλακισμένων ἐκ τῆς παραγωγῆς τῶν σιτηρῶν κτλ. καθὼς καὶ ἐκ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῆς τῆς ἐργασίας των, βελτιοῦντες συγχρόνως καὶ τὴν τροφὴν καὶ τὴν συντήρησιν αὐτῶν.

Ἡ φρούρησις τοιούτων φυλακῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ εὔκολος εἶνε καὶ δὲν θ' ἀπαιτήσῃ δαπάνας μεγάλας, διότι ἀρκοῦσιν ὀλίγοι μόνον στρατιῶται καὶ μία ἀτμάκατος ἢ λέμβος ἐνεργοῦσα τακτικὴν περὶ τὰς φυλακὰς περιπολίαν καθὼς καὶ ἀρκετοὶ κῦνες οἵτινες κλεισμένοι ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν ν' ἀφίενται ἐλεύθεροι τὴν νύκτα ὡς ἄριστοι φύλακες, ὑπ' βοηθοῦντες οὕτω τὰς φρουράς.

Θ' ἀπαιτηθῶσιν ἴσως κεφάλαια διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν νέων φυλακῶν καὶ τὴν προμήθειαν τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς λειτουργίαν αὐτῶν κατὰ τὸ προδιαγραφὲν σύστημα. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα δύνανται νὰ εὑρεθῶσι διὰ δανείου χρεωλυτικοῦ, διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὁποίου ἀναντιρρήτως ἐξαρκοῦσιν ὅσα δαπανᾷ τὸ Κράτος σήμερον εἰς βαρέα ἐνοίκια ἰδιωτικῶν κτιρίων χρησιμευόντων ὡς φυλακαὶ καὶ ὅσα ἤθελεν ἀπολαμβάνει ἐκ τῆς μετατροπῆς ἢ ἐκποιήσεως τῶν δημοσίων τοιούτων.

Δύναται ἀκόμη καὶ εἷς ἐργολάβος ἐπιχειρηματίας νὰ ἐκχωρήσῃ τὴν ἀνέγερσιν τοιούτων φυλακῶν ἐπὶ ἐνοικίῳ μετὰ χρεωλυσίου. Δύνανται μάλιστα νὰ χρησιμοποιήσωσι πρὸς τοῦτο καὶ τοὺς γνωρίζοντας ἐκ τῶν φυλακισμένων τὴν οἰκοδομὴν καὶ ἀνεγείρουν ἐν ἀρχῇ μικρὰς φυλακὰς δι' ἐργολάβων, ἐπεκτείνοντες ἔπειτα κατ' ὀλίγον ταύτας διὰ τῆς ἐργασίας τῶν φυλακισμένων.

Ἀθῆναι 5 Ἰουλίου 1903

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΣΚΑΠΡΟΣ
Βουλευτὴς ἐκ Λευκάδος

—ΟΙ ΜΑΣΣΟΝΟΙ

Μπράβο στὸν κ. Πεσματζόγλου. Μπράβο του! Δὲν ἐδέχτηκε τὰ χρήματα τῶν Μασσόνων κ' ἔκανε πολὺ καλά. Ὄχι τί; Εἴχατε τὴν ἀπαίτησι νὰ δεχτῇ ἀπὸ τους Ἀντίχριστους νὰ βοηθήσουν τὸν πανάγιον Τάφον τοῦ Χριστοῦ;

Στὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, δὲν ζοῦμε. Εἶνε ψέμμα χονδροειδέστατο αὐτό. Ἂν μᾶς τὸ λέγῃ τὸ καλαντάρι, μᾶς γελάει.

Ζοῦμε ἀκόμα στὴν Μεσαιωνικὴ σκοτεινιά. Ἔτσι μᾶς θέλει νὰ ζοῦμε ὁ κ. Πεσματζόγλου. Καὶ κανένας δὲν ἠμπορεῖ νὰ 'πῇ τίποτε σ' ἕνα τόσο πλούσιον κ' ἐθνικώτατο ἄνθρωπο.

Ἠμπορεῖ τὸ κάτω κάτω— κι' ἀπὸ τέτια χουβαρταλίκια μᾶς ἔχει συνειθίσῃ — νὰ 'πῇ στοὺς Μασσόνους:

—Προσφέρετε σεῖς δέκα εἴκοσι χιλιάδες. Πάρτε τὰ λεφτά σας πίσω! Χτίζω ἐγὼ ἄλλα πέντε σπίτια, ἀξίας ἑνὸς ἑκατομμυρίου, καὶ τὰ χαρίζω μιὰ μέρα στὸν Πανάγιο Τάφο! Δὲν τὸν ἔχετε ἱκανὸ νὰ τὸ κάνῃ κι' αὐτό, ἀφοῦ ἔκανε ἕως τώρα τόσα ἄλλα παρόμοια;

***

Εἴπαμε λοιπὸν πῶς ζοῦμε στὸν Μεσαιῶνα καὶ τὸ ὑποστηρίζουμε, γιατὶ ἂν ἐζούσαμε σήμερα τέτοιο μασκαραλῆκι δὲν θ' ἐγινότανε.

Ἂν ἐζούσαμε σήμερα θὰ ξέραμε πῶς ἡ Μασσωνία καμμιὰ σχέσι μὲ τὴν θρησκεία δὲν ἔχει, ἀφοῦ ἀναγνωρίζει καὶ σέβεται ὅλες τὲς θρησκείες κι' ὅλα τὰ δόγματα κι' ἀφοῦ μέσα σ' αὐτὴν εἶνε χωμένοι καὶ κληρικοὶ καὶ οἱ διαπρεπέστεροι μάλιστα. Θὰ ξέραμε ἀκόμα πῶς ἄλλοῦ οἱ Μασσῶνοι— ἂν δὲν γίνεται τὸ ἴδιο κ' ἐδῶ, δὲν φταίει ἡ Μασσωνία, ἀλλὰ ἡ κακομοιριά μας— εἶνε οἱ ἀγνώτεροι καὶ οἱ ἀληθινώτεροι πατριῶτες καὶ δὲν διστάζουν νὰ προσφέρουν σὲ πρώτη εὐκαιρία στὴν πατρίδα καὶ τὸ χρῆμά τους καὶ τὸ αἷμα τους.

Θὰ ξέραμε πῶς οἱ Μασσῶνοι εἶνε οἱ τιμιώτεροι πολιτικοί, ἀφοῦ δὲν ἔχουν νὰ δώσουν λόγο μόνο στὸ Ἔθνος ἀλλὰ καὶ στοὺς ἀδελφούς τους τοὺς σκορπισμένους σ' ὅλη τὴ γῆ καὶ κρίνοντας μ' αὐστηρότητα τὴν κάθε πρᾶξί τους.

Θὰ ξέραμε τόσα ἄλλα πράγματα, τὰ ὁποῖα οἱ ἄνθρωποι ποῦ ζοῦν σήμερα τὰ ξέρουν καὶ τὰ παραξέρουν, γιατὶ δὲν εἶνε πιὰ μυστικά, καὶ τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν τὸ Μασσωνισμὸ ὡς ἀληθινὴ ὅασι Ἠθικῆς καὶ Ἀλτροϊσμοῦ—τὰ δυὸ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀληθινοῦ Χριστιανισμοῦ—μέσα στὸ συμφεροντολογικὸ ἀποβούρκωμα τῆς σημερινῆς κοινωνίας.

***

Ἀδιάφορο ἂν ὁ Μασσωνισμὸς ἐξέπεσε στὸν τόπο μας, ὅπως ἐξέπεσαν κι' ὅλα τὰ πράγματα τὰ καλὰ ποῦ μᾶς ἦρθαν ἀπ' ἔξω. Αὐτό, τὸ εἴπαμε καὶ παραπάνω, δὲν βαρύνει τὸ Μασσωνισμό, ἀλλὰ τὴν ἐπιπολαιότητα καὶ τὴν κακομοιριά μας.

Ὁ Μασσωνισμός, ὡς ἰδέα, μένει πάντοτε ψηλὰ καὶ καθῆκον κάθε μορφωμένου ἀνθρώπου εἶνε ὄχι πῶς νὰ τὸν πολεμήσῃ, ἀλλὰ πῶς νὰ πολεμήσῃ τὴν πρόληψι ποὺνε ριζωμένη στὸν λαό γι' αὐτὸν καὶ πῶς νὰ σβύσῃ τὸν ἄγριο καὶ ἀσυλλόγιστο φανατισμό, ὁ ὁποῖος ἐνῷ ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ δὲν ὠφελεῖ καθόλου τὴν θρησκείαν, ἀπὸ τὴν ἄλλη παρουσιάζει τὴν κοινωνία ὡς βουτηγμένη στὴν βαρβαροσύνη καὶ στὴν ἀμάθεια.

Γιὰ νὰ τὰ ποῦμε μὲ λόγια στρογγυλὰ καὶ ξάστερα, ὅπως εἶνε σήμερα τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα, ἀντὶ νὰ μὴν ἀποδεχθῇ τῶν Μασσόνων τὴν εἰσφορὰ γιὰ τὸν Ἅγιο Τάφο ὁ κ. Πεσματζόγλου ἢ ὁ πρῶτος τυχὸν ρασοφόρος κοιλαρᾶς, ἠμποροῦσαν καὶ εἶχαν κάθε δικαίωμα οἱ Μασσῶνοι νὰ μὴ δεχθοῦν τὴν εἰσφορά τους καὶ νὰ ποῦν στὸν πρῶτο καὶ στοὺς δεύτερους:

— Κύριοι, πάρτε πίσω τὰ λεφτά σας, γιατὶ προέρχονται ἀπὸ τὴν Κυβεία καὶ ἀπὸ τῆς Θρησκείας τὴν ἐκμετάλλευσι!.. Ὁ Πανάγιος Τάφος θὰ σωθῇ ἀπὸ χρήματα ἁγνὰ καὶ ἅγια, καὶ τέτοια μόνο τα δικά μας εἶνε ποῦ τὰ συνάξαμε λεφτὸ λεφτὸ μὲ τὴν μέθοδο ποῦ τὸ ἴδιο Εὐαγγέλιο ἐπιβάλλει—μὲ τῆς Ἀλληλοβοηθείας τὴν μέθοδο!.....

ΡΕΒΗΛΟΣ

ΑΡΜΕΝΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΣΤΟΝ ΞΕΝΗΤΕΜΕΝΟ ΤΗΣ

Τάηδόνι κλαίει γιὰ τὸ φῶς
Μὲ θλιβερώτατο σκοπό
Κ' ἐγὼ κατάντησ' ἀηδονάκι
Γιὰ τὸ ταιρίκι ποῦ ἀγαπῶ.
Μακρυὰ ἀπ' τῆς ὄψης σου τὴ λάμψη
Πάσχω, ψυχή μου πωθεινή,
Διψῶντας γράμμα ἐρωτικό σου
Σὰν ἐλαφίνα ἔχω γενῆ.
Γλυκειά σου ἡ ἀγάπη καὶ τὰ λόγια
Γλυκὰ σὰν φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.
Τριγύρω σου εὐωδιὲς σκορπίζεις
Σὰν τὰ λουλούδια τοῦ Μαγιοῦ.
Φρύδια γραμμένα, μαῦρα μάτια
Ἀκτῖνες φεγγαριοῦ οἱ ματιές,
Καὶ τὰ χειλάκια σου κεράσια
Στῶν μουστακιῶν σου τὶς μοσκιές.
Καίω σὰν τάηδόνι ἐσὲ ποθῶντας
Ἀπ' τὴ φωλιά του μικρυά.
Μαραίνουμαι σὰν ἀστενιάρης,
Δὲν ἔχει ὁ πόνος μου γιατριά.
Δὲν ἔχω δύναμι 'στὰ χέρια,
Σβύννει τὸ φῶς μου θαμπερό.
Σὺ τῆς καρδιᾶς μου μόνη ἐλπίδα,
Μόνο ἐσὺ φῶς μου λαμπερό.
Ἔλα σιμά μου, νὰ λαλοῦμε
Λογάκια δίχως στεναγμούς,
Νὰ μὴν περνοῦν οἱ ὤμορφες ὧρες
Μέσα σὲ πόνους καὶ καϋμούς.

(Ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Tchobanian)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΔΙΤΗΣ

Δεκαπενθήμερον ἐπιστημονικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν περιοδικὸν

Ἱδρυταί: Γ. ΑΞΙΩΤΗΣ καὶ Γ. ΛΑΜΠΕΛΕΤ

Συνδρ. ἐτησία Δρ. 10
» ἑξάμηνος » 6
» τρίμηνος » 4

Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν
Συνδρ. ἐτησία φρ. χρ. 10
» ἑξάμηνος » 6

ΚΡΙΤΙΚΗ

Εἰς τὴν «Κριτικὴν» συνεργάζονται οἱ καλλίτεροι λόγιοι κ' ἐπιστήμονες, ἰδικοί μας καὶ ξένοι.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν: Διεύθυνσιν «Κριτικῆς» Ἀθῆνας

«Κριτικὴ» εἶνε τὸ εὐθηνότερον τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων περιοδικῶν